

Andına sadıq LİDER

2003-cü ildə bu andla başlayan möhtəşəm nailiyyətlər davam edir

Danılmaz həqiqətdir ki, heç vaxt zaman bir yerdə dayanmır, dünyanın çağırışları, insanların gözləntiləri anbaan dəyişir. Buna uyğun addımlar vaxtında atılmazsa, inkişaf axarından uzaq düşmək olar. Azərbaycan Prezidenti də bu illər ərzində həyata keçirilən köklü islahatlarla, miqyaslı qərarlarla dövlətimizin inkişaf sürətini zamanın ahənginə uyğunlaşdırır.

Burada ən mühüm olan milli dövlətçilik prinsiplərinə sadıqlıqdır. Prezident İlham Əliyev də bu prinsiplərə hər zaman sadıqdır. Onun baxışlarında, ideallarında, atdığı addımlarda əsrlər boyu Azərbaycan xalqının, dövlətinin inkişafına çalışmış, ömrünü bu məqsədə sərf etmiş, imzalar içində millətimizin imzasını görmək istəmiş bütün böyük şəxsiyyətlərimizin arzuları əksini tapmışdır. Dövlətimizin başçısı o böyük simalarımızın ideallarını reallaşdırır, onların bir zamanlar xəyal kimi gördüklərini, can atdıqlarını gerçəkləşdirərək gündəlik həyatımıza gətirir.

Cənab İlham Əliyev Prezident kimi ilk andıqəmə mərasimində xalq qarşısında demişdir: "Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ölkəmiz üçün ən ağır problemdir.

Uzun illərdir ki, biz atəşkəs rejimində yaşayırdıq. Təəssüflər olsun ki, bu məsələ ilə bilavasitə məşğul olan ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyəti hələlik heç bir nəticə vermirdi. Biz hələ də ümidlərimizi itirmirik. Hələ də ümid edirik ki, həmsədrlər bu məsələ ilə daha ciddi şəkildə, məsuliyyətlə məşğul olacaqlar. Bu məsələ öz həllini tapmalıdır. Bu problem yalnız bir neçə prinsiplər, beynəlxalq hüquq normaları əsasında həll oluna bilər: Azərbaycanın torpaqları işğaldan azad olunmalıdır, bir milyon qaçqın və köçkün öz doğma yurdlarına qayıtmalıdır, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Azərbaycan heç vaxt bu vəziyyətlə, torpaqlarının işğal altında qalması ilə barışmayacaqdır. Hamı bilməlidir ki, sülh tərəfdarı olmağımıza baxmayaraq, müharibənin yenidən başlanmamasını və bu məsələnin sülh yolu ilə həllini istəməyimizə baxmayaraq, bizim səbrimiz də tükənməz deyildir. Azərbaycan öz doğma torpaqlarını nəyin bahasına olursa-olsun, azad edəcəkdir". Azərbaycan Prezidenti söz verdiyi kimi, Ermənistan-Azərbaycan probleminin həlli istiqamətində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin başladığı siyasi kursu yüksək peşəkarlıq və uğurla davam et-

dirdi. Sonda hədəfinə çatdı, işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarını azad etdi. Ölkəmiz üçün yeni bir gələcək formalaşdırmağa başladı. Ən mühüm isə "böyük Ermənistan" oyununu darma-
dağın edildi.

Azərbaycanın bu qələbəsi yalnız ölkənin böli bir hissəsində baş qaldırmış separatçılara qarşı tədbirlərdə əldə edilmiş uğur deyil, bu qələbə qonşu dövlətlə regional münasibətdə qazanılmış zəfər də deyil. Bu, böyük dövlətlərin bir-bəşə müəllifliyi ilə, onların havadarlığı əsasında 200 ildən bəri davam və inkişaf etdirilən, genişləndirilən layihənin darmağın olunmasıdır. Dünya güclərinin ermənilərdən istifadə edərək əsrlər öncə regionda azərbaycanlıların canı-qanı bahasına bir-birinə qarşı oynadıqları "böyük Ermənistan" oyununun pozulmasıdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu 200 illik layihəni darmağın etdi. Cənubi Qafqaz regionunun, həmin torpaqlarda yaşayan və yaşayacaq insanların gələcəyini bu qanlı oyunun təhlükələrindən qurtardı. Əsrlər boyu sürən toqquşmalardan, insan faciələrindən, qandan-qadadan, nəhayət ki, qurtuluşu doğru qapı açdı.

3

Erməni cəmiyyəti revanşistləri rədd edir

Erməni xalqı yeni müharibə haqqında deyil, öz gələcəyi, sosial-iqtisadi inkişafı barədə düşünməlidir. Çünki İrəvanın üçonillik boyu davam edən işğalçı siyasətinin Ermənistanı dalan ölkəyə çevirməsi, erməni xalqını sosial-iqtisadi böhrana salması realıqdır. "Miatsum", "dənizdən-dənizə böyük Ermənistan" yaratmaq kimi xəstə təfəkkürün məhsulları olan ideyalar ortaya ataraq Ermənistanı bir dövlət olaraq yox olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qoyan, demoqrafik böhrana, xalqın səfaletinə səbəb olanların özlərinin ötən illər ərzində sorvətlərinə sərvət qatmaları da bir ayrı gerçəklikdir.

Buna görədir ki, onlar iki ölkə arasında sülhə gedən yola süni maneələr yaratmağa, yenidən Ermənistanı Azərbaycanla münaqişəyə cəlb etməyə çalışırlar. Qisas illüziyasına qapılan Kəçəryan və

Sarkisyan regionda sabitliyə təhlükə yaradan mövqe sərgiləyir, vəziyyətin gərginləşməsi üçün hər cür cinayətə əl atırlar. Onlar mənfur planlarını həyata keçirmək üçün sistemli olaraq kilso və digər faktorlardan istifadə edirlər.

2023-cü ildə keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra Qarabağdakı ermənişilliyi şəxslər könlü şəkildə ölkəmizi tərk ediblər. İndi görürük ki, bu insanlar da erməni revanşistlərin, erməni lobbisinin, erməni kilsəsinin məkrli planlarına alət olublar. Revanşistlər öz çirkin məqsədlərinə görə gəy ermənişilliyi şəxslərin ölkəmizdən zorla çıxarılması kimi uydurmalarla beynəlxalq ictimaiyyətdə çaşqınlıq yaratmaq istəyirlər.

9

Qətiyyət ilə doğrulan vədlər

Prezident İlham Əliyevin lider qətiyyəti və siyasi uzaqgörənliyi nəticəsində Azərbaycanın əldə etdiyi ən böyük uğurlardan biri Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu enerji strategiyasının öz bəhrəsini verəməsidir. 2003-cü ilə qədər Azərbaycan Respublikası əsasən neftin hasili və ixracı məsələlərində bir çox uğurlara nail olmuş, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin inşasına başlanılmışdır. Andıqəmə mərasimində "Azərbaycan öz iqtisadi potensialını inkişaf etdirdikcə, Azərbaycanda yeni neft yataqları kəşf olunan sonra, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri istismara verildəndən sonra, əlbəttə, ölkəmizin imkanları daha da artacaqdır. Hər il Azərbaycana milyardlarla dollar vəsait daxil olacaqdır. Bu vəsaitlə Azərbaycanda bütün sahələrdə quruculuq işləri aparılacaq, sosial problemlərin həlli istiqamətində böyük işlər görülməkdədir", - deyər Prezident İlham Əliyev isə ilk gündən bu məsələni xüsusi diqqət mərkəzində saxladı. Məhz Prezident İlham Əliyevin müdrik və uzaqgörən siyasi diplomatiyası ilə erməni lobbisinin və anti-azərbaycançı dairələrin Azərbaycanın enerji siyasətinə, BTC boru xəttinin çəkilişinə qarşı apardıqları bütün məkrli kampaniyalar iflasa uğradıldı. Həm BTC neft, həm Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərlərinin istifadəyə verilməsi Azərbaycan tarixində yeni iqtisadi mərhələnin əsasını qoydu.

4

"Müsbət dinamika uzunmüddətli sülhə xidmət edir"

Bu günlərdə Prezident İlham Əliyev Qazaxıstana dövlət səfəri çərçivəsində Kasım-Jomart Tokayev ilə birgə mətbuata bəyanatında mühüm məqamlara toxundu. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, Azərbaycan Ermənistanla işğaldan bəri mövcud olan yüklərin tranzit məhdudiyyətlərini aradan qaldırır. Belə bir ilk tranzit Qazaxıstanın Ermənistanla taxıl yükü olub. Zənnimcə, bu, həmçinin Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün yalnız kağız üzərində deyil, həm də praktikada olduğunun yaxşı göstəricisidir. Avqustun 8-də Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın vasitəçiliyi və iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında keçirilən Zırvə görüşünün sülh prosesində tarixi bir addım olduğunu vurğulayan deputat xatırladı ki, bu sammit nəticəsində tərəflər arasında mühüm sənədlər imzalanıb.

9

44 günlük Vətən müharibəsi

Düz 5 il əvvəl həmin gün

12

İ.V.Rzayevin Balakən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 124-cü maddəsi-nin II hissəsini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
İslam Vahid oğlu Rzayev Balakən Rayon İcra Hakimiyyəti-nin başçısı vəzifəsindən azad edilsin.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 30 oktyabr 2025-ci il

Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Federal Milli Şurasının sədri Fəxri xiyabanı və Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ) Federal Milli Şurasının sədri Saqr Qobaşın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti oktyabrın 30-da Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın Ümummillî Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarı önünə əkilmiş qoyub, tor çiçəklər düzüb. Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin verilən məlumata görə, görkəmli ofalmoloq-alim Zərifə xanım Əliyevanın da məzarı ziyarət edilib, önünə tor güllər düzülüb. Sonra nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanına gələrək, ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini ehtiramla anıb, məzarları üzərinə tor çiçəklər düzüb, "Əbədi məşəl" abidəsi önünə əkilmiş qoyub.

Ziyarət zamanı nümayəndə heyətini Milli Məclis Sədrinin müavini Ziyafət Əsgərov, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə parlamentlərarası əlaqələr üzrə İşçi Qrupunun rəhbəri Cavanşir Paşazadə və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

"Azərbaycan"

Görüşdə qarşılıqlı dəstək və əməkdaşlığın əhəmiyyəti vurğulanıb

Oktyabrın 30-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Səmərqəndə işgüzar səfəri çərçivəsində Özbəkistanın xarici işlər naziri Baxtiyor Saidov ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, nazir Ceyhun Bayramov ilk dəfə olaraq Özbəkistanın UNESCO-nun baş konfransına evsahibliyi etməsi münasibətilə təbriklərini çatdırıb.

Görüş zamanı strateji mütəfəqqilik səviyyəsində Azərbaycan-Özbəkistan əlaqələrinin bütün sahələrdə dinamik inkişafından məmnunluq ifadə edilib, iki ölkə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində birgə səylər müzakirə olunub. İqtisadiyyat, ticarət, investisiyalar, neqliyyat, energetika, mədəniyyət və humanitar sahələrdə ikitərəfli əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi üzrə aparılan birgə fəaliyyətlər və layihələr nəzərdən keçirilib.

Görüşdə beynəlxalq və regional təşkilatlar, o cümlədən BMT, Türk Dövlətləri Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, eləcə də regional platformalar çərçivəsində qarşılıqlı dəstək və əməkdaşlığın əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüş zamanı həmçinin regional inkişaf, eləcə də qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan ilə BƏƏ arasında çoxşaxəli əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə edilib

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov oktyabrın 30-da Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Federal Milli Şurasının sədri Saqr Qobaşla görüşüb.

Nazirlər Kabinetindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zəyid Al Nəhyanın birgə səyləri sayəsində iki ölkə arasında əlaqələrin yüksək inkişaf dinamikası nümayiş etdirdiyi diqqətə çatdırılıb.

Cari ilin sentyabr ayında "Azərbaycan Respublikası ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında Hərtərəfli Strateji Tərəfdaşlıq Əlaqələri haqqında Birgə Bəyannamə"nin imzalanması ilə

Azərbaycan-BƏƏ münasibətlərinin yeni mərhələyə qədəm qoyduğu bildirilib.

İki ölkə arasında beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində səmərəli əməkdaşlığın və qarşılıqlı dəstəyin davam etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Parlamentlərarası münasibətlərdə də toxunularaq, parlament səviyyəsində qarşılıqlı səfərlərin və hər iki ölkənin qanunverici orqanlarında fəaliyyət göstərən dostluq qruplarının hərtərəfli əməkdaşlığın möhkəmlənməsində mühüm rol oynadığı qeyd edilib.

Görüşdə Azərbaycan ilə BƏƏ arasında iqtisadi-ticarət, investisiya, bərpaolunan enerji, neft-qaz, informasiya texnologiyaları, süni intellekt və digər sahələrdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə edilib.

"Yüksəkixtisaslı miqrant" portalı haqqında Əsasnamə"nin və "Yüksəkixtisaslı miqrant" portalına integrasiya olunacaq informasiya sistemlərinin siyahısı"nın təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 323

Bakı şəhəri, 30 oktyabr 2025-ci il

"Yüksəkixtisaslı öcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasında əmək fəaliyyətinə cəlb edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 2024-cü il 6 iyun tarixli 156 nömrəli Sərəncamının 2.3-cü bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. "Yüksəkixtisaslı miqrant" portalı haqqında Əsasnamə" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. "Yüksəkixtisaslı miqrant" portalına integrasiya olunacaq informasiya sistemlərinin siyahısı" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə

www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saylarında

tanış ola bilərsiniz.

Torpağın dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 324

Bakı şəhəri, 30 oktyabr 2025-ci il

"Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiqi ilə əlaqədar əlavə tədbirlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 15 fevral tarixli 382 nömrəli Fərmanının 1.1-1-ci bəndinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti, Qusar Rayon İcra Hakimiyyəti, Qazax Rayon İcra Hakimiyyəti, Qusar rayonu Samur Bələdiyyəsi və Qazax rayonu Şıxlı Bələdiyyəsi ilə razılaşdırılmış təklifini nəzərə alaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. Dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin genişləndirilməsi, o cümlədən sərhəd və gömrük nəzarətinin daha səmərəli təşkili məqsədilə Qazax rayonunun inzibati ərazisində dövlət mülkiyyətində 0,49 hektar və Qazax rayonu Şıxlı Bələdiyyəsinin mülkiyyətində 5,53 hektar, Qusar rayonunun inzibati ərazisində dövlət mülkiyyətində 8,27 hektar və Qusar rayonu Samur Bələdiyyəsinin mülkiyyətində 2,752 hektar olmaqla, ümumilikdə dövlət mülkiyyətində olan 8,76 hektar torpaq sahəsi üzərində istifadə hüququ və bələdiyyə mülkiyyətində olan 8,282 hektar torpaq sahəsi

dövlət ehtiyacları üçün alınsın (torpaq sahələrinin koordinatlarını, ölçülərini və sərhədlərini göstərən yerquruluş xəritəsi əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi:

2.1. alınan torpağın, həmçinin həmin torpağın hər bir mülkiyyətçisinə məxsus hissələrinin və onlarla birlikdə alınacaq digər əmlakın qiymətləndirilməsi üçün qiymətləndirmə komissiyası yaratsın;

2.2. dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin genişləndirilməsi məqsədilə layihə altına düşən alınan daşınmaz əmlakın dövlət ehtiyacları üçün alınmasını "Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun həyata keçirilməsini təmin etsin;

2.3. layihə çərçivəsində tikinti altına düşən torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınmasını Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin tabeliyində olan "Azərterminalkompleks" Birliyinin gəlirləri hesabına maliyyələşdirilməsini təmin etsin;

2.4. alınan daşınmaz əmlak və alınmanın təsirinə məruz qalan şəxslər, onlara ödənilmiş kompensasiyanın məbləğləri barədə məlumatı altı ayda ən azı bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasındakı münasibətlər strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib

Oktyabrın 30-da ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ) Federal Milli Şurasının sədri Saqr Qobaşın rəhbərlik etdiyi parlament nümayəndə heyəti Milli Məclisə gəlib.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə bildirilib ki, qonaqlar parlamentin plenar iclas zalı ilə tanış olduqdan sonra Milli Məclisdə Heydər Əliyev Muzeyində olublar, Saqr Qobaş burada Xatirə kitabını imzalayıb.

Sonra Sahibə Qafarova ilə Saqr Qobaş arasında təkbətək görüş keçirilib. Görüş nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə davam etdirilib.

Parlamentin Sədri BƏƏ Federal Milli Şurasının sədrinin ölkəmizə ilk rəsmi səfərinin iki ölkə arasında dostluq əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsi, əməkdaşlıq imkanlarının genişlənməsi və parlamentlərarası münasibətlərin dərinləşməsinə mühüm töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib. Sa-

hibə Qafarova cari ilin mayında Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə etdiyi rəsmi səfəri məmnunluqla xatırlayıb.

Görüşdə dövlətlərarası münasibətlərin dinamik və hərtərəfli inkişafından məmnunluqla ifadə olunub. Vurğulanıb ki, tarixi, dini və mədəni köklərlə bir-birinə bağlı olan iki ölkə arasında əlaqələr yüksək səviyyədədir. Fəal siyasi dialoqun rolu xüsusi vurğulanaraq, ali və yüksək səviyyədə həyata keçirilən qarşılıqlı səfər və görüşlərin, imzalanan sənədlərin bu prosesdə mühüm əhəmiyyət daşıdığı bildirilib. Qeyd olunub ki, ölkə liderlərinin birgə səyləri nəticəsində iki ölkə arasındakı münasibətlər strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Eyni zamanda bir çox sahələrdə yanaşı, bərpaolunan enerji sahəsində həyata keçirilən birgə iri layihələrin əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətlərinin genişlənməsində mühüm rol oynadığı vurğulanıb.

Azərbaycana ilk rəsmi səfərindən və Beynəlxalq Parlament Konfransında iştirakından məmnunluğunu bildirən Saqr Qobaş ölkəsinin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına böyük əhəmiyyət verdiyini vurğulanıb.

Qonaq səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyevlə keçirdiyi görüş barədə təəssüratlarını bölüşüb. O, ölkə rəhbərləri arasında qarşılıqlı hörmət, etimad və səmimi dostluq prinsiplərinə əsaslanan münasibətlərin ölkələrimiz və xalqlarımız arasında əlaqələrin daha da dərinləşməsinə xidmət etdiyini bildirib. Qonaq yüksək səviyyəli siyasi-iqtisadi əlaqələri müsbət qiymətləndirib, həmçinin mədəni-humanitar sahələrdə də əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinin vacibliyini vurğulanıb.

Söhbət zamanı parlamentlərarası əlaqələrin cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Qanunverici orqanlar arasında imzalanmış əməkdaşlıq dair Anlaşma Memorandumuna əsaslanaraq əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi məsələləri nəzərdən keçirilib.

"Azərbaycan"

Dostluq əlaqələri parlamentlərarası müstəvidə uğurla davam edir

Oktyabrın 30-da Milli Məclisin deputatı, Tacikistanla parlamentlərarası əlaqələr üzrə İşçi Qrupunun rəhbəri Aydın Mirzəzadə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının qəbul edilməsinin 30 illiyinə həsr olunmuş beynəlxalq parlament konfransında iştirak etmək məqsədilə ölkəmizdə səfərdə olan Tacikistan Ali Məclisi Nümayəndələr Palatasının Azərbaycanla dostluq və əməkdaşlıq qrupunun rəhbəri Azizəddə Qayratın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin verilən məlumata görə, Aydın Mirzəzadə konfransda iştiraklarına görə qonaqlara təşəkkürünü bildirərək Tacikistan və Azərbaycan arasında tarixən formalaşmış dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bu gün parlamentlərarası müstəvidə də uğurla davam etdirildiyini söyləyib.

Bildirilib ki, dövlət başçılarımızın mütəmadi rəsmi səfərləri iki ölkə arasında münasibətlərin möhkəmlənməsinə xüsusi töhfə verir. Bu səfərlər siyasi, iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlığın inkişafına stimül yaradır və Azərbaycan-Tacikistan əlaqələrinin daha da genişlənməsinə imkan açır.

Görüşdə Azizəddə Qayrat Milli Məclisdə keçirilən tədbirin yüksək səviyyədə və səmərəli təşkil olunduğunu söyləyib. O vurğulayıb ki, bu gün dövlətlərimiz arasında mədəniyyət, elm və iqtisadiyyat sahələrində yüksək səviyyəli və möhkəm münasibətlər mövcuddur.

Söhbət zamanı Tacikistanla parlamentlərarası İşçi Qrupunun üzvləri Xanlar Fətəyev və Azər Badamov çıxış edərək parlament diplomatiyasının dövlətlərarası əlaqələrin inkişafına öz töhfəsini verdiyini və bu dostluğun və əməkdaşlığın xalqlarımız, ölkələrimizi bir-birinə daha da yaxınlaşdırdığını söyləyiblər.

"Azərbaycan"

"Makroiqtisadi dayanıqlılıq" üzrə alt İşçi Qrupun dördüncü iclası

Azərbaycan Mərkəzi Bankında (AMB) "Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın hazırlanması məqsədilə yaradılmış "Makroiqtisadi dayanıqlılıq" üzrə alt İşçi Qrupun dördüncü iclası keçirilib.

AMB-dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Mərkəzi Bankın sədri, alt İşçi Qrupun rəhbəri Tələh Kazimov görüşdə çıxış edərək, makroiqtisadi dayanıqlılıq istiqamətində Tədbirlər Planının yekun versiyasının hazırlanması istiqamətində görülən işləri müsbət qiymətləndirib. O, Tədbirlər Planının Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 18 iyun tarixli, 356s nömrəli sərəncamı ilə müəyyən olunmuş müddət ərzində əhatəli və təkmil hazırlanmasında alt İşçi Qrup üzvləri arasında səmərəli əməkdaşlıq, qarşılıqlı koordinasiya və məsuliyyətli yanaşmanı xüsusi vurğulayıb.

Ümumilikdə, Tələh Kazimov beynəlxalq təcrübə və yerli xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla təklif olunan

tədbirlərin ölkədə makroiqtisadi dayanıqlılığın gücləndirilməsi, maliyyə sabitliyinin daha da artırılması, həmçinin maliyyə sektorunun iqtisadi artımda rolunun genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd edib.

Tələh Kazimov qeyd edib ki, 356s nömrəli sərəncamın 6.5-ci bəndini rəhbər tutaraq "Makroiqtisadi dayanıqlılıq" üzrə alt İşçi Qrupun Tədbirlər Planı layihəsi, eləcə də tədbirlərin icrası ilə bağlı maliyyə ehtiyaclarına (maliyyə tələbatı) dair təkliflər 1 noyabr tarixində İşçi Qrupun rəhbərinə - komissiya sədrinin müavinə təqdim ediləcəkdir.

Görüşdə iştirak edən dövlət qurumlarının nümayəndələri də alt İşçi Qrupunun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək görülən işlərin effektiv koordinasiya şəraitində aparılmasını və keçirilmiş müzakirələrin və fikir mübadiləsinin faydalı olduğunu vurğulayıb. Onlar qəbul ediləcək Tədbirlər Planının ölkənin uzunmüddətli iqtisadi sabitliyinə və institusional inkişafına mühüm töhfə verəcəyini qeyd ediblər.

Azərbaycan ilə Dünya Bankı arasında tərəfdaşlığın daha da genişlənməsinə əminlik ifadə edilib

Maliyyə naziri Sahil Babayev ölkəmizdə səfərdə olan Dünya Bankının Avropa və Mərkəzi Asiyada rifah üzrə regional direktoru Əsəd Ələmin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Dünya Bankı arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi, dövlət maliyyəsinin idarə olunması və fiskal siyasət üzrə imkanlar və yeni çağırışlar, həmçinin potensial tərəfdaşlıq istiqamətləri müzakirə olunub.

Nazir Sahil Babayev bildirib ki, Azərbaycan Respublikası Dünya Bankı ilə tərəfdaşlığa böyük önəm verir. Ölkəmiz Dünya

Bankına üzv olduqdan sonra bankın maliyyə dəstəyi, texniki ekspertizası və tövsiyələri infrastruktur, təhsil, səhiyyə və dövlət idarəçiliyi kimi əsas sahələrdə inkişafa əhəmiyyətli töhfə verib. Bu əməkdaşlıq eyni zamanda enerji, neqliyyat və sosial xidmətlər üzrə layihələrin irəliləməsinə, həmçinin davamlı inkişafa və makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsinə xidmət edib.

Görüş zamanı Dünya Bankı tərəfindən İşğarçının İqtisadi Məsələlər üzrə Dövlət Katibliyinin (SECO) maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən "Azərbaycanda Ortamüddətli Xərclər Çərçivəsi üzrə Potensialın Gücləndirilməsi" layihəsinin icrası da di-

qət mərkəzində olub, Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi dövlət maliyyəsinə baxış, rəqəmsal həllər və informasiya sistemlərinin qiymətləndirilməsi və potensialın gücləndirilməsi ilə bağlı təkliflər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd olunub ki, rəqəmsal həllər və informasiya sistemlərinin qiymətləndirilməsi çərçivəsində Dünya Bankının missiyası nazirlikdə diaqnostik təhlil aparacaq. Bu təhlil nazirliyə mövcud vəziyyəti təhlil etməyə, boşluqları müəyyən etməyə və vahid Dövlət Maliyyə İdarəetmə İnformasiya Sistemlərinin arxitekturasının formalaşdırılması üçün gələcək inkişaf istiqamətlə-

rini müəyyən etməyə imkan verəcək. Öz növbəsində, Əsəd Ələm maliyyə idarəçiliyi və fiskal siyasətin təkmilləşdirilməsi sahəsində Azərbaycan hökumətinin gördüyü işləri yüksək qiymətləndirərək, sözügedən layihənin uğurlu icrasının dövlət maliyyəsinin idarə olunmasının səmərəliliyinə və dayanıqlılığın artırılmasına mühüm töhfə verəcəyini bildirib.

Görüş zamanı Azərbaycan ilə Dünya Bankı arasında tərəfdaşlığın daha da genişlənməsinə əminlik ifadə olunub, həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

22 il əvvəl Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda yeni bir dövrün təməlini qoydu. Bu, hakimiyyətin sükanını Ulu Öndərdən alan yeni, gənc dövlət başçısının həm uğur missiyası, həm də müstəqil siyasətinin başlanğıcı idi. Və çox çəkməyəcək O, Müzəffər Ali Baş Komandana və qüdrətli liderə çevriləcəkdi!

2003-cü il oktyabrın 15-də xalqımızın yüksək etimadı ilə cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməsi milli dövlətçilik salnaməmizdə əhəmiyyətli dönüş nöqtəsi oldu. Bu seçki təkcə qısa müddətdən sonra bütün dünyada zamanəsinin ən parlaq lideri kimi tanınacaq yeni siyasi xadimin hakimiyyətə gəlişi deyildi, həm də dövlət idarəçiliyində sabitliyin davamı və siyasi varisiyin təmin olunması baxımından strateji əhəmiyyət kəsb edirdi. XX əsrin sonlarında müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycan üçün dövlət quruculuğunun sabit mərhələyə keçidi, milli inkişaf modelinin formalaşması və beynəlxalq nüfuzun möhkəmlənməsi baxımından həlledici və əlamətdar bir hadisə idi.

Həmin il oktyabrın 31-də yeni seçilmiş Prezidentin andıçmə mərasimi keçirildi. Cənab İlham Əliyev nitqində Azərbaycan vətəndaşlarının istəyinə uyğun olaraq Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin davam etdirilməsi, o cümlədən bu siyasətin əsas prioriteti olan ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi məsələsinin təmin olunması ilə bağlı vədləri ön sırada vurğuladı: "Mən Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyinə inanıram. Əminəm ki, ölkəmiz bundan sonra da inkişaf edəcək, daha da güclənəcəkdir. Azərbaycanda demokratiya daha da inkişaf edəcək, siyasi plüralizm, söz azadlığı təmin olunacaqdır. Ölkəmiz müasir dövlətə çevriləcəkdir. Bütün bunları etmək üçün Azərbaycanda çox işlər görmək lazımdır. Ancaq bütün bunları həyata keçirmək və Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün ən başlıcası, ölkədə Heydər Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdən çıxış edərkən mən Azərbaycan xalqına söz veririm ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm".

Hələ 2003-cü ildə Prezident kimi ilk andıçmə mərasimindəki nitqində vurğuladığı bu fikirlərlə hər bir ölkə vətəndaşının Prezidenti olan İlham Əliyev həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasətin uğurları sayəsində Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirdi, şərefli bir mərhələnin yaratıcısı, zəfər salnaməsinin müəllifi oldu.

Dövrün çağırışları və xalqın gözləntisi

Danılmaz həqiqətdir ki, zaman bir yerdə dayanmır, dünyanın çağırışları, insanların gözləntiləri anbaan dəyişir. Buna uyğun addımlar vaxtında atılmazsa, inkişaf axarından uzaq düşmək olar. Azərbaycan Prezidenti də bu illər ərzində həyata keçirilən köklü islahatlarla, miqyaslı qərarlarla dövlətimizin inkişaf sürətini zamanın ahənginə uyğunlaşdırı.

Burada ən mühüm olan milli dövlətçilik prinsiplərinə sadıqlıqdır. Prezident İlham Əliyev də bu prinsiplərə hər zaman sadıqdır. Onun baxışlarında, ideallarında, atdığı addımlarda əsrlər boyu Azərbaycan xalqının, dövlətinin inkişafına çalışmış, ömrünü bu məqsədə sərf etmiş, imzalar içində millətimizin inazasını görmək istəmiş bütün böyük şəxsiyyətlərimizin arzuları əksini tapmışdır. Dövlətimizin başçısı o böyük simalarımızın ideallarını reallaşdırır, onların bir zamanlar xeyal kimi gördüklərini, can atdıqlarını gerçəkləşdirərək gündəlik həyatımıza gətirir.

Cənab İlham Əliyev Prezident kimi ilk andıçmə mərasimində xalq qarşısında demişdir: "Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ölkəmiz üçün ən ağır problemdir. Uzun illərdir ki, biz atəşkəs rejimində yaşayırıq. Təəssüflər olsun ki, bu məsələ ilə bilavəsitə məşğul olan ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyəti hələlik heç bir nəticə vermir. Biz hələ də ümidlərimizi itirmirik!". - deyə ümid edirik ki, həmsədrlər bu məsələ ilə daha ciddi şəkildə, məsuliyyətlə məşğul olacaqlar. Bu məsələ öz həllini tapmalıdır. Bu problem yalnız bir neçə prinsiplər, beynəlxalq hüquq normaları əsasında həll oluna bilər: Azərbaycanın torpaqları işğaldan azad olunmalıdır, bir milyon qaçqın və köçkün öz doğma yurdlarına qayıtmalıdır, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Azərbaycan heç vaxt bu vəziyyətlə, torpaqlarının işğal altında qalması ilə barışmayacaqdır. Hamı bilməlidir ki, sülh tərəfdarı olmağımıza baxmayaraq, müharibənin yenidən başlanmamasını və bu məsələnin sülh yolu ilə həllini istəməyizə baxmayaraq, bizim söhbətimiz də təkmənz deyildir. Azərbaycan öz doğma torpaqlarını noyın bahasına olursa-olsun, azad edəcəkdir".

denti söz verdiyi kimi, Ermənistan-Azərbaycan probleminin həlli istiqamətində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin başladığı siyasi kursu yüksək peşəkarlıq və uğurla davam etdirdi. Sonda hədəfinə çatdı, işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarını azad etdi. Ölkəmiz üçün yeni bir gələcək for-

Andına sadıq Lider

2003-cü ildə bu andla başlayan möhtəşəm nailiyyətlər davam edir

malaşdırmağa başladı. Ən mühümü isə "böyük Ermənistan" oyunu darma-
dağın edildi.

Azərbaycanın bu qələbəsi yalnız ölkənin böli bir hissəsində baş qaldırmış separatçılara qarşı tədbirlərdə əldə edilmiş uğur deyil, bu qələbə çoxşu dövlətlə regional münaqişədə qazanılmış zəfər də deyil. Bu, böyük dövlətlərin birbaşa müəllifliyi ilə, onların havadarlığı əsasında 200 ildən bəri davam və inkişaf etdirilən, genişləndirilən layihənin darmağın olumasıdır. Dünya güclərinin ermənilərdən istifadə edərək əsrlər öncə regionda azərbaycanlıların canı-qanı bahasına bir-birinə qarşı oynadıqları "böyük Ermenistan" oyununun pozulmasıdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu 200 illik layihəni darmağın qaldıran dövlətimiz bu reallıqdakı əməkdaşlıq inkişaf yolunu da qoruyub saxlamaq, davam etdirmək, eyni səmimi niyyətləri paylaşan hər kəsi Cənubi Qafqazın gələcəyi ilə bağlı vahid amallər ətrafında bir araya gətirmək əmindədir.

"Biz təklif edirik ki, Cənubi Qafqaz ölkələrinin gələcəyi sülhə, əmin-amanlığa, inkişafa söykənsin. Biz təklif edirik ki, bölgəmizdən uzaqda yerləşən, ancaq öz siyasi gündəliyini güdən və erməni xalqından bir alət kimi istifadə edən, onları işğaltısmar edən və dar gündə onları, neçə deyərlər, satan qüvvələr, saxta-karlar, korruptsiyalanmış siyasətçilər əl çəksinlər bizdən. Dünyanın o başında oturub bizə qarşı əsasız itti-hamlar irəli sürənlər əl çəksinlər bizdən, qoyunsun Cənubi Qafqaz rahat nəfəs alsın. Bu bölgə əsrlər boyu da-valar, savaşlar, qanlı toqquşmalar məkanı olmuşdur. Yəqin artıq!", - deyə dövlətimizin başçısı bildirmişdir.

Azərbaycan cəmi bir gün çoxen antiterror tədbirləri ilə uzun illərdən bəri Qarabağdakı erməniləri girovda saxlayan, onlardan istifadə edərək maddi sərvətlər qazanan kriminal qruplaşmanın, hərbi xuntanın əsarətindən azad etdi. Bu əməliyyatın nəticələri ilə sülh proseslərini yaxınlaşdırdı. Sülhə doğru yolu müxtəlif təxribatlarla qapamağa çalışan kriminal ünsürlərin də, məkrli məqsədlərlə onlara havadarlıq edən xarici dairələrin də əl-qolunu bağladı. Azərbaycanı böliüb parçalamaq, türk dünyasının birliyinə əngəlləmək üçün torpaqlarımızda yerləşdirilmiş terror yuvası bir-döfəlik dağıldı.

Eyni zamanda Xankəndidəki separatçı rejimin liderlərinin qandallanaraq Bakıya gətirilməsi, bir zamanlar

başlıca məzmunu Azərbaycanın milli dövlətçilik mənafeələrinin qorunması, beynəlxalq aləmdə zəngin potensiala malik ölkə kimi nüfuz qazanmasıdır. Artıq müstəqil xarici siyasət milli ideologiyamızın mühüm prioritetidir. Dövlətimizin son dövrlər qazandığı böyük nailiyyətlərdən biri də dünyanın əksər aparıcı ölkələri ilə münasibətlərin möhkəmləndirilməsi, qlobal səviyyədə mühüm faydalar yaradan strateji layihələrin uğurla həyata keçirilməsidir. Son aylarda Azərbaycan liderinin ən nüfuzlu ölkələrə səfərləri strateji tərəfdaşlığa, müttəfiqliyə, Cənubi Qafqazda sülhə, təhlükəsizliyə, əməkdaşlıq və inkişaf möhtəşəm xarici siyasət yürüdərk bir tərəfdən Türk Dövlətləri Təşkilatı və Qoşulmama Hərəkatı ilə fəal əməkdaşlıq edir, bəzətilərin inkişafında, qlobal gücə çevrilməsində fəal rol oynayır, digər tərəfdən Avropa ölkələri ilə bir araya gətirən platformalarla strateji tərəfdaşlıq xətti yürüdü. Bu baxımdan "Avropa Siyasi Birliyi"nin 7-ci Zirvə toplantısında iştirak müvafiq siyasətin "müstəqil, çoxtərəfli və çevik diplomatiya" prinsiplərinin praktik təzahürü idi. Azərbaycan göstərir ki, o, nə bir blokun, nə də hansısa güc mərkəzinin tərkib hissəsidir - öz milli maraqları əsasında qlobal tərəfdaşdır.

Ölkəmizin bu siyasi kursunun hörmətlə qarşılanması, onun mövqeyinə, belə platformalarda iştirakına xüsusi önəm verilməsi cənab İlham Əliyevin Avropa məkanında yüksək nüfuzunu, müasir dünyamızın ən parlaq liderlərindən biri kimi şəxsiyyətinə göstərilən böyük rəğbətin, eləcə də ölkəmizin müsbət imicinin, ona verilən xüsusi dəyər və olduqca pozitiv münasibətin göstəricisidir.

Bundan başqa, Prezident İlham Əliyevin 2025-ci il sentyabrın 25-də Nyu Yorkda BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasında iştirakı və BMT tribunəsindəki tarixi çıxışı diplomatiyamızın daha bir təntənəsi oldu. Dövlətimizin başçısının bu ilin avqustunda Vaşinqtona səfəri, Ağ Evdə ABŞ Prezidenti Donald Trampı keçirdiyi görüş, BMT Baş Assambleyasındakı iştirakı bir-birini uğurla tamamladı.

Vaşinqtona iki səfər, dünyanın bu aparıcı ölkəsinin rəhbərliyi ilə six, səmimi kommunikasiyalar Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində də artıq yeni bir səhifə açılmasının təzahürüdür. Bu baxımdan avqustda Azərbaycan Prezidentinin ABŞ-yə səfəri zamanı əldə edilmiş razılaşmalar çox mühüm əhəmiyyət daşıyır. Münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsi, iki ölkə arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hazırlanması məqsədilə Strateji İşçi Qrupunun yaradılması haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması yaxın gələcəkdə ölkələrimiz arasında münasibətlərin daha da inkişaf edəcəyini göstərir. Prezident İlham Əliyev çıxışında bu məsələyə xüsusi diqqət yetirdi: "Vaşinqton Sammiti, həmçinin, Azərbaycan-ABŞ

Azərbaycanın güclənən beynəlxalq mövqeyi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu illər ərzində müstəqil xarici siyasət kursunu ölkəmizin və xalqımızın milli maraqlarına uyğun şəkildə həyata keçirir. Dəyişən dünyanın geosiyasi reallıqlarına əsasən təşəbbüskar davranışları ilə ölkəsinə daxili siyasətdə olduğu kimi, diplomatiyada da nailiyyətlər qazandırır. Bu siyasətin

başlıca məzmunu Azərbaycanın milli dövlətçilik mənafeələrinin qorunması, beynəlxalq aləmdə zəngin potensiala malik ölkə kimi nüfuz qazanmasıdır. Artıq müstəqil xarici siyasət milli ideologiyamızın mühüm prioritetidir. Dövlətimizin son dövrlər qazandığı böyük nailiyyətlərdən biri də dünyanın əksər aparıcı ölkələri ilə münasibətlərin möhkəmləndirilməsi, qlobal səviyyədə mühüm faydalar yaradan strateji layihələrin uğurla həyata keçirilməsidir. Son aylarda Azərbaycan liderinin ən nüfuzlu ölkələrə səfərləri strateji tərəfdaşlığa, müttəfiqliyə, Cənubi Qafqazda sülhə, təhlükəsizliyə, əməkdaşlıq və inkişaf möhtəşəm xarici siyasət yürüdərk bir tərəfdən Türk Dövlətləri Təşkilatı və Qoşulmama Hərəkatı ilə fəal əməkdaşlıq edir, bəzətilərin inkişafında, qlobal gücə çevrilməsində fəal rol oynayır, digər tərəfdən Avropa ölkələri ilə bir araya gətirən platformalarla strateji tərəfdaşlıq xətti yürüdü. Bu baxımdan "Avropa Siyasi Birliyi"nin 7-ci Zirvə toplantısında iştirak müvafiq siyasətin "müstəqil, çoxtərəfli və çevik diplomatiya" prinsiplərinin praktik təzahürü idi. Azərbaycan göstərir ki, o, nə bir blokun, nə də hansısa güc mərkəzinin tərkib hissəsidir - öz milli maraqları əsasında qlobal tərəfdaşdır.

Ölkəmizin bu siyasi kursunun hörmətlə qarşılanması, onun mövqeyinə, belə platformalarda iştirakına xüsusi önəm verilməsi cənab İlham Əliyevin Avropa məkanında yüksək nüfuzunu, müasir dünyamızın ən parlaq liderlərindən biri kimi şəxsiyyətinə göstərilən böyük rəğbətin, eləcə də ölkəmizin müsbət imicinin, ona verilən xüsusi dəyər və olduqca pozitiv münasibətin göstəricisidir.

Bundan başqa, Prezident İlham Əliyevin 2025-ci il sentyabrın 25-də Nyu Yorkda BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasında iştirakı və BMT tribunəsindəki tarixi çıxışı diplomatiyamızın daha bir təntənəsi oldu. Dövlətimizin başçısının bu ilin avqustunda Vaşinqtona səfəri, Ağ Evdə ABŞ Prezidenti Donald Trampı keçirdiyi görüş, BMT Baş Assambleyasındakı iştirakı bir-birini uğurla tamamladı.

Vaşinqtona iki səfər, dünyanın bu aparıcı ölkəsinin rəhbərliyi ilə six, səmimi kommunikasiyalar Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində də artıq yeni bir səhifə açılmasının təzahürüdür. Bu baxımdan avqustda Azərbaycan Prezidentinin ABŞ-yə səfəri zamanı əldə edilmiş razılaşmalar çox mühüm əhəmiyyət daşıyır. Münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsi, iki ölkə arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hazırlanması məqsədilə Strateji İşçi Qrupunun yaradılması haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması yaxın gələcəkdə ölkələrimiz arasında münasibətlərin daha da inkişaf edəcəyini göstərir. Prezident İlham Əliyev çıxışında bu məsələyə xüsusi diqqət yetirdi: "Vaşinqton Sammiti, həmçinin, Azərbaycan-ABŞ

ortaya qoyur. Belə bir siyasət Qərbi ölkələri ilə də, ərəb dünyası ilə də münasibətlərdə inamın formalaşmasına xidmət göstərir.

Cənab İlham Əliyevin bu ilin oktyabr ayında Misirin Şərm əl-Şeyx şəhərində ABŞ Prezidenti Donald Tramp və Misir Prezidenti Əbdülfətal əs-Sisi tərəfindən təşkil edilmiş Yaxın Şərq Sülh Sammitində iştirakı ölkəmizin və dövlətimizin başçısının regional barış və sülh təşəbbüslərində mühüm rolunu nümayiş etdirdi. Yaxın Şərq kimi mürəkkəb coğrafiyada sülh proseslərinin təşəbbüskarlarından biri kimi iştirak etmək Azərbaycan üçün strateji üstünlükdür. Və bu, humanitar problemlərin həllində, münaqişələrin dinc yolla tənzimlənməsində də dövlətimizin rolunu artırmış olacaqdır.

Azərbaycan Qafqaz bölgəsindəki sülh proseslərində, enerji və nəqliyyat tranziti kimi strateji məsələlərdə də lider mövqeyini genişləndirir. Sammit zamanı dünya liderlərinin Prezident İlham Əliyevin şəxsiyyətinə olan yüksək rəğbəti, onunla ünsiyyətə olan böyük maraq, ABŞ Prezidenti Donald Tramp da daxil olmaqla siyasi liderlərin dövlət rəhbərimizlə bağlı müsbət fikirləri bunu bir daha sübut edirdi. Azərbaycan liderinin ali səviyyəli sammitdə iştirakı bu mövqeyin yalnız regionla məhdudlaşmadığını, eyni zamanda beynəlxalq sülh və təhlükəsizlik məsələlərində təmsilçilik səviyyəsinin yüksəldiyini göstərir.

Prezident İlham Əliyevin Yaxın Şərq Sülh Sammitində iştirakı eyni zamanda Azərbaycanın öz sülh mədəlini dünyaya təqdim etmə fərsəti daşıyırdı. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev şanlı ordumuzu və diplomatiyamızın gücü ilə qazandığımız tarixi Zəfərdən sonra son illərdə Cənubi Qafqazda sülhün "Azərbaycan modeli"ni formalaşdırıb. Güc və diplomatiya balansını əsasında torpaqların azad edilməsi, həmin ərazilərdə reintegrasiya və multikultural siyasət, region dövlətləri arasında iqtisadi inteqrasiya təşəbbüsləri bu modelin ayrı-ayrı elementləridir.

Yaxın Şərq kimi uzunmüddətli münaqişə regionuna hazırda bu modelin tətbiq olunması Azərbaycanı praktik sülh qurucusu kimi tanıdır. Bu illər ərzində sülh və barış istiqamətində atılan addımlar içərisində

münasibətlərində yeni mərhələnin başlanmasına işarədir. Azərbaycanla Birləşmiş Ştatlar arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hazırlanması məqsədilə Strateji İşçi Qrupunun yaradılması haqqında iki hökumət arasında Anlaşma Memorandumunu Prezident Donald Tramp ilə birgə imzaladı. Bu, siyasi, iqtisadi, enerji, regional bağlantılar, müdafiə, təhlükəsizlik və digər sahələrdə tərəfdaşlıq üçün yeni üfüqlər açır".

ABŞ Prezidenti Donald Trampın "907-ci düzəliş" in icrasını dayandırması haqqında tarixi qərarı da buna dəlalət edir.

Sülh proseslərinin fəal iştirakçısı

Bu gün ölkəmiz beynəlxalq aləmdə etibarlı və vacib aktor kimi qəbul edilir. Dövlətimiz yalnız regional deyil, qlobal məsələlərdə də iştirak edərək tarazlı və praktikyönlü siyasət

yadda qalan və əlamətdarlığı ilə seçilən hadisələrdən biri də ABŞ-də imzalanan sənəd oldu. Avqust ayında Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan liderləri İlham Əliyevlə Nikol Paşinyanın Cənubi Qafqazda ən dərin tarixi olan münaqişənin tam həlli istiqamətində atdıqları addım bir daha göstərdi ki, siyasətdə şəxsiyyət amilinin çəkisi danılmazdır. İmzalanan sənəddən aydın oldu ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında onillikləri əhatə edən münaqişəyə son vermək üçün sadəcə iradə yetərli olub.

İllərdir ki, "vasitəçi" adı altında fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilatlar, onların funksionerləri problemin həlli istiqamətində tələb olunan son addımı atmağa gücü və imkanı olan dövlət və siyasət adamları edə biləcəklərini, etməli olduqlarını yerinə yetirməyiblər və bununla da regiondakı qarşıdurmanın davamlı olaraq qalmasında öz şəxsi mənafe və mənfəətlərini düşünüb. Qarabağ problemi və Ermənistanın davam edən işğalı bölgədə öz hədəflərinə nail olmaq istəyən böyük güclər üçün sadəcə vasitə olub. Azərbaycanla Ermənistan arasında Vaşinqtonda yekun sülh istiqamətində atılan addım Trampın ən böyük xarici siyasət uğurlarından biridir. Bunu həm də sülh proseslərinin gedişində diplomatiyamızın daha bir uğuru hesab etmək olar.

MDB Dövlət Başçılar Şurasının oktyabr ayında Düşənbədə keçirilən toplantısı çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyanın dövlət başçısı Vladimir Putinlə görüşü isə iki ölkə arasında münasibətlərin nizama salınması, qarşılıqlı etimadın bərpası baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyırdı. Görüşün siyasi-ictimai rezonansı göstərdi ki, rəsmi Bakı və Moskva arasında münasibətlər artıq normalaşma məcrasına daxil olub. Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşündən aydın oldu ki, tərəflər məlum hadisələrə emosionalardan deyil, təmkinli və rəşional müstəvidən yanaşmaq xəttinə sadıqdırlar. Hər iki liderin davranışını göstərdi ki, qarşılıqlı hörmət və bərabərhuquqlu tərəfdaşlıq prinsipləri bu münasibətlərin əsasını təşkil edir.

Etiraf edək ki, məlum təyyarə olayından, ardınca Rusiyada soydaşlarımızı qarşı zorakı tərzdə aparılan əməliyyatlardan, noticədə iki ölkə arasında münasibətlərin keyli soyuqlaşmasından Azərbaycanı və Rusiyanı qətiyyətlə istəməyən bəzi dairələr istifadə etməyə çalışırdılar. Onlar iki ölkə arasında gərginliyi mümkün qədər gücləndirməyə, süni qarşıdurma atəşməsi formalaşdırmağa cəhd edirdilər. Prezidentlərimizin görüşü və apardıqları konstruktiv müzakirələrlə bu cəhdlər tam iflasa uğradı.

Prezident Putinin media qarşısında səsləndirdiyi bəyanatlar isə Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin bu qüvvələrin məqsədlərinə zidd şəkildə, sağlam əsaslarla davam etdiyini sübut etmiş oldu: istiqamətdə aydın mesaj vermiş oldu: Rusiya münasibətləri təxribatçılar yox, dövlətlər arasında dostluq və qarşılıqlı maraqlar səviyyəsində qurur. Bakı və Moskva müdriklik, qarşılıqlı etimad və təmkin nümayiş etdirərək bu sınaqdan uğurla çıxdılar.

Son bir ildə Azərbaycan liderinin Türkiyəyə, Tacikistana, Qazaxistana, Türkmənistanla, Özbəkistana, Qırğızistana dövlət səfərləri, Budapeştdə Türk Dövlətləri Təşkilatının dövlət başçılarının Zirvə toplantısında iştirakı və digər ali səviyyəli tədbirlərdə çıxışları, müşahibələri xüsusi qeyd olunmalıdır. Ölkə rəhbərləri arasında səmimi və mehriban münasibətlər, dinamik dialoq mühiti, qloballaşan və qeyri-sabit olan dünyada türk dövlətlərinin bir yerdə olmaları, on müxtəlif məsələlərə dair vahid platformadan çıxış etmələri olduqca vacibdir və bu birliyin ən mühüm şərtidir.

Cənab İlham Əliyevin Prezident seçilməsi ilə başlayan dövr Azərbaycan tarixində müstəqilliyin daha da möhkəmləndirilməsi, ərazi bütövlüyünün bərpası mərhələsi və Cənubi Qafqazda sülh dövrü kimi əbədləşdi.

Prezident İlham Əliyev kimi tarixdə böyük izlər qoyan qüdrətli liderlər üçün böyük uğurlar, qələbələr son məqsəd deyil, bu nailiyyətləri böyük uğurlar kimi qəbul etmək, insanları rifah və xoşbəxtliyinə çevirmək üçün yeni başlanğıclardır. Bu gün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin cəmi bir neçə gün aralıqlarla fərqli coğrafiyalarda iştirak etdiyi qlobal tədbirlər, dünya liderləri ilə keçirdiyi görüşlər, irəli sürüldüyü təşəbbüslər, apardıqı müzakirələr ölkəmizin başçısının bütün dünyada sülhə, təhlükəsizliyə, inkişafa nail olmaq əzmini göstərir.

Dünya liderlərinin Azərbaycan Prezidentinə olan rəğbət dolu münasibəti, sözünün, mövqeyinin mötəbərliyi, bütün dövlətlərin ölkəmizlə dost münasibətlərinə can atması cənab İlham Əliyevin müəllifi olduğu ən qüdrətli Azərbaycanın haqq etdiyi uğurdur.

İradə ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Qətiyyət ilə doğrulan vədlər

"Türk dünyası bizim ailəmizdir"

**Bu ailənin kurulmasında
Azərbaycan Prezidenti
İlham Əliyevin
məxsusi rolu var**

Ölkələri ilə deyil, türk dövlətləri ilə də dostluq və qardaşlıq əlaqələri yüksək səviyyədə qurulmuşdur. 2009-cu ildə prezidentlər - İlham Əliyev, Nursultan Nazarbayev, Kurmanbek Bakiyev və Abdullah Gül "Türkdilli Ölkələrin Dövlət Başçıları IX Zirvə Toplantısının Naxçıvan Bəyannaməsi"ni imzalamışlar. Həmin bəyannamə türk dövlətlərinin siyasi birliyinin təməlini qoymuşdur. Dövlətçilik tarixi baxımından bu çox önəmli bir hadisədir. Türk dövlətləri ilə dostluğun bünövrəsinin Azərbaycanın qədim diyarı olan Naxçıvanda qoyulması isə çox qürurvericidir. Bu birliyin başlıca məqsəd və amalı barış, birlik və birgə inkişafdan, qarşılıqlı əməkdaşlıqdan ibarətdir. Azərbaycan dövləti tarixi ənənəyə və təcrübəyə sadıq qalaraq, bütün türk dünyasını birləşdirmək, yaxınlaşdırmaq üçün çox mühüm addımlar atmaqdadır.

Prezident İlham Əliyev Türk Dövlətləri Təşkilatından söz açarkən iki istiqamətə xüsusi önəm verir. Birinci istiqamət Azərbaycan liderinin TDT-nin və bütövlükdə türk dünyasının integrasiyasının perspektivinə böyük inamla yanaşmasıdır. İkinci istiqamət isə bu yolda hər bir türk dövlətinin özünə böyük məsuliyyətin, çalışqanlığın, neqativ təsirlərə qarşı ortaq hərəkət etmək zərurətinin düşdüyünü qeyd etməsidir. Dövlətimizin başçısı Naxçıvan Bəyannaməsi imzalananda, TDT-nin hər bir Zirvə toplantısında, Vətən müharibəsindən sonra müxtəlif KİV nümayəndələrinə verdiyi müsahibələrdə, müxtəlif forum və görüşlərdə TDT ilə bağlı fikirlərini bildirəndə bu iki istiqaməti daha çox önə çəkmişdir.

Tarixə nəzər yetirəndə aydın şəkildə görünür ki, bu strateji xəttin bünövrəsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənlaşdırdığı uzaqgörən xarici siyasət dayanır. Heydər Əliyev Azərbaycanın xarici siyasət kursunu formalaşdırarkən türk dövlətləri ilə əlaqələrin inkişafını ön mühüm istiqamət kimi müəyyənləşdirmişdir. Prezident İlham Əliyev də xalqın böyük dəstəyi ilə hakimiyyətə gəldiyi ilk gündən türk dünyasının birliyinin güclənməsi, siyasi, iqtisadi və hərbi sahələrdə möhkəmləşdirmə, bu birliyin beynəlxalq səviyyədə nüfuzlu güc mərkəzinə çevrilməsi yönündə ardıcıl və məqsədyönlü siyasət həyata keçirmişdir.

Bu gün türk dünyasının birliyini, həmrəyliyi və qarşılıqlı əməkdaşlığını beynəlxalq səviyyədə təəcəssüm etdirən əsas qurum Türk Dövlətləri Təşkilatıdır. Bu təşkilat türkdilli ölkələrin dövlət başçılarından 2009-cu il oktyabrın 3-də Naxçıvanda keçirilən Zirvə görüşündə imzalanan Naxçıvan Sazişinə əsasən yaradılmış və 2012-ci ilin noyabrından fəaliyyətə başlamışdır. 2021-ci ilin noyabr ayında İstanbulda keçirilən və təşkilatın gələcək inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb edən Zirvə görüşündə qurumun adı Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasından Türk Dövlətləri Təşkilatına dəyişdirilmişdir. Yeri gəlmişkən, xatırladaq ki, İstanbul Zirvə görüşündə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Türk Dünyasının Ali Ordeni" ilə təltif edilmişdir.

Azərbaycanın təşkilatla sədrliyi dövrü həm İkinci Qarabağ müharibəsinin davam etdiyi illərə, həm də bütün dünyanı sarısdan pandemiya ilə təsadüf etmə də, bu müddət ərzində ölkəmiz sədrlik missiyasını uğurla yerinə yetirmişdir.

Bu gün, türk dünyası, o cümlədən TDT ilə bağlı baş verən hadisələr Prezident İlham Əliyevin nə dərəcədə haqlı olduğunu bir daha dünyaya göstərdi. Təşkilatın Qəbələ Zirvəsi ərəfəsində türk dövlətlərinin Əməkdaşlıq Günü ilə bağlı etdiyi paylaşımda İlham Əliyevin "Ötən 16 il ərzində təşkilatımız güclənmiş, dünya miqyasında böyük nüfuz qazanmış, sıralarımız genişlənmişdir" fikrini ifadə etməsi çox böyük əhəmiyyətli anlama malikdir. Prezident İlham Əliyev paylaşımında bəyannamənin imzalandığı tarixi anı olduqca maraqlı məzmunla ifadə edərək yazmışdır: "3 Oktyabr Türk Dövlətlərinin Əməkdaşlıq Günüdür. Məhz bu gün 2009-cu ildə qədim Azərbaycan torpağı olan Naxçıvanda Türk Dövlətləri Təşkilatının əsası qoyulmuşdur. Bu əlamətdar gün münasibətilə türk dünyasını səmimi-qəlbədən təbrik edirəm. Türk dünyası bizim ailəmizdir!"

*Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"*

Bu gün İlham Əliyevin Azərbaycan Prezidenti kimi ilk dəfə and içməsinin 22-ci ili tamam olur. 2003-cü il oktyabr ayının 31-də Vətənə, dövlətə və xalqa sədaqət andı içən Prezident İlham Əliyev şəərəfli və məsuliyyətli missiyasının icrasına başladı. Və bu missiya ilk gündən bütün sahələrdə yüksəlişə yol açaraq, Azərbaycanı tarixinin ən qüdrətli dövləti səviyyəsinə yüksəltdi.

Öncə onu qeyd edək ki, 22 il əvvəl, 2003-cü il oktyabr ayının 15-də keçirilən prezident seçkilərində Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevin layiqli siyasi davamçısı, Yeni Azərbaycan Partiyasının namizədi İlham Əliyevin ətrafında səfərbər olmaqla, özünün müdrik və tarixi seçimini etdi. Bu seçkilər göstərdi ki, Azərbaycan xalqı Heydər Əliyev siyasi kursu Azərbaycanın inkişafının, respublikamızın aydın və etibarlı gələcəyinin yeganə təminatçısı olaraq qəbul edir. Bu seçim təsdiqlədi ki, ölkə ictimaiyyəti Heydər Əliyev siyasi kursuna heç bir alternativ qəbul etmir. Oktyabrın 31-də keçirilən andiçmə mərasimində göstərilmiş bu böyük etimada görə bütün Azərbaycan xalqına öz dərin təşəkkürünü bildiren Prezident İlham Əliyev böyük etimadı doğruldaçağını, bu vəzifənin öhdəsindən layiqincə gələcəyini və Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyini boyan etdi. Ötən 22 ilin reallıqları Prezident İlham Əliyevin bu sözlərinin real həyata vəsiqə aldığını təsdiq edir.

Ümumiyyətlə, 2003-cü il oktyabr ayının 31-də keçirilən andiçmə mərasimində Prezident İlham Əliyevin etdiyi xıxışı Azərbaycan dövlətinin gələcək inkişafının siyasi yol xəritəsi və ya manifesti adlandırmaq olar. Azərbaycanın yeni Prezidenti program xarakterli niqətdə ölkənin qarşısında dayanan əsas məqsədlərin, prioritet hədəflərin, strateji vəzifələrin nədən ibarət olduğunu diqqətə çatdırdı, ölkəmizin inkişafı ilə bağlı aktual məsələlərə diqqət çəkdi.

Prezident İlham Əliyevin andiçmə mərasimində toxunduğu məsələlərdən biri sabitliyin qorunması ilə bağlı olmuşdu. "Əlbəttə, bizim hamımızın borcudur ki, Azərbaycanda yaranmış bu sabitliyi qoruyaq, saxlayaq, möhkəmləndirək. Əgər Azərbaycanda sabitliyin pozulmasına kimsə can atarsa, biz buna imkan verməyəcəyik, Azərbaycan xalqının rahat, təhlükəsiz, sabitlik şəraitində yaşamasını təmin edəcəyik".

Ötən 22 ilin ən böyük reallıqlarından biri Azərbaycanın sabitliyini daha da möhkəmlənməsi, xalqımızın rahat, təhlükəsiz, sabitlik şəraitində yaşamasının təmin olunmasıdır. Təsədüfi deyildir ki, Azərbaycan təhlükəsizliyinin təmini və sabitlik baxımından yalnız yerləşdiyi regionda deyil, bütün dün-

yada qabaqcıl dövlətlərdən biridir. Bu illərdə respublikamızın keçdiyi dinamik inkişafın təməlinə dayanan əsas amillərdən biri məhz sabitlik olmuşdur. Sabitlik və təhlükəsizlik dövlətimizin qarşısında dayanan bütün strateji vəzifələrin uğurla həyata keçirilməsində əsas faktorlardan biri kimi özünü göstərmişdir.

Prezident İlham Əliyevin lider qətiyyəti və siyasi uzaqgörənliyi nəticəsində Azərbaycanın əldə etdiyi ən böyük uğurlardan biri Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu enerji strategiyasının öz bəhrəsini verməsidir. 2003-cü ilə qədər Azərbaycan Respublikası əsasən neftin hasili və ixracı məsələlərində bir çox uğurlara nail olmuş, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin inşasına başlanılmışdı. Andiçmə mərasimində "Azərbaycan öz iqtisadi potensialını inkişaf etdirdikcə, Azərbaycanda yeni neft yataqları kəşf olunananda sonra, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri istismara verildəndən sonra, əlbəttə, ölkəmizin imkanları daha da artacaqdır. Hər il Azərbaycana milyardlarla dollar vəsait daxil olacaqdır. Bu vəsaitlə Azərbaycanda bütün sahələrdə quruculuq işləri aparılacaq, sosial problemlərin həlli istiqamətində böyük işlər görülməkdədir", - deyər Prezident İlham Əliyev isə ilk gündən bu məsələni xüsusi diqqət mərkəzində saxladı. Məhz Prezident İlham Əliyevin müdrik və uzaqgörən siyasi diplomatiyası ilə erməni lobbisinin və antiəzərbaycançı dairələrin Azərbaycanın enerji siyasətinə, BTC boru xəttinin çəkilişinə qarşı apardıqları bütün məkrli kampaniyalar iflasa uğradıldı. Həm BTC neft, həm Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərlərinin istifadəyə verilməsi Azərbaycan tarixində yeni iqtisadi mərhələnin əsasını qoydu.

Andiçmə mərasimində Prezident İlham Əliyev iqtisadi məsələlərlə bağlı demişdi: "Xüsusilə qeyri-neft sektoruna böyük diqqət göstəriləcəkdir. Yeni zavodlar, fabriklər istifadəyə verilməkdədir. Sahibkarlığın inkişafı üçün tədbirlər planı, Azərbaycanda iqtisadi inkişaf proqramı hazırlanır. Bu çoxşaxəli inkişaf proqramı Azərbaycanı qısa müddət ərzində zəngin dövlətə çevirməyə imkan verəcəkdir. Bizdə bütün imkanlar - təbii sərvətlər, insan potensialı və ən önəmli, xalqın iradəsi vardır. Biz hamımız birləşərək və bir nöqtəyə vura-raq Azərbaycanı zəngin, qüdrətli dövlətə çevirəcəyik".

Neft-qaz kəmərlərinin işə düşməsi yeni iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün əlverişli şərait formalaşdırdı. O cümlədən əsas prioritetlərdən olan regionların iqtisadi potensialının hərəkətə gətirilməsi ümumi daxili məhsulda qeyri-neft sektorunun payını artırdı.

Qeyd edək ki, 2003-cü ildə Azərbaycanın ümumi daxili məhsul istehsa-

lı 7 milyard dollar səviyyəsində idi. Lakin təkcə 2025-ci ilin birinci yarısında ölkədə 72 milyard manatdan artıq ümumi daxili məhsul istehsal olunmuşdur və ilin axırında bu rəqəmin 129 milyard manatı ötcəyi proqnozlaşdırılır. 2003-cü ildə Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 1,6 milyard dollar idi. Hazırda isə bu rəqəm 80 milyard ABŞ dollarını ötür. Azərbaycanın valyuta ehtiyatları xarici borcumuzdan təxminən 16 dəfə artıqdır. Bu illər ərzində yoxsulluğun və işsizliyin tarixi minimum həddə - 5 faizə endirilməsi ölkəmizin daha bir nailiyyətidir.

Bu uğurların əldə olunmasında Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi iqtisadi islahatlar, regionların sosial-iqtisadi potensialının hərəkətə gətirilməsi, enerji və nəqliyyat layihələrinin uğurla həyata keçirilməsi böyük rol oynayıb. Neftdən gələn gəlirlərdən səmərəli istifadə olunaraq iqtisadiyyata yönləndirilməsi respublikamızda qeyri-neft sektorunun, o cümlədən kənd təsərrüfatının və turizmin inkişafını təmin edib. Təsədüfi deyil ki, hər il dövlət büdcəsinin gəlirlərində qeyri-neft sektorunun payı artır.

Ümumiyyətlə, ötən 22 illik zaman kəsiyi həm də onu göstərir ki, Azərbaycan öz hədəflərinə inamla çatan, hər bir sahədə müstəqil siyasət yürüdən dövlətdir. Bunu Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti, "Cənub qaz dəhlizi" kimi nəhəng infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi də təsdiq edir. Bu layihələrin həyata keçirilməsi birmənalı şəkildə Prezident İlham Əliyevin müdrik siyasətinə söykənir. Son illərdə enerji təhlükəsizliyinin, o cümlədən nəqliyyat dəhlizlərinin global siyasətdə daha da aktuallaşması Prezident İlham Əliyevin müdrik və uzaqgörən lider olduğunu göstərir.

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanı rəhbərliyinin ən böyük hadisəsi və ən möhtəşəm uğuru, əlbəttə ki, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasıdır. Cənab İlham Əliyev respublikamıza rəhbərliyinin ilk günündən torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasını fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən biri elan etdi və bu məsələ dövlət siyasətinin mərkəzində dayandı. 2003-cü il oktyabrın 31-də keçirilən andiçmə mərasimində Prezident İlham Əliyev artıq öz həllini tapmış Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı demişdi: "Bu problem yalnız bir neçə prinsiplər, beynəlxalq hüquq normaları əsasında həll oluna bilər: Azərbaycanın torpaqları işğaldan azad olunmalıdır, bir milyon qaçqın və köçkün öz doğma yurdlarına qayıtmalıdır, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Azərbaycan heç vaxt bu vəziyyətlə, torpaqlarının işğal altında qalması ilə barışmayacaqdır. Hamı bilməlidir ki, sülh tərəfdarı olmağımıza baxmayaraq, müharibənin yenidən başlanmamasını və bu məsələnin sülh yo-

lu ilə həllini istəməyimizə baxmayaraq, bizim səbrimiz də tükenməz deyildir. Azərbaycan öz doğma torpaqlarını nəyin bahasına olursa-olsun, azad edəcəkdir".

Cənab İlham Əliyev hər zaman bəyan etdi ki, sülh danışıqları nəticəsiz qalarsa, Azərbaycan dövləti güc yolu ilə ərazilərini işğaldan azad edəcək. Bu məqsədlə hərbi sferaya dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin həcmi ildən-ilə artırıldı, yeni hərbi çağırışlara uyğun ordu quruculuğu həyata keçirildi, Silahlı Qüvvələrimizin döyüş hazırlığı ən müasir səviyyəyə qatırıldı. Ermənistanın hərbi təxribatlarından sonra başlanan İkinci Qarabağ müharibəsi isə Prezident İlham Əliyevin hər zaman bəyan etdiyi kimi nəticələndi, Azərbaycan dövləti güc yolu ilə torpaqlarını işğaldan azad etdi. Bununla da Prezident İlham Əliyev həm də Müzəffər Ali Baş Komandan kimi Azərbaycanın müasir milli suverenliyimizin bərpa olunması tarixinin ən şəərəfli salnaməsinin müəllifinə çevrildi. Bu prosesin davamı kimi özəli Azərbaycan torpağı olan Qarabağda erməni separatizminə son qoyulması və bütün ərazilərimiz üzərində milli suverenliyimizin bərpa olunması Prezident İlham Əliyevin dövlətimiz və xalqımız qarşısında növbəti tarixi xidməti oldu. Bütün bunlar İlham Əliyev cənablarının həm Prezident, həm də Ali Baş Komandan kimi qətiyyətinin təntənəsinə çevrildi. Bu qələbələr Azərbaycanı dünyaya həm də qalib dövlət kimi tanıtdı, nüfuzunu daha da yüksəltdi, xalqımızın başını uca etdi.

Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan aparılan bərpa və yenidənqurma işləri, keçmiş məcburi köçkünlərin doğma evlərinə qayıdışı bir daha Azərbaycanın Zəfərini dünyaya boyan edir. Bu il avqust ayının 8-də Vaşinqtonda sülh sazişinin parafanlanması isə bir daha göstərdi ki, torpaqlarımızı işğaldan azad edən Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti sayəsində regionda sülh də təmin olunur.

Ötən 22 ildə Azərbaycanın inkişafı, yüksəlişi, regionda aparıcı və söz sahibi olan dövlətə çevrilməsi, global səviyyədə mövqelərini möhkəmləndirməsi göstərir ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qarşıya qoyulmuş bütün vəzifələr uğurla yerinə yetirilir. Artıq torpaqlarımız azad edilib, ərazi bütövlüyümüz bərpa olunub. Bütün bunlar lider qətiyyəti ilə doğrulan vədlərdir. Yeni tarixi şəraitdə təbii ki, vəzifələr də prioritetlərdə də yenilənir. Bu baxımdan ötən 22 ildə tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevrilən, ağırlı probleminə son qoyan Azərbaycan Respublikası qarşıdakı dövrdə də Prezident İlham Əliyevin liderliyi ilə tarixini əlamətdar uğurlarla zənginləşdirəcək.

*Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"*

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə alınan musiqi alətlərinin təqdimatı olub

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində olan musiqi məktəbləri üçün yeni musiqi alətləri alınıb. Layihə musiqi məktəblərinin inkişafına, gənc istedadların daha keyfiyyətli təhsil almalarına və musiqi mədəniyyətinin gələcək nəsillərə ötürülməsinə xidmət edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən təqdimat mərasimində layihə çərçivəsində alınan musiqi alətləri nümayiş olunub.

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva, Arzu Əliyeva və Alena Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

Layihə çərçivəsində Bakı ilə yanaşı, regionlardakı bir sıra musiqi məktəbləri üçün 11 adda

70-dən çox musiqi aləti alınıb. Bunların sırasında tar, kamança, qanun, nağara kimi milli alətlərlə yanaşı, skripka, violonçel, royal, pianino və digərləri yer alır. Bu musiqi alətləri həm yerli ustaların əl işləri, həm də musiqi alətlərinin istehsal sahəsində dünyanın aparıcı ölkələrindən sifariş olunan nümunələrdir. O cümlədən "Carlovy" violonçel və skripkalari, Avropanın akustik piano

və royalların istehsal sahəsində başlıca firması olan "Petrof" royalları, "Yamaha" pianoları bu musiqi alətləri sırasındadır.

Təqdimat mərasimində çıxış edən mədəniyyət naziri Adil Kərimli Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə reallaşan layihənin paytaxt və regionlardakı musiqi məktəblərində təh-

silin inkişafına dəstək baxımından əhəmiyyətindən danışılıb. Heydər Əliyev Fondunun mədəniyyətə, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinə, xüsusilə də gənc istedadların inkişafına və təhsilinə göstərdiyi daimi dəstəyə görə təşəkkürünü bildirib.

Sonra Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyindəki musiqi məktəblərinin şagirdlərinin iştirakı ilə konsert olub.

Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə uşaq evlərinin komandaları arasında növbəti minifutbol turniri təşkil olunub

Oktyabrın 30-da uşaq evlərində tərbiyə alan 10-11 və 12-13 yaş arası oğlan və qızlardan ibarət komandalar arasında növbəti "Dostluq Kuboku" minifutbol turniri keçirilib. Turnir uşaqların fiziki və psixoloji inkişafına dəstək vermək, onlarda komanda ruhunu, özünəinamı və sosial bacarıqları gücləndirmək məqsədi daşıyıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, turniri Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva, Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva və Alena Əliyeva da izləyiblər.

Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyasının təşkilatçılığı ilə baş tutan yarışda Sosial Xidmətlər Agentliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən Bakı şəhər 1, 2, 3 və Gəncə şəhər 4 sayılı Uşaq evlərinin komandaları müvafiq olaraq hər iki yaş qrupu üzrə "Şahinlər", "Birlik", "Zəfər" və "Kəpəz" adları ilə güclərini sınayıblar. Qızlar və oğlanlar arasında yüksək idman əzmi və dostluq münasibəti müşahidə olunub. Oyunlar zamanı həm uşaqların, həm də matçları izləyənlərin böyük coşqu və sevinc yaşadığını diqqət çəkib.

Turnirin ən yaddaqalan anlarından biri oyunları izləyən Leyla Əliyeva, Arzu Əliyeva və Alena Əliyevanın bütün komandaları dəstəkləmələri, uşaqlarla səmimi söhbət etmələri və onlarla şəkillər çəkdirmələri olub. Onlar iştirakçılara uğurlar arzulayaraq, belə tədbirlərin gələcəkdə daha geniş miqyasda və müntəzəm şəkildə keçirilməsinin vacibliyini bir daha vurğulayıblar.

Hər iki yaş qrupu üzrə qalib komandalar diplom, medal və kubokla təltif olunub. Eyni zamanda ikinci və üçüncü yerləri qazanan komandalar da medal və diplomlarla mükafatlandırılıb.

Tədbirin sonunda uşaqlar, tərbiyəçilər və təşkilatçılar belə təşəbbüslərin uşaqların həyatına müsbət təsir etdiyini bildirərək, uşaqlarda özünəinamın və sosial əlaqələrin güclənməsinə səbəb olduğunu diqqətə çatdırıblar. Onlar bu cür sosial layihələrin davamlı təşkilinə görə təşəkkürlərini bildiriblər.

Qeyd edək ki, "Dostluq Kuboku" minifutbol turniri ilk dəfə bu ilin mayında təşkil olunub və hazırkı yarış həmin ənənənin uğurlu davamı kimi reallaşdırılıb.

Minifutbol turnirinin təşkilində əsas məqsəd sosial xidmət müəssisələrində böyüyən uşaqlar arasında sağlam həyat tərzinin və fiziki fəallığın təşviqi ilə yanaşı, onların cəmiyyətə inteqrasiyasına dəstək olmaq, yeni dostluqların qurulmasına şərait yaratmaqdır.

Leyla Əliyeva Qəbələdə "Gənc arıçı" layihəsinin iştirakçısı ilə görüşüb

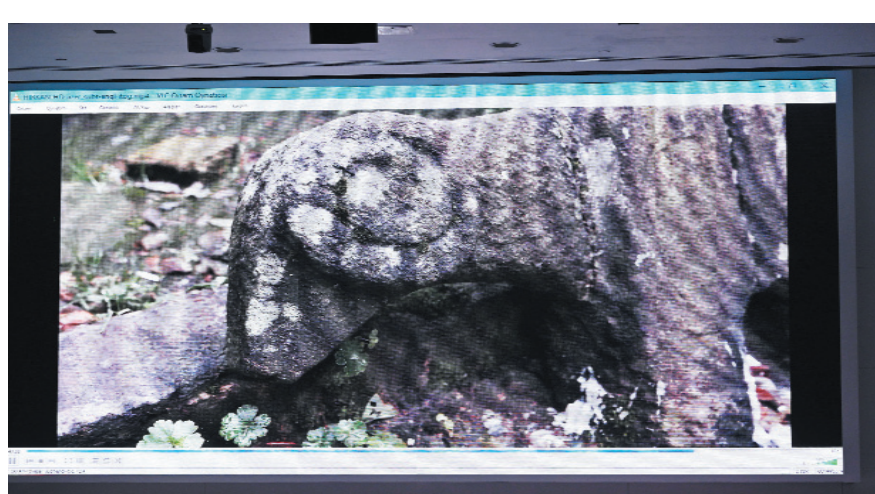
Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva Qəbələ rayonunda "Gənc arıçı" layihəsinin iştirakçılarında biri olan, Mıxlıqovaq kəndində yaşayan Qafarovlar ailəsinin qonağı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüş zamanı ailə üzvləri ilə səmimi söhbət edilib, onların layihə çərçivəsində qazandıqları təcrübə və gələcək planları ilə yaxından maraqlanıb. Ailə üzvləri bu layihənin həyata keçirilməsi təşəbbüsünə, eləcə də Leyla Əliyevanın şəxsin ziyarətinə görə səmimi minnətdarlıqlarını bildirdilər. Məlumat üçün bildirək ki, gənc arıçı Lələ Qafar-

ov və ötən il 40 kiloqram, bu il isə 100 kiloqram bal istehsal edib. O, həmçinin Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə ötən ay Kəlbəcərdə keçirilən Bal Festivalında "Gənc arıçı" layihəsinin iştirakçısı qismində çıxış edərək öz məhsullarını alıcılara təqdim edib.

Qeyd edək ki, 2021-ci ildən başlayaraq, IDEA İctimai Birliyinin təşəbbüsü və Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu, Dövlət Məşğulluq Agentliyi və "ABAD" publik hüquqi şəxsin tərəfdaşlığı ilə həyata keçirilən "Gənc arıçı" layihəsinin əsas məqsədi regionlarda gənc ailələrin arıçılıq sahəsinə marağını artırmaq, onların məşğulluğunu və ekoloji cəhətdən dayanıqlı kiçik ailə bizneslərini dəstəkləməkdir.

Leyla Əliyeva "Hirkan" sənədli filminin təqdimatında iştirak edib

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva "Hirkan" sənədli filminin təqdimat mərasimində iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təqdimat oktyabrın 29-da Qəbələ şəhərində yerləşən Heydər Əliyev Konqres Mərkəzində keçirilib. Film IDEA İctimai Birliyinin "Azərbaycanın 12 möcüzəsi" adlı xüsusi

layihəsi çərçivəsində hazırlanan növbəti ekran işidir və Azərbaycanın təbiət incilərindən biri olan Hirkan Milli Parkına həsr olunub.

"Hirkan" sənədli filmi ölkəmizin nadir flora və faunasına malik bu təbiət guşəsinin unikal ekosistemini və onun qorunması istiqamətində həyata keçirilən fəaliyyətləri özündə ehtiva edir. Filminin rejissoru İqor Bışnyovdur.

Layihənin təşəbbüskarı olan Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə bu günə qədər ümumilikdə səkkiz sənədli film hazırlanıb. Bu filmlər sosial şəbəkələrdə milyonlarla izləyici tərəfindən maraqla qarşılanaraq ölkəmizin zəngin təbiətinin təbliğinə mühüm töhfə verib.

Qeyd edək ki, "Azərbaycanın 12 möcüzəsi" adlanan layihə çərçivəsində əhatə olunan milli parklar ölkəmizin

müxtəlif coğrafi bölgələrini və ekosistemlərini əks etdirir. Bunlara Ağgöl, Şirvan, Hirkan, Altağac, Abşeron, Şahdağ, Göygöl, Samur-Yalama, Qızılağac, Axar-Baxar, İlisu və Akademik Həsən Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkları daxildir. Sözügedən parklar Azərbaycanın zəngin təbii irsinin qorunması və təbliği baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir.

"Art Weekend" çərçivəsində daha bir sərgi - "Əcdadlar"

Oktyabrın 30-da İçərişəhərdəki "Q Gallery"də "Əcdadlar" sərgisi açılıb. Sərgi Heydər Əliyev Fondu və IDEA İctimai Birliyinin təşkilatçılığı, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinin tərəfdaşlığı ilə paytaxtda keçirilən "Art Weekend"-ə daxil edilən ekspozisiyalardandır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva, Arzu Əliyeva və Alena Əliyeva sərgi ilə tanış olublar.

Burada Azərbaycan sonetinin müasir nümayəndələri - Faiq Əhməd, Rəşad Ələkbərov, Orxan Hüseynov və Fərid Rəsulov öz yaradıcılıqları vasitəsilə keçmişin izlərini bu günə gətirərək, ziyarətçilərə milli ruhun dərin qatlarını yenidən hissətdirməyə çalışır.

AZƏRTAC-a müsahibəsində rəssam Rəşad Ələkbərov həmkarlarının fərqli üslubda işlədiklərini bildirib. Öz əsərlərində daha çox kölgə effektindən istifadə etdiyini qeyd edən fırça ustası həmkarları ilə birgə sərgi təşkil etmək fikrinə gəldiklərini deyib: "15 il əvvəl birgə layihəmiz olub. Lakin zaman keçib, biz dəyişmişik, düşüncələrimiz dəyişib. Qərara gəldik ki, indiki sərginin mövzusu əcdadlarımız haqqında olsun. Düşündük ki, insanlar üçün köklərimiz,

əcdadlarımız barədə fərqli bilgi almaq maraqlı olar". Sərgidə üç əsərinin nümayiş olunduğunu bildirən Rəşad Ələkbərov hər birinin atalar sözündən ilhamlanaraq ərsəyə gəldiyini, rəsmlərdə onlara olan baxış bucağının əks olunduğunu diqqətə çatdırıb.

AZƏRTAC-la həmsöhbət olan rəssam Fərid Rəsulov əsərlərində yağlı və sulu boyalardan istifadə etdiyini bildirib. İşlərində əcdadlarımızın kultu olan qoyun haqqında danışan rəssam bütün dövrlərdə bu heyvanların bizim yaşam tərzimizin bir hissəsi olduğunu qeyd edib. "Köçəri olan, dağlarda yaşayan vaxtlarda bizim əcdadlarımız hər zaman qoyunçuluqla məşğul olublar. Ona görə bizim üçün qoyun bir növ totemdir. Qoyunlar bir çox mədəni abidələrimizdə də təsvir olunub", - deyərək əlavə edib.

Qoruyub saxladığımız hər bir adət, ötürdüyümüz hər bir hekayə, hətta öz cizgilərimizdə

əks olunan xüsusiyyətlər bizdən əvvəl yaşamış, xəyal qurmuş və yaratmış sayız-hesabsız nəsillərin mirasıdır. Evimiz adlandırdığımız torpaq həm həyatın beşiyi, həm də bizi biz edənlərin izlərini səssizcə qoruyub saxlayan bir məkandır. Güclü və fərqli bədii ifadələr vasitəsilə "Əcdadlar" ziyarətçiləri yaddaş, ənənə və mədəni irs qatlarından keçən düşüncəyə dəvət edir. Bu sərgi bizi bu davamlı silsilə içindəki yerimiz barədə düşündürməyə, həmçinin bir gün bizim də gələcək nəsillərin formalaşmasında zəncirin bir halqasına çevriləcəyimizi xatırlamağa çağırır.

Faiq Əhməd "Əcdadlar" sərgisində təqdim etdiyi əsərləri daha çox minimal formada işləyib. Sonetçinin yaratdığı insan portretləri zahirən sadə olsa da, tamaşaçı öz daxili hissələrini görməyə vadar edir.

Rəşad Ələkbərov sərgidə "Atalar sözləri" konsepti üzərində işləyir. O, xalqın dərin hik-

mətini əks etdirən sözləri vizual sənət vasitəsilə təqdim edir. Sənətçi əmindir ki, bəzi atalar sözləri yalnız müəyyən zaman üçün deyil, gələcək nəsillər üçün də aktual qalır, illər sonra belə mənasını itirməyəcək hikmətləri daşıyır.

Fərid Rəsulov müəllifi olduğu işlərdə əsas mövzu kimi qoyunları təsvir edir. Onun fikrincə, qoyunlar bir totem rəmzidir. Qoyun və quzu qədim zamanlardan bizim həyatımızın bir parçası olub və sərgidə əsas məqsədi məhz bu əlaqəni - əcdadlarımızın günümüze gələn həyat və simvolizmi göstərməkdir.

Orxan Hüseynov tamaşaçının gündəlik həyatda çoxlarının atıq diqqət yetirmədiyi detalları içindən tarixə aparır. Əsərlərində Vətən mənzərəsi, doğma diyar, torpaq, göl və insanların yaşadığı, öyrəşdiyi ərazilər canlanır. Coğrafiya və məkanlar bir zamanlar əcdadlarımızın yaşadığı, izlər qoyduğu yerlər kimi təqdim olunur, indi isə biz həmin yerlərdə yaşayırıq, onları yenidən kəşf edirik.

"Əcdadlar" sərgisi hər bir fərdin mənsub olduğu nəsillər zəncirindəki yerini dərək etməyə, gələcək nəsillərin formalaşmasında da iz buraxacağıımızı xatırlamağa çağırır. Eyni zamanda, sərgi məkanın - yəni, torpağın - təkə həyat beşiyi deyil, həm də sükutla əcdadlarımızın izlərini qoruyan bir yaddaş daşıyıcısı olduğunu vurğulayır.

"Art Weekend" çərçivəsində Milli İncəsənət Muzeyində sərgi açılıb

"Bakıya Uçuş. İncəsənət Həftəsonu. Gələcəyi İNDİ Duy" layihəsi çərçivəsində oktyabrın 30-da Milli İncəsənət Muzeyində Azərbaycan rəngkarlığının görkəmli nümayəndələrindən biri, nonkonformist rəssam Tofiq Cavadovun anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə "Yarımçıq qalmış ömür" adlı retrospektiv sərgi açılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sərgi Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət Nazirliyi və Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyi tərəfindən təşkil edilib.

Tədbirin açılışında Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin direktoru, sərginin kuratoru Şirin Məlikova çıxış edərək bildirib ki, Tofiq Cavadovun yaradıcılığı öz dövrünün sənət xatışlarını, modern düşüncə tərzini əks etdirir.

Onun sözlərinə görə, sərgidə rəssamın müxtəlif yaradıcılıq dövrlərini əhatə edən əsərlər nümayiş olunur. Onların bir qismi ilk dəfə olaraq məhz Milli İncəsənət Muzeyində təqdim edilir.

Şirin Məlikova qeyd edib ki, ziyarətçilər bir ay müddətində Muzeydə Tofiq Cavadovun yara-

dıcılıq dünyası ilə yaxından tanış ola biləcəklər.

Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri, Xalq rəssamı Fərhad Xəlilov çıxışında Tofiq Cavadovun yaradıcılığını Azərbaycan təsviri sənətinə yeni baxışın başlanğıcı kimi dəyərləndirərək deyib: "O, klassik ənənələri qorumaqla yanaşı, müasirlik duyğusunu da sənətinə gətirərək bilmişdi. Onun hər bir əsərində həyatın dərin mənasını, insanın daxili aləmini duymaq olur. Onun sənəti bu gün də gənc rəssamlar üçün ilham mənbəyidir".

"Bakı İncəsənət Mərkəzi" Yaradıcılıq Birliyinin baş direktoru, incəsənət tədqiqatçısı Rafael Gülməmmədli diqqətə çatdırıb ki, Tofiq Cavadov yaradıcılığında milli

kimliyi, modern düşüncə tərzini və avantqard üslubu birləşdirməyə çalışırdı.

Onun sözlərinə görə, Tofiq Cavadovun yaradıcılığının əhəmiyyətli bir hissəsi Abşeron rəsamlıq məktəbi ilə bağlıdır.

Sonra qonaqlar "Yarımçıq qalmış ömür" adlı retrospektiv sərgi ilə tanış olublar.

Ekspozisiyada rəssamın müxtəlif illərdə yaratdığı rəngkarlıq

və grafika nümunələri (o cümlədən kitab grafikasi, eskiz və s.) nümayiş olunur. Bu əsərlər Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyindən, Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasından, Bakı İncəsənət Mərkəzindən, həmçinin şəxsi kolleksiyalardan toplanaraq tamaşaçılara təqdim olunur.

Tofiq Cavadov 38 yaşında vəfat etsə də, sənətkar kimi müxtəlif muzey və şəxsi kolleksiyalarda

yer alan qiymətli bədii irs qoyub. Bu irsin bir hissəsi - həm rəngkarlıq, həm də grafika nümunələri indiyədək geniş ictimaiyyətə məlum deyildi.

Tofiq Cavadov yalnız rəssam kimi deyil, həm də kitab illüstratoru kimi tanınırdı. "Yarımçıq qalmış ömür" sərgisində onun kitab grafikasına aid əsərləri multimedia formatında interaktiv təqdim olunur.

Qeyd edək ki, ötən il ərzində Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyi Tofiq Cavadovun iki əsərini - "Bakıda küçə" (1957) adlı rəngkarlıq əsərini və "Anahıl" (1960-cı illər) adlı grafik işini əldə edib. Həmçinin Dövlət Rəsm Qalereyasının kolleksiyasına daxil olan "Tökmə sexi" tablosunun bərpası təşəbbüsünü irəli sürüb.

Sərgidə rəssamın yaradıcılığının müxtəlif dövrlərinə aid əsərlər ilk dəfə bir ekspozisiyada birləşdirilib, bu da tamaşaçılara və sənətşünaslara rəssamın yaradıcılığına yeni baxış imkanı yaradır.

"Art Weekend" təqdim edir: "Şeh. Olmayan Səhər" sərgisi

"Bakıya Uçuş. İncəsənət Həftəsonu. Gələcəyi İNDİ Duy" (Fly to Baku. Art Weekend. Sense the Future NOW) layihəsi çərçivəsində Şirvanşahlar Sarayında Azərbaycan rəssamı Vüsalə Ağaraziyevanın "Şeh. Olmayan Səhər" adlı fərdi sərgisinin açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, layihə Heydər Əliyev Fondu və IDEA İctimai Birliyi tərəfindən Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə təşkil olunub.

"Şeh. Olmayan Səhər" əsərində Vüsalə Ağaraziyeva Şirvanşahlar Sarayını qaranlıq tondan aydınlığa yol verdiyi həmin o kövrək anda gecə-sübh sərhədində yerləşən düşüncə məkanına çevirir.

AZƏRTAC-ın müxbiri ilə söhbətində rəssam sərgi ideyasının Şərq fəlsəfəsindən yarandığını, burada şəhin anı, görünən ilə

görünməyən, yuxu ilə oyanış arasındakı inco sərhədi simvolizə etdiyini bildirib.

O, şəhin gecə ilə səhər, yuxularla realıq "arasında" yarandığını vurğulayıb. Məhz bu keçicilik, keçici vəziyyət onu sərgini yaratmağa ruhlandırıb.

"Mən bu anların çox inco, lakin canlı duyğularını çatdırmaq istədim. Axı şəhər hələ tam gəlməmiş və gecə demək olar ki, keçəndə peyda olur. Onu görmək üçün, sadəcə, vaxtında - həm fiziki, həm də daxilən oyanmaq lazımdır", - deyərək V. Ağaraziyeva qeyd edib.

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

"Müsbət dinamika uzunmüddətli sülhə xidmət edir"

Tarixi Zəfərimizlə başa çatan İkinci Qarabağ müharibəsi və bir sutkadan az davam edən antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etməsi, ölkəmizin ərazisində separatçılığa son qoyması nəticəsində regionda tamamilə yeni reallıq yarandı. Bu yeni siyasi reallığın müəllifi Azərbaycanlıdır və o, regionda sülh və sabitliyin, habelə qarşılıqlı əməkdaşlıq mühitinin təmin olunmasını şərtləndirir.

Milli Məclisin deputatı Vüqar Rəhimzadə qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan bu istiqamətdə daim konstruktiv mövqeyə ortaya qoyur: "Bu günlərdə Prezident İlham Əliyev Qazaxıstana dövlət səfəri çərçivəsində Kasım-Jomart Tokayev ilə birgə mətbuata bəyanatında mühüm məqamlara toxundu. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, Azərbaycan Ermənistanla işğaldan bəri mövcud olan yüklərin tranzit məhdudiyyətlərini aradan qaldırıb: "Belə bir ilk tranzit Qazaxıstanın Ermənistanla taxıl yükü olub. Zənnimcə, bu, həmçinin Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün yalnız kağız üzərində deyil, həm də praktikada olduğunu yaxşı göstəricisidir".

Avqustun 8-də Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın vasitəçiliyi və iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında keçirilən Zirvə görüşünün sülh prosesində tarixi bir addım olduğunu vurğulayan deputat xatırladı ki, bu sammit nəticəsində tərəflər arasında mühüm sənədlər imzalandı: "Vaşinqton sammitinin ön mühüm nəticəsi kimi "Sülh və dövlətlərarası münasibətlərin təsis olunması haqqında" ikitərəfli sənəd mətninin tam razılaşdırılması və xarici işlər nazirləri səviyyəsində parafatlanması qeyd oluna bilər. Vaşinqton görüşündə, həmçinin Zəngəzur dəhlizinin açılmasının, Azərbaycan Respublikasının qərb bölgələri ilə Naxçıvan arasında maneəsiz bağlantının təmin olunmasının əhəmiyyəti bir daha təsdiq edildi. Vaşinqtonda əldə edilən razılaşmalar Zəngəzur dəhlizinin açılması istiqamətində mühüm addımdır".

V.Rəhimzadə qeyd edib ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında aparılan danışıqların yalnız siyasi müstəvidə deyil, ictimai səviyyədə də dəstəklənməsi və etimad tədbirlərinin təşkilatı regionda dayanıqlı sülh üçün vacib şərtlərdir: "Bu baxımdan İrəvanda Azərbaycan və Ermənistan vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə "deyirmi masa"nın keçirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Sülh və etimad mühitinin möhkəmləndirilməsi üçün bu addımların atılması müsbət haldır. Ümumiyyətlə, regionda sülh gündəliyinin irəli aparılması istiqamətində atılan addımlar, müşahidə olunan müsbət dinamika bölgəmizdə uzunmüddətli sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına xidmət edir".

Ə.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Erməni cəmiyyəti revanşistləri rədd edir

Azərbaycanın liderliyi ilə həyata keçirilən normalaşma prosesi Cənubi Qafqazda de-fakto sülhü təmin edib. Avqustun 8-də Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın iştirakı ilə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında Birgə Bəyannamənin imzalanması, sülh sazişi mətninin parafatlanması tarixi uğur kimi qiymətləndirilməlidir.

Həmin vaxt Ağ Evdə açılması ilə bağlı razılıq əldə edildi. Zəngəzur dəhlizi (TRIPP) təkcə regional deyil, beynəlxalq əhəmiyyəti ilə diqqət çəkir. Ermənistanın konstitusiyası dəyişdirilərək ölkəmizə qarşı ərazi iddiası ortadan qaldırıldı. Sonra isə sülh müqaviləsinin imzalanacağı şəksizdir. Bölgədə davamlı sülhün əldə olunması üçün proseslər sadəcə siyasi müstəvidə aparılmır. Sülhün vacib şərti olan qarşılıqlı etimad quruculuğu istiqamətində də əməli addımlar atılır.

Oktyabrın 22-də İrəvanda iki ölkənin vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin heç bir vasitəçisi olmadan ilk görüşünün keçirilməsi, Bakı ilə İrəvan arasında ilk çarter reysinin gerçəkləşdirilməsi tərəflər arasında qarşılıqlı etimad mühitinin formalaşdırılması baxımından vacib hadisələr oldu. Bununla həm də iki ölkə arasında normalaşma istiqamətində aparılan danışıqların ictimai səviyyədə də dəstəklənməsi ortaya qoydu.

Son beş ildə regionda proseslərin normalaşmaya, sülhə doğru yön alınmasının fonunda Ermənistandakı revanşist qüvvələrin əməlləri, onların yenidən Cənubi Qafqazı qan-qada ocağına çevirmək üçün mərkəzi planlar cızması özünü qabarlıq şəkildə göstərir. Sarkisyan-Koçaryan başda olmaqla keçmiş hərbi xunta, Rusiyadakı erməni oliqarxiya, erməni diasporu və kilsə onilliklər boyu sərəmsəz ideyaların bəyənlini zəhrəleyib müharibəyə, faciələrə sürüklədikləri erməni xal-

qını yenidən eyni üsulla uçurma yuvarlamağa çalışırlar.

Ancaq erməni xalqı yeni müharibə haqqında deyil, öz gələcəyi, sosial-iqtisadi inkişafı barədə düşünməlidir. Çünki İrəvanın üçüncü illər boyu davam edən işğalçı siyasətinin Ermənistanı dalan ölkəyə çevirməsi, erməni xalqını sosial-iqtisadi böhrana salması reallıqdır. "Miatsum", "dənizdən-dənizə böyük Ermənistan" yaratmaq kimi xəstə təfəkkürün məhsulları olan ideyalar ortaya ataraq Ermənistanı bir dövlət olaraq yox olmağa təhlükəsi ilə üzü-üzə qoyan, demografik böhrana, xalqın səfalətinə səbəb olanları özlərinin ötən illər ərzində sərvətlərinə sərvət qatmaları da bir ayrı gerçəklikdir.

Buna görədir ki, onlar iki ölkə arasında sülhə gedən yola sünü maneələr yaratmağa, yenidən Ermənistanı Azərbaycanla münasibətlərdən cəlb etməyə çalışırlar. Qısa illüziyasına qapılan Koçaryan və Sarkisyan regionda sabitliyə təhlükə yaradan mövqeyə sərgiləyir, vəziyyətin gərginləşməsi üçün hər cür cinayətə əl atırlar. Onlar mənfur planlarını həyata keçirmək üçün sistemli olaraq kilsə və digər faktorlardan istifadə edirlər.

2023-cü ildə keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra Qarabağdakı erməni oliqarxiyası şəxslər könüllü şəkildə ölkəmizi tərk ediblər. İndi görürük ki, bu insanlar da erməni revanşistlərin, erməni lobbisinin, erməni kilsəsinin mərkəzi planlarına alət olublar. Revanşistlər öz çirkin məqsədlərinə görə guya erməni oliqarxiyası

şəxslərin ölkəmizdən zorla çıxarılması kimi uydurmalarla beynəlxalq ictimaiyyətdə qarşılıqlı yaratmaq istəyirlər.

Vurğuladığımız kimi, illər boyu erməni cəmiyyətini revanşizmə kökləyən başlıca qüvvələrdən biri də kin-küdrət, xəbəslilik yuvası olan erməni kilsəsidir. Din xadimi adına qara ləkə olan erməni keşişlər sülhü, tolerantlığı, birgə yaşayışı təbliğ etmək əvəzinə milli nifrəti, şovinizmi, revanşizmi körükləməklə məşğuldurlar. Sarkisyan-Koçaryan cütünü başda olmaqla, keçmiş hərbi xunta da onların bu iyrenə fəaliyyətlərindən öz məqsədləri üçün istifadə edirlər.

Müxtəlif millətlərin, dirlərin nümayəndələrinin multikulturalizm, tolerantlıq mühitində əslrədir bir harmoniya içində yaşadığı Azərbaycan isə sülh tərəfdarıdır. Bakının 44 günlük müharibədən sonra Ermənistanla sülh təklifi irəli sürməsi, normalaşma istiqamətində əməli addımlar atması buna nümunədir.

Halbuki yaxın zamanlara qədər Ermənistanın hakimi dirlərindən tutmuş müxalif

qüvvələrinə, din xadimlərinə sadə camaatına qədər bütün cəmiyyətində Azərbaycan ileyhinə isterika, revanş hissinin hökm sürməsinin şahidi idik. Ancaq hazırda bu ölkədə baş verənlər, revanşist düşüncələrin Ermənistan cəmiyyətindən təmizlənməsi prosesləri onu deməyə əsas verir ki, artıq erməni cəmiyyəti, Paşinyan ıqtidarı Azərbaycanla müharibəyə meyillənməyən onlar üçün yaxşı nəticəyə gətirib çıxarmayacağını anlamğa başlayıblar. Ermənistanın gələcəyinin birbaşa Azərbaycanla sülhdən keçdiyini gec de olsa başa düşüblər. Bakının öndərliliyi ilə aparılan normalaşma prosesinin bəhrələrini də artıq görməyə başlayıblar.

Qətiyyət və səyləri ilə Cənubi Qafqazda de-fakto sülhü bərqərar edən ölkəmiz bununla onilliklər boyu yürütdüyü işğalçı siyasəti ilə özünü dalan ölkəyə çevirən Ermənistanın ağır vəziyyətdən qurtulması üçün də mühüm tarixi fürsət yaradıb.

Oktyabrın 21-də Qazaxıstanda mətbuata bəyanatı Prezident İlham Əliyev Ermə-

nistanla tranzit məhdudiyyətlərinin aradan qaldırıldığı barədə məlumat verdi. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, Azərbaycan Ermənistanla işğaldan bəri mövcud olan yüklərin tranzit məhdudiyyətlərini aradan qaldırıb. Belə bir ilk tranzit Qazaxıstanın Ermənistanla taxıl yükü olub. "Zənnimcə, bu, həmçinin Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün yalnız kağız üzərində deyil, həm də praktikada olduğunu yaxşı göstəricisidir", - deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi.

Bu isə həm də o deməkdir ki, sözün həqiqi mənasında Ermənistanla çörək məhz Azərbaycanla gəlir. O Azərbaycan ki, 30 ilə yaxın qonşu olduğu bu ölkənin işğalçı siyasəti ilə üzü-üzə qalıb, bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqınlığın, məcburi köçkünlüyün ağır-acılı məhrumiyyətlərinə uğur olub. İşğalçı müharibə nəticəsində xalqımız faciələrə, soyqırımlarına, qətlərə tuş gəlib.

Bütün bu olanlardan sonra iki ölkə arasında normalaşma ilə bağlı müəyyən irəliləyişlərin əldə olunması təqdirəla-

yıqdır. Amma hələ qarşıda gediləsi çox yol var. Çünki Azərbaycanda böyük bir nəsəl müharibə şəraitində yaşayıb. Cəmiyyətlərin sülhə hazırlanması və vətəndaşlar arasında ünsiyyətin qurulması ilə etimad mühitinin möhkəmləndirilməsi çox həssas və zaman tələb edən məsələdir. İrəvanda vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri ilə başlayan ilk görüş bu yolda atılan vacib addımdır.

Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyini öz gücünə təmin edən ölkə olaraq bu gün hərtərəfli inkişaf edir. Dövlətimizin qısa zaman ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə gördüyü işlər və Böyük qayıdış proqramını uğurla həyata keçirməsi müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Bu gün iki ölkə heç bir üçüncü tərəfə lüzum görmədən ikitərəfli dialoqlar aparır, məsələləri həll edir, etimad quruculuğu prosesini həyata keçirir. Erməni cəmiyyətinin onları qan-qadaya sürükləyən revanşistləri tədricən rədd etməsi, Sarkisyan-Koçaryan başda olmaqla "Qarabağ klavını"nın üzvlərinin törətdikləri cinayət əməllərinə görə hüquq qarşısında cavab vermələrini tələb etmələri bu prosesin uğurla bəhrələnməsinə şübhə yeri qoymur. Bu mənada Cənubi Qafqazda Azərbaycanın yazdığı sülh sənədlərinin uğurla tətbiq edilməsinin Ermənistanla revanşist qüvvələrinin yuxularını ərşə çəkməsi təbii- dir. Bütün bu baş verənlərə öz gözlləri ilə şahidlik etmələri həm də işğalçı siyasət yürüdən və revanş hissi ilə yaşayan erməni şovinistlərinə dünyadakı ən dəhşətli cəzadır.

Yasaman MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri: Vaşinqton Bəyannaməsi və "Tramp marşrutu" yeni dövrün başlanğıcıdır

VIII Paris Sülh Forumu çərçivəsində Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan ilə "Yol ayrıcında liderlik: parçalanmış dünyada güc və sabitlik arasında keçid" adlı müzakirələr təşkil edildi.

AZƏTAC xəbər verir ki, müzakirələrdə əvvəlcə Nikol Paşinyan regiondakı son siyasi dəyişikliklər, avqustun 8-də Vaşinqtonda parafatlanmış sülh sazişi və "Tramp marşrutu" layihəsi haqqında danışdı. Sonra o, iştirakçıların suallarını cavablandırıldı.

Baş nazir qeyd edib ki, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh artıq reallıqdır. "Bu sülh ABŞ Prezidenti Donald Trampın şəxsi təşəbbüsü və iştirakı ilə Vaşinqtonda keçirilən Sammitin nəticəsində əldə olunub. Biz bu prosesdə ABŞ-nin rolunu yüksək qiymətləndiririk, çünki Prezident Trampın şəxsi dəstəyi olmasaydı, nəticə mümkün olmazdı," - deyər Paşinyan bildirdi.

Onun sözlərinə görə, imzalanmış Vaşinqton Bəyannaməsi yalnız Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərində deyil, bütövlükdə Cənubi Qafqazda tarixi dönüş nöqtəsidir.

Sazişdə regionda kommunikasiyaların açılması, qarşılıqlı suverenliyin və sə-

hədlərin toxunulmazlığının təmin olunması kimi prinsiplər əksini tapıb.

Baş nazir qeyd edib ki, "Tramp planı" çərçivəsində tərəflər ABŞ ilə birgə çalışaraq, Ermənistanın və Azərbaycanın iştirak etdiyi Şərqi Qərbi nəqliyyat dəhlizi üzrə razılığa gəliblər. Bu dəhliz beynəlxalq ticarət zəncirlərinə yeni nəfəs gətirəcək və region ölkələri üçün iqtisadi inkişafın mühüm təməli olacaq.

Açıq sərhədlər və yeni tranzit imkanları

Azərbaycan tərəfinin tranzit məhdudiyyətlərini ləğv etdiyini açıqlayan Paşinyan bu qərarı "tarixi addım" adlandırdı. "Biz bu qərarı çox yüksək qiymətləndiririk və Ermənistan tərəfi də öz növbəsində regional əlaqələrin qurulmasına tam hazırdır. Mən artıq bəyan etmişəm ki, Ermənistan-Türkiyə dəmir yolu bağlantısını bərpa etməyə hazırəm," - deyər o bildirdi.

Baş nazirin fikrincə, İranla dəmir yolu əlaqəsinin bərpası, həmçinin Rusiya ilə birləşdirici xətlərin qurulması Ermənistanı Mərkəzi Asiya və Aralıq dənizi istiqamətlərində yeni kommunikasiya mərkəzinə çevirəcək.

Sülhü qorumaq və daxili sabitlik

Gələcək il Ermənistanda keçiriləcək parlament seçkilərinə toxunan Paşinyan deyir ki, ölkə daxilindəki siyasi proseslər sülh kursunun davamlılığı üçün vacibdir. "Bəzi qüvvələr bu prosesə mane olmaq istəsələr də, mən əminəm ki, Ermənistan vətəndaşları sülhün və rifahın tərəfdarıdır. Biz dezinformasiya ilə mübarizə aparırıq və xalqımız bu siyasəti dəstəkləyir," - deyər Baş nazir vurğulayıb.

Türkiyə ilə münasibətlər və gələcək perspektivlər

N.Paşinyan həmçinin Türkiyə ilə diplomatik münasibətlərin bərpasının yaxın gələcəkdə mümkün olacağını bildirib. "Biz artıq dialoq

mərhələsindəyik və mən inanıram ki, tezliklə sərhədlər açılacaq, diplomatik münasibətlər bərpa olunacaq. Bu, qaçılmaz bir prosesdir," - deyər o əlavə edib.

Konstitusiyası məsələsi və Qarabağ

Ermənistan Konstitusiyasında keçmişdə yer alan Qarabağla bağlı istinadlara münasibət bildirən Paşinyan qeyd edib ki, 1994-cü ildə Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsi bu məsələyə aydınlıq gətirib. O deyib: "Ermənistanın qonşularına qarşı heç bir ərazi iddiası yoxdur və gələcəkdə də belə iddiaların qaldırılmasına hüquqi əsas yoxdur. Vaşinqton Bəyannaməsi bu kimi bütün

mübahisəli məsələləri hüquqi cəhətdən həll edir".

Yeni regional reallıq

"Uzun illərdən sonra biz anlayırıq ki, region xalqlarının taleləri bir-biri ilə bağlıdır. Ermənistan, Azərbaycan və Gürcüstan eyni zamanda müstəqillik qazanıb, eyni zamanda da itirib. İndi isə biz birlikdə müstəqilliyimizi və suverenliyimizi qorumaq, birgə inkişaf etmək fürsətinə sahibik", - deyər N.Paşinyan çıxışını yekunlaşdırıb.

Bu çıxış bu ilin avqustunda Ermənistan ilə Azərbaycan arasında parafatlanmış sülh sazişinin regionda yeni siyasi və iqtisadi səhifə açdığını bir daha təsdiqləyir.

"Sülh yalnız sənədlə deyil, cəmiyyətin şüurunda formalaşmalıdır"

"Son aylar Azərbaycan və Ermənistan arasında etimad quruculuğu istiqamətində müşahidə olunan dinamika, xüsusilə tranzit məhdudiyyətlərinin aradan qaldırılması, ekspert və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin qarşılıqlı səfərləri, birbaşa təmasların artması sülh istiqamətində pozitiv addımlardır. Lakin bu prosesləri sülhün yaxınlaşması ilə eyniləşdirmək hələ ki təzdir".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi Fuad Abdullayev deyib. Bildirib ki, etimad quruculuğu tədbirləri sülh üçün zəruri olsa da, sülh müqaviləsinin bağlanması üçün kifayət etmir. "İki xalqın onilliklər boyu münasibət şəraitində yaşadığını unutmamalıyıq. İnsanlar yaxınlıqda, şəhər və kəndlərimiz dağıdılıb, dərindən psixoloji və emosional travmalar formalaşıb. Belə bir reallıqda tam etimadın və sosial harmoniyanın bərpası uzunmüddətli proses tələb edir. Sülh yalnız sənədlə deyil, cəmiyyətin şüurunda formalaşmalıdır və bu, vaxt, dialoq, qarşılıqlı empatiya tələb edən mərhələdir. Digər tərəfdən sosial etimadın bərpası vətəndaş cəmiyyəti, media və ekspertlər səviyyəsində regionda uzunmüddətli sabitlik üçün mühüm amildir. Bu baxımdan qarşılıqlı səfərlər, birgə tədbirlər, informasiya mübadiləsi mühüm sosial əsas yaradır. Bütün bunlar sülh razılaşmasının yerinə keçə bilməz, amma onları dəstəkləyən mühit formalaşdırıla bilər," - deyər ekspert əlavə edib.

F.Abdullayev sülhün yaxınlaşdığını göstərən ən vacib məsələlərdən birinin Ermənistan konstitusiyasında mövcud olan müstəqillik aktına istinadın aradan qaldırılması və ya dəyişdirilməsi olduğunu xatırladıb və qeyd edib ki, bu iddialar hələ də qalmaqdadır: "Təəssüflər olsun ki, Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan son müsahibəsində bu barədə dekonstruktiv açıqlama verib. O, Azərbaycanın sülh sazişi üçün əsas şərt kimi irəli

sürdüüyü konstitusiyaya dəyişiklikliyi ilkin şərt kimi qəbul etmədiyini bildirdi".

Ekspertin fikrincə, konstitusiyaya dəyişiklik sülh prosesinin real hüquqi vəziyyətdə davam etdirilməsi və yaxınlaşması üçün mühüm addım hesab olunmalıdır: "Əgər bu dəyişiklik həyata keçirilməyib, Ermənistanın verdiyi bəyanatların ümumiyyətlə keçirilən vətəndaş cəmiyyətləri görüşlərinin və digər proseslərin praktiki dəyəri sual altında qalacaq. Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycanın suveren ərazilərinə iddialar qalmaqdadır. Bu, sülh müqaviləsinin ruhu ilə ziddiyyət təşkil edir".

F.Abdullayev vurğulayıb ki, ümumilikdə son prosesləri sülhə doğru optimizm kimi qiymətləndirmək olar: "Əgər tərəflər bu dialoq davamı və institusional çərçivəyə salmağı bacarsalar, məsələn, daimi əlaqə mexanizmləri, birgə humanitar platformalar yarada bilərlərsə, o zaman real sülhün gündəliyi daha dəqiq məzmun qazanacaq".

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

DOST Agentliyi Müşahidə Şurasının növbəti iclası

"Son illər ölkəmizdə aparılan sosial islahatların mühüm uğurlarından olan DOST modeli beynəlxalq səviyyədə yüksək qiymət alıb və beynəlxalq mükafatlara, o cümlədən "Avropa üçün yaxşı təcrübə" mükafatlarına layiq görülüb. Artıq Moldova, Özbəkistan və Serbiyada DOST təcrübəsinin tətbiqinə xüsusi maraq göstərilir".

Bu fikirlər Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində DOST Agentliyinin Müşahidə Şurasının növbəti iclasında qeyd olunub.

Şuranın sədri, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Anar Əliyev bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin 9 avqust 2018-ci il tarixli fərmanı ilə ötən dövrdə DOST Agentliyi və Bakı şəhərində, Abşeron və Bərdə rayonlarında 7 DOST Mərkəzi, Zəngilanın Ağalı kəndində "Smart DOST" məntəqəsi, Qarabağ Regional DOST Mərkəzinin Şuşa filialı, Kəlbəcər DOST məntəqəsi istifadəyə verilib.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü olan DOST konsepsiyasının sosial xidmətlərin "bir pəncərə"dən, müasir, çevik və tam şəffaf mexanizmlərlə təqdim olunmasına imkan yaratdığı vurğulanıb. DOST mərkəzlərində ötən dövrdə 3,9 milyon vətəndaşa xidmət göstərildiyi, bu xidmətlərdən vətəndaş məmnunluğunun 98,6 faiz olduğu qeyd edilib.

Hazırda ölkənin bütün regionlarının DOST xidmətləri ilə əhatə edilməsi istiqamətində aparılan işlər diqqətə çatdırılıb.

DOST Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Fərid Məmmədov agentliyin fəaliyyətinə dair hesabatı təqdim edib. İclasda agentliyin fəaliyyət istiqamətləri üzrə görülən işlər, qurumun strateji hədəfləri və prioritet məsələlər müzakirə olunub.

Ölkəmizdə ilk dəfə Gələcəyin Peşələri Sammiti olub

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyinin təşkilatçılığı ilə ölkəmizdə ilk dəfə Gələcəyin Peşələri Sammiti keçirilib.

"Gələcəyə tərəf" devisi altında Naxçıvan şəhərində baş tutan tədbirin məqsədi əmək bazarında yeni peşə və bacarıqlarla bağlı tələbləri, texnologiya və innovasiyaların iş dünyasına təsirlərini peşəkar mühitdə müzakirə etmək, təhsil və məşğulluq sahələrində yeni çağırışlar nəzərə alınmaqla, bu ekosistem iştirakçılarının gələcək əmək bazarına hazırlığını dəstəkləməkdir.

Tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsinin müavini Samir Seyidəhmədli, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Baş naziri Ceyhun Cəlilov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vüsal Nəzirli, Naxçıvan MR-in əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini, nazir vəzifəsinin səlahiyyətlərini müvəqqəti icra edən Fərid Bağırzadə, Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsayev, Naxçıvan MR Sahibkarlar Konfederasiyasının İdarə Heyətinin sədri Vüqar Abbasov, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Sadiq Əliyev, digər dövlət qurumlarının rəsmiləri, özəl sektorun nümayəndələri, yerli və xarici karyera məsləhətçiləri, insan re-

sursları üzrə mütəxəssislər, təhsil ekspertləri, inkişaf mentorları iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Samir Seyidəhmədli Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2021-ci il 2 fevral tarixli sərəncamı ilə təsdiq olunan "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də insan kapitalının inkişafının əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edildiyini, Naxçıvan Muxtar Respublikasında da bu istiqamətdə mühüm addımlar atıldığını bildirib.

O, muxtar respublikada elektron xidmətlərin genişləndirilməsi, təhsil və məşğulluq əlaqələrinin gücləndirilməsi, gənclərin innovativ layihələrə cəlb olunması, ixtisaslı kadr hazırlığı və s. sahələrdə həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirləri qeyd edib. Vurğulanıb ki, ölkə Prezidentinin sərəncamı ilə təsdiq olunan "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda da muxtar respublikada yeni iqtisadi istiqamətlərin formalaşdırılması, insan kapitalının gücləndirilməsi əsas hədəflər sırasındadır. Gələcəyin peşələri artıq bu gündən formalaşır və bu baxımdan, muxtar respublikada yeni istiqamətlər üzrə hazırlıq və təcrübə proqramlarının genişləndirilməsi xüsusi önəm kəsb edir.

Vüsal Nəzirli belə bir sammitin təşkilinin ölkəmizin məşğulluq siyasətində yeni düşüncə mərhələsinin göstəricisi, insan kapitalına, eləcə də bilik və bacarıqların

gələcək nəsillərə ötürülməsinə yönəlmis strateji baxışın ifadəsi olduğunu qeyd edib.

Nazir müavini bildirib ki, Naxçıvan MR-də da hazırda yenilənən iqtisadiyyatın, innovativ yanaşmaların və gənclərin potensialının öz çıxarılması sahəsində mühüm və ardıcıl işlər aparılır. Bu sammitin nəticələri gələcəyin peşə ekosisteminin formalaşmasına dəyərli töhfə verəcək. Çünki burada dövlət, özəl sektor və təhsil müəssisələri gələcəyin peşə xəritəsini formalaşdırmaq üçün birgə səylər göstərəcək. Biz birlikdə gələcəyin əmək bazarını daha inklüziv, rəqabətədayamlı və insan mərkəzli edə bilirik.

Digər çıxış edənlər də sammitin əhəmiyyətini, gələcəyin əmək bazarına hazırlıq baxımından belə tədbirlərin və vahid müzakirə platformasının yaradılmasının vacibliyini qeyd ediblər.

Tədbir çərçivəsində "Əmək bazarının transformasiyası" və "Dəyişikliklərə adaptasiya" adlı iki panel müzakirəsi təşkil olunub. Panellərdə təhsil strategiyalarında yeni yanaşmalar və gələcək addımlar, müasir məşğulluq strategiyaları, gələcəyin peşə və bacarıqlarında gözlənilən yeniliklər, bu yeniliklərə adaptasiya yolları, gələcək əmək bazarına hazırlıq, bununla bağlı Naxçıvan MR-də qarşıda duran çağırışlar müzakirə edilib.

Növbəti Gələcəyin Peşələri Sammitinin bu ay Bakı şəhərində keçirilməsi nəzərdə tutulub.

YAP Mərkəzi Aparatında qanvermə aksiyası keçirilib

Oktyabrın 30-da Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı və Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Qan Bankının birgə təşkilatçılığı ilə qanvermə aksiyası keçirilib.

Respublika Qan Bankının Mobil şorəitdə qan tədarükü şöbəsinin müdiri Günel Mehdiyeva bildirib ki, aksiyanın məqsədi talassemiya, irsi qan və digər profilili xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanlara dəstək verməkdir: "Respublika Qan Bankının əməkdaşları tərəfindən lazımi müayinələr aparılır, yararlı donörlerden qan götürülür. Toplanan qan Respublika Qan Bankının laboratoriyası şöbəsində müayinədən keçirilir.

dikdən sonra xəstələr üçün istifadə olunacaq".

"Qanvermə həm məsuliyyətli, həm də xeyirxah missiyadır. Qana həmişə ehtiyac var, çünki onu heç bir dərman vasitəsi əvəz edə bilməz. İnsanlar ildə bir neçə dəfə qan verə bilərlər. Ümid edirik ki,

belə aksiyalar bundan sonra da davam edəcək", - deyər Respublika Qan Bankının şöbə müdiri əlavə edib.

Onun sözlərinə görə, Yeni Azərbaycan Partiyası qanvermə aksiyalarına hər zaman dəstək olur: "Budəfəki təşəbbüsünə görə də Yeni Azərbay-

can Partiyası Mərkəzi Aparatına və əməyi keçən hər kəsə təşəkkürümüzü bildiririk".

Qeyd edək ki, aksiyada partiyanın Mərkəzi Aparatının əməkdaşları da daxil olmaqla 400-ə yaxın YAP üzvü iştirak edib.

"Azərbaycan"

"Ağıllı şəhər" konsepsiyasının reallaşdırılması üçün "Huawei" şirkətinin təcrübəsi müzakirə edilib

Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev "Huawei Enterprise Business Group"un Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiya ölkələri üzrə prezidenti Hao Zhichen ilə görüş keçirib.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycanın süni intellekt strategiyası, süni intellekt həllərinin tətbiqi istiqamətində müvafiq infrastrukturun formalaşdırılması və bu sahədə "Huawei" şirkətinin beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan həllərinin təqdim edilməsi məsələləri müzakirə olunub. Eyni zamanda elektron hökumət platformalarında süni

intellekt texnologiyalarının tətbiqi imkanları, "Huawei"-in təcrübəsindən irəli gələrək "ağıllı şəhər" konsepsiyasının reallaş-

dırılması, insan kapitalının inkişafı məqsədilə birgə təşəbbüslərin həyata keçirilməsi barəsində fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident İlham Əliyevin Qarabağa səfəri Azərbaycan tarixində yeni bir mərhələnin rəmzinə çevrildi

"Prezident İlham Əliyevin Qarabağa növbəti səfəri Azərbaycan tarixində yeni bir mərhələnin rəmzinə çevrildi. Bu səfər təkcə siyasi hadisə deyil, həm də milli iradənin, müstəqil dövlətin və xalqın birliyinin təntənəsidir. Dövlətimizin başçısının çıxışında vurğulanan əsas mesaj aydındır: Qarabağ bərpa olunur, Qarabağ dirçəlir, Qarabağ yaşayır. İşğaldan azad edilmiş torpaqlarda qısa müddətdə görülən nəhəng işlər dünya miqyasında unikal nümunə kimi qiymətləndirilir. Səfər zamanı Prezident İlham Əliyevin yeni infrastruktur layihələrinin açılışında iştirakı "söz yox, əməl siyasəti"-nin bariz göstəricisi oldu".

ruhun mərkəzinə çevrilib. Bütün bu proseslər fonunda Azərbaycan regionda sabitlik və inkişaf modelini daha da möhkəmləndirir.

İşğaldan azad olunan torpaqlarda müasir texnologiyaların tətbiqi dövlətin gələcəyə baxışının mühüm tərkib hissəsidir. "Yaşıl enerji zonası" konsepsiyası Qarabağı həm ekoloji, həm də iqtisadi baxımdan cəlbədicə məkana çevirir. Prezident İlham Əliyevin səfəri zamanı açılan yeni sosial obyektlər əhalinin həyat keyfiyyətini yüksəltməyə yönəlib. Bu, dövlətin insan amilinə verdiyi yüksək dəyərin bariz nümunəsidir. Qarabağda həyat normalaşdıqca bölgənin iqtisadi və mədəni potensialı daha aydın görünür.

Artıq mədəniyyət tədbirləri, idman yarışları və beynəlxalq layihələr bu torpaqlarda keçirilir. Bu, eyni zamanda dünyaya verilən aydın mesajdır: Azərbaycan sülhün, inkişafın və mədəni irsin daşıyıcısıdır.

Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında politoloq Tural İsmaylov söyləyib. O bildirib ki, Qarabağda bərpa prosesi artıq plan və konsepsiya deyil, həyatda öz əksini tapan reallıqdır.

"Prezident İlham Əliyevin çıxışında xüsusilə əhalinin geri qayıdışı məsələsinə diqqət yetirilib. Bu gün köç prosesi sürətlə davam edir, kəndlər bir-bir yenidən canlanır. Azərbaycanın yaratdığı müasir şəhərsalma modeli postmünaqişə dövrü üçün nümunəvi format kimi qəbul olunur. Böyük qayıdış proqramı artıq reallığa çevrilib - minlərlə ailə doğma yurtda qayıdıb. Prezident İlham Əliyevin Qarabağda səsəndirdiyi "burada həyat bərpa olunur" fikri həm siyasi, həm də mənəvi mesaj daşıyır. Bu, şəhidlərimizin xatirəsinə ən layiqli ehtiramın ifadəsidir.

Qarabağda aparılan sürətli bərpa-quruculuq işləri dövlətin strateji iradəsinin məhsuludur. Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Laçın və Şuşada görülen işlər artıq bölgənin ümumi iqtisadi mənzərəsinə dəyişib.

Yeni yollar, elektrik xətləri, hava limanları, məktəblər, xəstəxanalar - bunlar təkcə infrastruktur deyil, gələcəyin daşıqlarıdır. Azərbaycan Prezidentinin bu səfəri həm də bir siyasət məktəbidir. O, dünyaya nümayiş etdirir ki, azadətə və yenidənqurma bir-birindən ayrılmaz anlayışlardır. Qarabağın inkişafı Azərbaycanın iqtisadi potensialının da parlaq göstəricisidir. Bu gün regionda yalnız sülh və quruculuq prosesi dikte edir. Bu dinamikanın arxasında güclü siyasi idarəetmə və strateji planlaşdırma dayanır. Prezident İlham Əliyev çıxışında xalqın fədakarlığını, dövlətin məsuliyyətini və gələcəyə inamı xüsusi vurğuladı. Bu, liderin xalqla eyni düşüncə və ritmdə olduğunu bir daha təsdiqlədi. Qarabağın hər guşasında tikilən yeni binalar, əkilən ağaclar, çəkilən yollar bir ideyanın - Əbədi Azərbaycan ideyasının təəcəssümüdür", - deyər T.İsmaylov vurğulayıb.

O vurğulayıb ki, Qarabağ təkcə coğrafi ərazi deyil, milli

Azərbaycan MDB Sərhəd Qoşunları Komandanları Şurasının iclasında təmsil olunub

Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin nümayəndə heyəti Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin direktorunun birinci müavini və Sərhəd Xidmətinin roisi ordu generalı Vladimir Kulışovun sədrliyi ilə keçirilən MDB-yə üzv dövlətlərin Sərhəd Qoşunları Komandanları Şurasının (MSQK) 91-ci iclasında iştirak edib. İclas oktyabrın 30-da Qırğızistanın Manas şəhərində keçirilib.

AZƏRTAC Qırğız Respublikası Milli Təhlükəsizlik Dövlət Komitəsinin Sərhəd Xidmətinin İnformasiya və kommunikasiya şöbəsinə istinadla xəbər verir ki, iclasda Azərbaycan Respublikası, Belarus Respublikası, Qazaxıstan Respublikası, Qırğız Respublikası, Rusiya Federasiyası, Tacikistan Respublikası, Türkmənistan və Özbəkistan Respublikasının sərhəd qurumlarının nümayəndə heyətləri iştirak ediblər.

Tədbirdə, həmçinin Sərhəd Xidməti Veteranları İttifaqının (SXVV) Koordinasiya xidmətinin nümayəndələri, MDB, KTMT, ŞƏT və Beynəlxalq Sərhəd Xidməti Veteranları İttifaqının (SXVV) əməkdaşlıq edən strukturlarının rəhbərləri və rəsmi nümayəndələri iştirak ediblər.

İclasda Qırğız Respublikası Prezidentinin Batken, Oş və Cəlal-Abad vilayətlərindəki səlahiyyətli nümayəndələrinin, eləcə də Tacikistan Respublikasının Qırğızıstan ilə həmsərhəd olan vilayətlərinin - Dağlıq Bədxəşan Muxtar Vilayətinin rəhbərlərinin iştirakına xüsusi diqqət yetirilib. Onların iştirakı sərhəd bölgələrində təhlükəsizliyin gücləndirilməsinə və regional səviyyədə dövlətlərarası əməkdaşlığın təkmilləşdirilməsinə artan marağı nümayiş etdirir.

İclası açan Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti sədrinin müavini və Dövlət Milli Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri general-polkovnik Kamçibek Taşiyev bu tədbirin MDB ölkələrinin kollektiv təhlükəsizliyinin

təmin edilməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd edib. O, çıxışında sərhədlərin qorunması və təcrübə mübadiləsi sahəsində birgə səylərin effektiv və vahid təhlükəsizlik strategiyasının hazırlanması üçün əsas olduğunu vurğulayıb.

"Biz global dəyişikliklər dövründə yaşayırıq, çünki xarici təhlükəsizlik təhdidləri bizdən yalnız tez reaksiya verməyi deyil, həm də ölkələrimizin xarici sərhədlərində sabitliyi və dayanıqlığı təmin etmək üçün uzunmüddətli planlaşdırma aparmayı tələb edir", - deyər general-polkovnik Taşiyev bildirib. O, həmçinin informasiya mübadiləsində, transmilli cinayətkarlığa, qanunsuz miqrasiyaya qarşı mübarizədə və sərhəd qurumlarının potensialının genişləndirilməsi

məsində rəqəmsallaşmanın vacibliyini vurğulayıb.

Kamçibek Taşiyev həmçinin mütəxəssislərin hazırlanmasında, xüsusən də qaçaqmalçılıq üçün dronlardan istifadə, eləcə də kiberhücumlara və qanunsuz miqrasiyanın yaratdığı təhdidlər kimi yeni təhlükəsizlik problemləri nəzərə alınmaqla əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb. O, qırğız xalqının birliyinin və azadlığının simvolu olan Manas şəhərinin MDB ölkələrinin ortaq sərhədləri boyunca sabitliyin və təhlükəsizliyin gücləndirilməsi istiqamətində həll yollarının hazırlanması üçün ideal platforma olduğunu qeyd edib.

İclasın gündəliyinə MDB-yə üzv dövlətlərin xarici sərhədlərində vəziyyət və onun inkişaf tendensiyləri, Sərhəd Qoşunları Komandanları Şurasının 2025-ci ildəki fəaliyyətinin yekunları və 2026-cı il üçün məqsədlər barədə təqdimatlar daxil edilib. Tədqiqat və təhsil fəaliyyətləri, eləcə də birgə əməliyyatların səmərəliliyinin artırılması, terrorizm, narkotik qaçaqmalçılığı və kibertəhdidlər kimi müasir təhlükələrə qarşı mübarizə məsələləri də müzakirə olunacaq.

Dünya enerji keçidi məsələlərini müzakirə etmək üçün yenə Bakıya toplaşdı

Bakıda keçirilən 13-cü Beynəlxalq "Caspian Energy Forum"unda biznes, hökumət və diplomatik missiya nümayəndələri bir araya gələrək regionun global enerji keçidindəki rolunu müzakirə etdilər. Budəfəki forum da Xəzər, Qara dəniz və Baltik regionlarının enerji sektorunun əsas hadisələrindən birinə çevrildi.

Forumda enerji, qaz, logistika və infrastruktur sahələrinin liderləri ilə yanaşı, beynəlxalq maliyyə institutlarının və investisiya fondlarının nümayəndələri, iri biznes qurumlarının rəhbərləri, diplomatik korpusların və dövlət strukturlarının rəsmi şəxsləri də iştirak etdilər.

Əvvəla qeyd edək ki, dünyanın 50 ölkəsindəki "Caspian Energy Forum" ticarət nişanı "Caspian Energy Club"a məxsusdur. "Caspian Energy Club" bu ölkələrdən 5000-dən çox şirkəti birləşdirən dinamik və inkişaf edən regional təşkilatdır.

"Biznes-hökumət" dialoqunun fəal iştirakçısı olan "Caspian Energy Club"un əsas məqsədi Azərbaycanda və "Caspian Energy Club"un fəaliyyət göstərdiyi digər ölkələrdə investisiya və işgüzar mühitin yaxşılaşdırılmasından, "B2G", "B2B" və "B2C" formatlarında dialoqların stimu-

laşdırılmasından, onlarda fəal iştirak etməkdən ibarətdir.

"Biznes-networking" üçün beynəlxalq platforma olan "Caspian Energy Club" müəmməd qaydada müxtəlif tədbirlər təşkil edir. Mənzil-qərargahı Bakıda yerləşən "Caspian Energy Club"un Türkiyə, Birleşmiş Ərəb Əmirlikləri, İsrail, Özbəkistan, Gürcüstan və Qazaxıstanda rəsmi nümayəndəlikləri, həmçinin dünyanın müxtəlif ölkələrində səlahiyyətli nümayəndələri var.

Növbəti - 13-cü Beynəlxalq "Caspian Energy Forum"da "Yaşıl enerji dəhlizi"nin inkişafı və neft-qaz sektorunda Azərbaycan, Qazaxıstan, Özbəkistan və Qara dəniz ölkələri arasında strateji əməkdaşlıq ön planda oldu. Tədbirin əsas şüarı olan "#NewEnergyForBusiness" təkcə bərpaolunan enerji və enerji keçidi ilə bağlı deyil, həm də yeni iqtisadi yanaşma-

lar, innovativ biznes modelləri və regional əməkdaşlıq imkanları ilə əlaqələndirildi. Eləcə də COP29 və COP30 kimi beynəlxalq tədbirlərə hazırlıq kontekstində enerji gündəliyinin formalaşdırılması baxımından strateji əhəmiyyəti, bərpaolunan enerji və qaz layihələrinin tanıtılması, dövlət, biznes və beynəlxalq təşkilatlar arasında dialoqun dərinləşdirilməsi, habelə davamlı enerji sahəsinə investisiyaların təşviqi məsələləri forumun məqsədləri sırasında dayanırdı. Tədbirin əhəmiy-

yəti panellərdə diqqət mərkəzində olan mövzulardan da aydın görünür. Belə ki, birinci panel "Yaşıl enerjinin istehsalı, ötürülməsi və maliyyələşdirilməsi" adlanırdı. Bu çərçivədə Azərbaycanın "yaşıl enerji" mənbəyi və tranzit ölkəsi kimi potensialı, ESG və dayanıqlılıq sahələrinin inkişafı, milli strategiya və beynəlxalq əməkdaşlıq, sərhədlərarası enerji ötürülməsi və şəbəkə integrasiyası məsələlərindən geniş söhbət gətdi. Eləcə də Orta dəhliz çərçivəsində "Yaşıl Enerji Dəhlizi"

və "Black Sea Submarine Cable" təşəbbüsləri, maliyyə institutlarının "yaşıl enerji" layihələrinə dəstəyi kimi genişmiqyaslı regional təşəbbüslər ön plana çıxarıldı.

Daha bir panel isə "Qaz sektorunun realıqları və enerji keçidi"nə həsr olunmuşdu. Burada qaz sektorunun enerji keçidindəki rolu və Avropanın təchizat təhlükəsizliyində Azərbaycanın rolu, qaz ixracı infrastrukturunun və imkanlarının genişləndirilməsi, bərpaolunan enerji ilə paralel inkişaf strategiyaları, enerji keç-

di dövründə maliyyələşdirilmə çağırışları və modelləri ətrafında müzakirələr aparıldı.

13-cü Beynəlxalq "Caspian Energy Forum"u bir daha göstərdi ki, bu ənənəvi toplantı müxtəlif ölkələrin dövlət qurumları və özəl sektoru arasında beynəlxalq işgüzar əməkdaşlığın təşkili, biznes sektorunun qorunması və inkişafı üçün yerli təşəbbüslərin öyrənilməsi üçün yaradılmış unikal imkanlar təqdim edən networking platformasıdır.

"Caspian Energy Forum" çərçivəsində neft-qaz və qeyri-neft sektorlarını təmsil edən iri, orta və kiçik şirkətlərin top menecerləri dialoq və sıx əməkdaşlıq qurmaq imkanına sahibdirlər. Forumda iştirak edən nüfuzlu spikerlər, region ölkələrinin dövlət strukturlarının rəhbərləri və regionda fəaliyyət göstərən və ya işləmək niyyətində olan şirkətlərin rəhbərləri ilə təmsil olunan klub üzvləri forum çərçivəsində qarşılıq qoyulan mühüm məqsədləri tam şəkildə həyata keçirməyə qadirdirlər.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Bakıda "Medinex 2025" sərgisinin açılış mərasimi keçirilib

Oktyabrın 30-da Bakıda Azərbaycanın səhiyyə sahəsində mühüm tədbirlərdən olan 27-ci Azərbaycan Beynəlxalq Tibb İnnovasiyaları Sərgisinin ("Medinex 2025") açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, açılış mərasimində Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov "Medinex 2025" sərgisinin Azərbaycanda keçirilməsinin çox yaxşı ənənəyə çevrildiyini deyib: "Bu sərgidə ölkəmizin səhiyyə sahəsində çalışan yüksəkixtisaslı mütəxəssisləri iştirak etdilər. Tədbir həm peşəkarlar, həm də ümumilikdə səhiyyə sistemimiz üçün son dərəcə faydalıdır".

O həmçinin qeyd edib ki, icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanması ölkəmizdə uzun və mürəkkəb bir proses olub. "Ulu Öndər Heydər Əliyevin ən böyük arzularından biri də möhz icbari tibbi sığortanın ölkəmizdə tətbiqi idi. Ümummilli Lider yaxşı bildirdi ki, əhalinin sağlamlığının qorunması istiqamətində bu addım olduqca vacibdir. Lakin həmin dövrdə ölkənin iqtisadi vəziyyəti və səhiyyə sahəsində kadr çatışmazlığı buna imkan vermədi. Ancaq bu gün aparılan uğurlu islahatlar, həyata keçirilən məqsədyönlü addımlar və ölkəmizdəki iqtisadi inkişaf sayəsində biz artıq icbari tibbi sığortanı tətbiq edə bilmişik", - deyə komitə sədri vurğulayıb.

Əhliman Əmiraslanov eyni zamanda bildirib ki, gələcəkdə məqsəd ambulator müalicədə olan xəstələrin də dərman preparatları ilə təmin olunmasıdır. "Bu sahədə məqsədyönlü, ardıcıl iş aparılır və nəticələri yaxın gələcəkdə daha aydın görünəcək", - deyər o diqqəti çatdırıb.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin (İTSDA) İdarə Heyətinin sədri Zaur Əliyev Azərbaycanda son illər səhiyyə sahəsində geniş islahatların həyata keçirildiyinə diqqət çəkib: "Bu islahatların nəticəsi olaraq, artıq hər il 5 milyondan çox vətəndaş icbari tibbi sığortadan yararlanırlar". O deyib ki, böyük maliyyə vəsaiti tələb edən tibbi xidmətlər də Xidmətlər Zərfinə daxil edilib. Bu da əhalinin keyfiyyətli tibbi yardıma əlçatanlığını xeyli artırıb. Yaxın illərdə isə yeni tibbi xidmətlərin icbari tibbi sığortaya ilə qarşılannması planlaşdırılır. Zaur Əliyev həmçinin vurğulayıb ki, "Medinex 2025" sərgisi artıq səhiyyə sektorunda çox vacib platformaya çevrilib. "Bu sərgi özəl sektor ilə dövlət müəssisələri arasında əməkdaşlığın güclənməsine, yeni tərəfdaşlıqların qurulmasına və təcrübə mübadiləsinə ciddi töhfə verir. İnanıram ki, belə tədbirlər gələcəkdə də səhiyyə sistemimizin inkişafına mühüm töhfə verməyə davam edəcək", - deyər o diqqəti çatdırıb.

Səhiyyə nazirinin müavini Rasim İsmayilov vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın əhalinin sağlamlığının qorunmasına göstərdikləri xüsusi diqqət və qayğının nəticəsidir ki, ölkəmizdə müasir səhiyyə infrastrukturuna yadılır, tibb müəssisələri on son texnologiyadan təchiz olunur və maddi-texniki baza gücləndirilir. O deyib ki, "Medinex 2025" sərgisi səhiyyə sahəsində yeni əməkdaşlıqlar üçün mühüm platformadır. "Səhiyyə Nazirliyi olaraq hesab edirik ki, "Medinex 2025" sərgisi səhiyyə mütəxəssislərinin yeniliklərlə tanışlığı, mövcud tərəfdaşlıqların inkişafı, yeni əməkdaşlıqların qurulması baxımından mühüm platformadır və bu tədbir milli səhiyyə sisteminin innovativ inkişafına töhfə verir", - deyər nazir müavinini vurğulayıb.

Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) icraçı direktoru Vüqar Qurbanov Azərbaycanda səhiyyə sahəsində son illər aparılan islahatların xidmətlərin keyfiyyətinin artırılmasına, əhalinin sağlamlığının qorunmasına və tibbi xidmətlərin daha əlçatan olmasına yönəldiyini diqqətə çatdırıb: "Bu inkişafın əsasını tibb elmi ilə yanaşı, innovasiyalar və rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi təşkil edir. Müasir texnologiyalar səhiyyəyə daha çevik, səmərəli və şəffaf idarəetməni sistemlərinin formalaşmasına, pasiyent məmnuniyyətinin artmasına xidmət edir".

O qeyd edib ki, "Medinex 2025" sərgisi bu baxımdan çox vacib platformadır. "Sərgi səhiyyə mütəxəssisləri, avadanlıq istehsalçıları, investorlar və akademik dairələr arasında bilik və təcrübə mübadiləsinə təmin edir, yeni əməkdaşlıqların yaranmasına imkan yaradır. TƏBİB-in fəaliyyətində innovasiya və rəqəmsallaşma əsas prioritetlərdəndir. Yeni Klinikaya və Nizami Tibb Mərkəzinin HIMSS beynəlxalq sertifikatını əldə etməsi bunun bariz nümunəsidir. Bu, səhiyyəmizin beynəlxalq standartlara uyğun texnologiyaya səviyyəyə çatdığını göstərir. Həmçinin vətəndaşlar şəxsi kabinet və "e-təbib" tətbiqi vasitəsilə laborator nəticələrini onlayn izləyə bilərlər. Bu, idarəetmədə şəffaflığı və qərarların dəqiqliyini artırır", - deyər Vüqar Qurbanov əlavə edib.

"Caspian Event Organisers"ın baş direktoru Fərid Məmmədov isə "Medinex" sərgisinin artıq regionun tanınmış səhiyyə platformalarından birinə çevrildiyini deyib: "Builki sərgidə Azərbaycan şirkətləri ilə yanaşı, Belarus, Cənubi Koreya, Çin, Misir, Özbəkistan, Polşa, Qazaxıstan, İtaliya, Rusiya, Türkiyə və Ukraynadan gəlmiş şirkətlər iştirak edir".

O vurğulayıb ki, Səhiyyə Nazirliyinin sərginin təşkilinə verdiyi dəstək yüksək səviyyədə olub. "Tərəfdaşların bu sərginin inkişafına göstərdikləri qayğı onu ildən-ildə inkişaf etdirir", - deyər baş direktor diqqəti çatdırıb.

Daha sonra iştirakçılar sərginin stendlərini gözləyiblər. Qeyd edək ki, "Medinex 2025" sərgisi səhiyyə üzrə peşəkarları, tibb müəssisələrinin rəhbərlərini, sahibkarları, distribütorları və investorları bir araya gətirir. Dövlətin səhiyyə sisteminin modernləşdirilməsinə yönəlmis islahatları, bu sahənin son illərdə dinamik inkişaf mərhələsinə qədəm qoyması və tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi fonunda keçirilən "Medinex" sərgisi oktyabrın 30-dan noyabrın 1-dək davam edəcək. "Medinex 2025" İTSDA və TƏBİB tərəfindən dəstəklənir, bu qurumlar sərgidə öz stendləri ilə iştirak edir.

"Cənubi Qafqaz Trans-Avrasiya nəqliyyat dəhlizlərinin əsas qovşaqlarından birinə çevrilir"

"Son illər Cənubi Qafqaz əsas Trans-Avrasiya nəqliyyat marşrutlarının formalaşmasında və fəaliyyətində mühüm rol oynayan strateji məkanə çevrilməkdədir. Əgər 10 il əvvəl bölgənin beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri baxımından əhəmiyyəti daha çox uzaq perspektiv kimi qiymətləndirilsə, bu gün bu, artıq reallığa çevrilib. Coğrafi mövqeyin verdiyi üstünlükləri qiymətləndirməyi bacaran Azərbaycan bunun nəticəsi kimi vaxtında Şimal-Cənub beynəlxalq multimodal nəqliyyat dəhlizinə qoşulub. Hazırda isə bu layihədə əsas və həlledici rol oynayır".

Bu sözləri AZƏRTAC-ın açıqlamasında rusiyalı politoloq Vitaliy Arkov səsləndirib. Arkovun sözlərinə görə, Azərbaycanın genişmiqyaslı nəqliyyat və logistika layihələrində fəal iştirakı ölkə rəhbərliyinin uzaqgörən və strateji qərarının göstəricisidir.

"Bu, çox müdrik addımdır. Qlobal ticarətin dinamik şəkildə artdığı bir şəraitdə yüklərin tranziti üçün geniş infrastruktur imkanlarının yaradılması iqtisadi baxımdan böyük gəlir mənbəyi hesab olunur. Bununla yanaşı, Azərbaycan təkcə tranzit ölkə deyil, o, hasil etdiyi, yetişdirdiyi və istehsal etdiyi məhsullarla dünya bazarına ciddi təkliflər verə bilər. Bu isə ölkə iqtisadiyyatının digər sahələrinin də inkişafına mühüm tökən verir", - deyər ekspert vurğulayıb.

Ermənistanın nəqliyyat-logistika baxımından perspektivlərinə toxunan ekspert bildirib ki, Azərbaycanla ərazi mübahisəsinin həllindən və qarşılıqlı mehriban qonşuluq münasibətlərinə qayıdırsın sonra bu ölkənin də böyük logistika layihələrində iştirak imkanları haqqında danışmaq mümkündür.

"Ermənistanın mövcud infrastrukturuna hələ ilkin mərhələdə olsa da, düzgün yanaşma ilə o, yalnız Rusiya-İran və ya Gürcüstan-İran tranzit marşrutlarında deyil, daha geniş istiqamətlərdə də istifadə oluna bilər", - deyər Vitaliy Arkov qeyd edib.

O həmçinin deyib ki, Ermənistanı "Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizində Azərbaycanla rəqib və ya alternativ kimi dəyərləndirmək doğru olmaz.

"Region ölkələri arasında münasibətlərdə hipotetik gərginliklərin yaranması halında belə siyasi fikir ayrılıqları iqtisadi əməkdaşlığa təsir göstərməməlidir. Hamı yaxşı başa düşür ki, diplomatik fikir ayrılıqları keçicidir, lakin illərlə formalaşan, milyardlarla investisiya qoyulmuş iqtisadi əlaqələr uzunmüddətli dəyər daşıyır. Onları dayandırdıqdan sonra eyni səviyyədə yenidən qurmaq asan deyil", - deyər rusiyalı politoloq bildirib.

Asiya regionu üzrə 15 ən yaxşıdan biri

Son dövrlər qeyri-neft-qaz sektorunda istehsalın həcmi sürətlə artır. Bu da ölkə üçün ixracda əlavə imkanlar yaradır. İxracda qeyri-neft-qaz sənayesi və kənd təsərrüfatı məhsulları üstünlük təşkil edir. Statistik rəqəmlər göstərir ki, istehsalın həcmi ilə yanaşı, ixracın dəyəri də artır. Üstəlik xarici bazarlara çıxarılan məhsulların çeşidinin çoxalması ixracın coğrafiyasını da genişləndirir.

AZEXPORT.AZ
MADE IN AZERBAIJAN

Sözsüz, bu irəliləyişdə ölkədə icra edilən iqtisadi islahatlar önəmli rol oynayır. Dövlət bu sahəyə investisiya qoyan sahibkarlara çoxlu güzəştlər edir. Qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi isə onlara hüquqi zəmanət verir. Bu üzdən son illər yerli və xarici sahibkarlar daha çox qeyri-neft-qaz sektoruna investisiya yatırırlar.

Məlum olduğu kimi, iri şirkətlərin xarici bazarlara çıxması və özünü müştəri tapması imkanları kiçik biznes sahiblərindən üstündür. Dövlət bu sahədə KOB-ların beynəlxalq bazarlara çıxmasına dəstək məqsədi ilə "Azexport"u yaradıb. Bu qurum sahibkarlara hüquqi yardım və xarici bazarlara çıxıb məhsullarını müştərilərə münasib qiymətə satmaq üçün dəstək göstərir. "Azexport" portali xarici bazarlarda baş verən prosesləri dərindən təhlil edir və sahibkarlara məhsulun satılmasında yardım göstərir. Son dövrlər KOB-ların xarici bazarlara çıxmasında və qeyri-neft-qaz sektorunda ixracın artmasında bu qurumun xidmətləri böyükdür.

Dünya Bankı isə Azərbaycana işgüzar mühitin yaxşılaşdırılmasına və özəl investisiyaların cəlb edilməsinə yönəlmis islahatları aktivləşdirməyi tövsiyə edir. Bankın ekspertlərinin fikrincə, Azərbaycan hökuməti özəl sektoru dəstəkləmək məqsədilə davamlı səylər göstərir. Analitiklər hesab edirlər ki, dövlət-özəl sektoru arasında daha münəvərin məsləhətləşmələr özlə sektorun investisiyalarına mane olan problemlərin həlli üçün əsas olacaq.

"Azexport" portalının göstərdiyi xidmətlər xarici bank və maliyyə qurumları tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Dünya Bankı bununla bağlı hazırladığı hesabatda vurğulayıb ki, "Azexport" portali və digər aidiyyəti qurumlar tərəfindən təqdim olunan xidmətləri genişləndirmək və daha yaxşı istiqamətləndirmək yolu ilə KOB-ların daxili və beynəlxalq bazarlara çıxışı üçün institutional dəstək gücləndirilməlidir.

Hesabata əsasən, biznes və investisiya mühiti islahatlarını təşviq etmək məqsədilə maraqlı tərəflər (dövlət və özəl) prosesə cəlb edilməli, institutional və qanunvericilik dəstəyini effektivliyi artırılmalıdır. Bundan əlavə, Dünya Bankı son illərdə aparılan hüquq və məhkəmə islahatlarını davam etdirməyi, oqlı mülkiyyət hüquqları ilə bağlı mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi üçün əlavə səyləri sınaqdan keçirməyi tövsiyə edir.

Asiya İnkişaf Bankı (ADB), Asiya İnkişaf Bankı İnstitutu (ADBI) və BMT-nin Asiya və Sakit okean üzrə İqtisadi və Sosial Komissiyasının (ESCAP) birgə əməkdaşlığı ilə Yaponiyanın paytaxtı Tokioda "Asiya Beynəlxalq Mərkəzləri Şəbəkə Forumu 2025" (Asian Think Tank Network Forum 2025) keçirilib. "Rəqəmsal və elektron ticarət vasitəsilə əlçatanlığın və inklüzivliyin təmin edilməsi" mövzusunda təşkil edilən forumda İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin (İİTKM) icraçı direktorunun müavini Rəhil Hüseyn "Azexport" portalının fəaliyyəti barədə geniş təqdimatla çıxış edib.

Rəhil Hüseynin və portalın rəhbəri Ayxan Qədeşovun hazırladığı "Hökumət iqtisadi artımı artırılmalıdır. Bundan əlavə, Dünya Bankı son illərdə aparılan hüquq və məhkəmə islahatlarını davam etdirməyi, oqlı mülkiyyət hüquqları ilə bağlı mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi üçün əlavə səyləri sınaqdan keçirməyi tövsiyə edir.

Onu da qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2016-cı ildə yaradılan "Azexport" portalı indiyədək dünyanın 150-dən artıq ölkəsindən müxtəlif kateqoriyalar üzrə ixrac sifarişləri qəbul edərək yerli sahibkarlara yönləndirib. Forumda R.Hüseyn portalın "Mtradeverse" şirkəti ilə birgə həyata keçirdiyi Rəqəmsal Sərgi Zalı layihəsi barədə də məlumat verərək bu layihənin Azərbaycan məhsullarının beynəlxalq bazarlarda təqdimatını asanlaşdırdığını vurğulayıb.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Rusiyalı iqtisadçı: "Şimal-Cənub dəhlizinin Azərbaycan seqmenti regionun iqtisadi və siyasi xəritəsini dəyişəcək"

"Şimal-Cənub dəhlizinin Azərbaycan seqmentinin reallaşdırılması regionun iqtisadi və siyasi dinamikasına mühüm təsir göstərəcəkdir. İqtisadi baxımdan bu, bütün iştirakçı ölkələr üçün maksimal dərəcədə sərfəli layihədir və gəlirlərin şəxələndirilməsinə gətirib çıxaracaqdır".

Bu sözləri AZƏRTAC-ın açıqlamasında Rusiya Maliyyə Universitetinin müəllimi, iqtisadçı Adyan Cevakova bildirib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan üçün

bu dəhliz onun regional nəqliyyat qovşağı kimi rolunun daha da möhkəmləndirilməsinə, böyük həcmdə yük axımının cəlb edil-

məsinə və neft-qaz ixracından əlavə, sabit tranzit gəlirlərin əldə olunmasına imkan yaradır. Rusiya üçün isə dəhliz logistik məsafənin azaltılmaqla ticarət dəyərinə müsbət təsir göstərəcəkdir, eyni zamanda, Cənubi Asiyaya açılan iqtisadi "pəncərə" funksiyasını yerinə yetirəcəkdir. Ermənistan isə tranzitin bərpası nəticəsində logistik xərclərin azalması hesabına iqtisadi fəallığın və ümumi iqtisadi artımın yeni mərhələsinə keçə bilər", - deyər A.Cevakova söyləyib.

İqtisadçının fikrincə, layihənin siyasi tərəfi də bir o qədər əhəmiyyətlidir. Belə ki, Şimal-Cənub dəhlizinin tam şəkildə reallaşması Rusiya ilə Azərbaycan arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafına, regionda sabitliyin möhkəmlənməsinə xidmət edəcəkdir. Dəhlizin səmərəli fəaliyyəti üçün region ölkələri arasında vahid tarif siyasətinin razılaşdırılması və davamlı əlaqələrin qorunması vacibdir. Bu, qarşılıqlı əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə, iştirakçı ölkələr arasında hər hansı gərginliyin yaranmasını iqtisadi baxımdan mənasız edəcəkdir.

Qazi Nadir QARAYEV: "Azad olunmuş torpaqlara ayaq basanda keçirdiyim qürur hisslərini heç nə əvəz edə bilməz"

"Döyüşlərdə ancaq irəli getməyi, işğalda olan torpaqları azad etməyi, Xocalı soyqırımı qurbanlarının və digər şəhidlərimizin qisasını almağı düşündük. Şükür ki, bu istəyimizə nail olduq, torpaqlarımızı işğaldan azad etdik".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu nu Ağdam rayonundan olan Vətən müharibəsi qazisi Nadir Qarayev deyib.

Nadir bildirib ki, Ağdam rayonunun Rzalar kəndində doğulub böyüyüb. Digər keçmiş tə-

mas xəttinə yaxın məsafədə yerləşən kəndlər kimi, Rzalar da daim Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatları ilə üzləşib: "Bizim rayonun bir hissəsi 30 il işğalda idi. Yaşadığım kənd qoşunların təmas xəttində yerləşirdi. 2016-cı ilin Aprel döyüşləri zamanı da, 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də düşmən bizim kondimizi artilleriya atəşinə tutmuşdu. Bütün bunlar mənə düşməyə olan nifrət hissinə daha da artırmışdı". 44 günlük Vətən müharibəsi başlayanda 5 ayın əsgəri olan Nadir Qarayev miniatür batareyasında baş tuşlayıcı

kimi döyüşlərdə iştirak edib. "İlk döyüşlərimiz Füzuli istiqamətində oldu. Düşmənin postlarını və hərbi texnikasını məhv edirdik. Bizim qoşunlar irəliləyirdi. Qoşunlarımız irəlilədikcə biz də qabağa gedirdik. İrəli getdikcə məhv etdiyimiz düşmənin postlarını, texnikasını görür, daha da ruhlanırdıq. Hamımızda böyük ruh yüksəkliyi var idi. Azad olunmuş torpaqlara ayaq basanda keçirdiyim qürur hisslərini heç nə əvəz edə bilməz. Cəbrayıl istiqamətində düşmənin miniatür atəşi nəticəsində yaralandım. Kəllə-beyin travması alıb iki gün komada qalmışam. Hospitalda müalicə olunduqdan sonra yenidən dö-

yüşlərə qayıtdım. Füzuli və Cəbrayıldan sonra Xocavənd, Şuşanın azad olunmasında iştirak etdim. Vətən müharibəsində iştirak etdiyim üçün qürurluyam", - deyər Nadir Qarayev bildirib.

Qeyd edək ki, Nadir Qarayev Prezidentin sərəncamları ilə "Füzulinin azad olunmasına görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları ilə təltif olunub.

Qazi Vüsal ƏLİYEV: "Torpaqları azad etmək bizə qismət oldu"

44 günlük Vətən müharibəsində qəhrəman Azərbaycan Ordusunun sücaəti, rəşadəti hesabına, şəhidlərimizin qanı-canı, qazılarımızın sağlamlığı bahasına bütün dünyaya Azərbaycanın şanlı Qələbəsinin şahidi oldu. Bu Zəfərə gedən yolda minlərlə Vətən övladının dillərə dastan olan qəhrəmanlıq salnaməsi yarandı. Döyüş meydanında düşməni divan tutub, rəşadət, məğrurluq və hünər göstərənlər igidlik rəmzinə çevrildilər. Onlardan biri də Vüsal Əliyevdir.

AZƏRTAC-ın verdiyi məlumata görə, Vüsal Emin oğlu Əliyev 1990-cı il yanvarın 18-də Samux rayonunun Ziyadlı kəndində anadan olub. İmadəddin Nəsimi adına Ziyadlı kənd tam orta məktəbini bitirdikdən sonra 2008-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanaraq Vətən qarşısında borcunu layiqincə yerinə yetirib. Hər b sahəsinə böyük marağı olan Vüsal Əliyev 2013-ci ildə müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi ordu sıralarına geri döndüb, keşfiyyatçı olaraq bir sıra xüsusi

tapşırıqlarda iştirak edib. 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində Lalətopu yüksəkliyinin azad edilməsi uğrunda qəhrəmancasına vuruşan gizir 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk günlərindən döyüşlərə qatılıb. Hərbi yoldaşları ilə birgə düşməni sarsıdıcı zərbələr endirərək daxiliindəki vətənpərvərlik hissi və döyüşçülük ruhundan güc alıb.

"Əsas amalıımız torpaqlarımızın azad edilməsi idi. Bütün hərbiçilər kimi mənəm üçün də bu vacib idi. Həmin

günü səbirsizliklə gözləyirdik. Vətən müharibəsində Kəlbəcər, Cəbrayıl, Qubadlı, Laçının azad edilməsi uğrunda döyüşlərdə iştirak etdim. Döyüşlərdə əsgərlərimdən şəhid olanlar, yaralananlar oldu. Laçın uğrunda gedən döyüşlərdə özüm də yaralandım", - deyər Vüsal Əliyev bildirir.

Qazi xəstəxanada olsa da, daim döyüş yoldaşlarını düşündüb, bir an öncə sağalıb onların sırasına qatılmağı arzulayıb: "Döyüş yoldaşlarımla danışırıdım. Deyirdim ki, "Az qalıb, sağalıb geri dönəcəyəm". Onlar isə deyirdilər ki, torpaqlarımız azad edilir. Sonra Qələbə xəbərini eşitdim. Bu, böyük sevinc idi. Torpaqları azad etmək bizə qismət oldu, gələcək nəsillərə saxlamadıq".

Üç övlad atası olan Vüsal Əliyev onları da vətənpərvər ruhda böyütdüyünü bildirir. Deyir ki, Vətəni əmənat edəcəyimiz gələcək nəsil bu məsuliyyəti tam dərk etməlidir.

Vüsal Əliyev Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamlarına əsasən, "Vətən müharibəsi iştirakçısı", "Hərbi xidmətlərə görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Kəşfiyyatçı Kamran Əsədzadə:

"Qələbəyə olan inam bizi irəli aparırdı"

"Kəşfiyyatçı Vətənin görünməyən sipəri, səssiz qəhrəmandır. Onlar hər addımda ölümün kölgəsi ilə üz-üzə qalsalar da, qorxunu deyil, Vətəni düşünür. Gecənin qaranlığında, soyuğun, aclığın və təhlükənin içində belə qəlbə Vətən sevgisi şam kimi yanır. Bu sevgi onları irəli aparır, öldürülən hər məlumat, atılan hər addım yüzlərlə insanın həyatını xilas edə bilir. Kəşfiyyatçılar üçün qəhrəmanlıq nümayiş deyil, səssiz xidmətdir".

Bu fikirləri Vətən müharibəsi qazisi, keşfiyyatçı Kamran Əsədzadə AZƏRTAC-ın bölgə müxbirinə müsahibəsində bildirib.

1994-cü ildə Füzulinin Aşağı Yağlıvənd kəndində anadan olan Kamran Əsədzadə hələ uşaqlıqdan vətənpərvərliyi ilə seçilib. İdmanla məşğul olan, çevikliyi və cəsurluğu ilə fərqlənən Kamran həqiqi hərbi xidmətinə də nümunəvi şəkildə başa vurub. O, hər yolumu seçməsinə Vətən sevgisi ilə izah edir: "Yeniyyətə və gənclik illərimdə bir sual mənə daim düşündürürdü: torpaqlarımızı nə vaxt azad edəcəyik? Bilirdim ki, haqq savaşımız gec-tez olacaq. Bizim də rayonumuzun bir hissəsi işğal altında idi və Vətən torpaqlarına yalnız uzaqdan baxa bilirdik. Ona görə qərar verdik ki, hərbiçilərim və Vətən keşiyində dayanım".

Həqiqi hərbi xidmətdən sonra müddətdən artıq xidmətiçi kimi ordu sıralarına qoşulan Kamran beş il keşfiyyat bölməsində xidmət edib. Düşmən təxribatlarına hər zaman peşəkarcılıqla cavab veriblər.

2020-ci il 27 sentyabr - Zəfər yolunun başlandığı gün isə Kamran üçün unudulmazdır: "Düşmən genişmiqyaslı təxribatlara başlayanda əks-hücum əmrini aldım. Bu bizə inanılmaz güc verdi. Ordumuz qısa müddətdə düşmənin qurduğu maneələri yarıb irəlilədi. Bu döyüşlərdə iştirak etdiyim üçün fəxr edirəm".

O, ilk uğurlu əməliyyatları xatırlayır: "Əbdürrəhmanlı istiqamətində düşmənin postlarını sizə yolu ilə ələ keçirdik. Daha sonra Kənd Horadiz istiqamə-

tində əməliyyat oldu. Düşmənin pusqusunda olmağımıza baxmayaraq, itki vermədən vəziyyəti dəyişdik və onları məhv etdik. Qorqan, Dədəli, Kürdlər, İşıqlı və digər istiqamətlərdə də mühüm yüksəklikləri azad edərək nəzarəti gücləndirdik".

Kamranın ən çətin döyüşü isə Musabəyli istiqamətində olub: "Sizə əməliyyatı zamanı gərgin döyüş gəldi. Yoldaşım Şamil Əliyev şəhid oldu. Mən isə 3 güllə və 17 qəlpə yarası aldım. Ağrıya baxmayaraq, tapşırıqla yerinə yetirildi və kənd azad edildi. Hospitalda olanda belə fikrim cəbhədə idi. Bilirdim ki, qələbə bizim olacaq".

Qazi bildirir ki, bu yol həm şəxsi qürur, həm də tarixi bərdur: "Şəhidlərimizin ruhu, döyüş yoldaşlarımızın iradəsi bizi Qələbəyə aparır. Bu yalnız şəxsi xatirə deyil, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda ümumi qəhrəmanlığın bir hissəsidir".

Kamran Əsədzadə döyüşlərdə göstərdiyi sücaətə görə "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" və "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilib.

"Şuşa Zəfəri doğum günümə təsadüf etmişdi"

Qəhrəman gizir döyüş xatirələrini bölüşür

"Füzulinin Qaraxanbəyli kəndində mühasirəyə düşmüşdük. Düşmən yüksəklikdə mövqə tutmuşdu, biz isə açıq sahədə idik. Bir neçə dəfə minaatanlardan bizim tərəfə atəş açdılar. Orada işğaldan əvvəl həmyerlilərimizin dəfn olduğu qəbiristanlıq var idi. Yeganə çarə qəbir arasında gizlənərək düşmənin atdığı güllə və mermirlərdən müdafiə olunmaq idi. Biz orada təkəkcü müdafiə olunmadıq, həm də düşməni çəşbaş salıb, qurduqları pusqunu özlərinə qarşı istifadə etdik. Bir hissəməz düşmənin başını qatdı, atəş hədəfini üzünə çəkdi, digər hissəməz isə arxadan sizə əməliyyatı həyata keçirərək düşmənin mövqə tutduğu yüksəkliyi ələ keçirdi. Düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edildi, biz isə mühasirəni itkisiz və uğurla yarıdıq. Bu, illərlə keçdiyimiz ağır təlimlərin məntiqi nəticəsi idi".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Döşəsinin mənsubu, gizir Samir Düniamaliyev söyləyib.

2009-cu ildən Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Döşəsinə qrup komandiri kimi xidmət edən S.Düniamaliyev Vətən müharibəsinin ilk günündən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibində döyüşlərə qatılıb. O, torpaqlarımızın düşmən təhdadından azad olunması uğrunda Füzuli, Xocavəndin Hadrut qəsəbəsi və Şuşa istiqamətlərində aparılan hərbi əməliyyatların fəal iştirakçısı olub.

Haqq savaşımızın unudulmaz məqamlarını bölüşən S.Düniamaliyev şəhətinə belə davam edib: "Hadrut coğrafi baxımdan çox müəkkəb rəlyefdə yerləşir. Dörd tərəfdən dağlar və meşələrlə əhatə olunub, həm də

strateji əhəmiyyətli ərazidir. Biz Hadrutu düşməndən təmizləsək də, onlar dəfələrlə daha böyük qüvvə ilə irəli atılaraq qəsəbəni geri qaytarmağa çalışdılar. Lakin hər dəfə daha böyük itki verərək geri çəkilməyə məcbur oldular. Onların hücumları, sadəcə, cəhd olaraq qaldı".

Şuşa istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirakından danışan gizir bildirib ki, onun olduğu qrupa digər qrupların Şuşaya daha rahat daxil olmasını təmin etmək üçün Laçın dəhlizindən gələn yolu tutmaq tapşırığı verilmişdi: "Noyabrın 6-sı günorta saatları idi. Biz Laçın-Şuşa istiqamətində qayalıqlarla əhatə olunmuş dərə yatağında hücumə keçmək üçün son hazırlıq işlərini görürdük. Elə bir sükut hökm sürürdü ki, milçəyin vızıldısı belə eşidilirdi. Birdən sakitliyi olduğumuz yə-

rə atılan top mermisi pozdu. Əvvəlcə yaralandığımı hiss etmədim. Qayanın arxasına keçib mövqə tutdum, bu zaman sol ayağımın hərəkətsiz qaldığını gördüm. Elə bildim ki, ayağımı itirmişəm. Əlimlə yoxlayanda isti qan axdığını hiss etdim. Mən yaralanmışdım, həm iki qəlpə, həm də güllə yarası almışdım. Ətrafda bir neçə yaralıımız və şəhidlərimiz var idi. Təxliyə mümkün deyildi. Yalnız axşam, hava qaralandan sonra bizi dumanın köməyi ilə təxliyə etdilər. Əvvəlcə Hadruta, sonra vəziyyətim ağır olduğuna görə Füzuli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına aparıldım. Orada əməliyyat olundum... Noyabrın 8-i idi. Artıq palataya köçürülmüşdüm. Birdən xəstəxanada

səs-küy qalxdı. Hər kəs sevinirdi, göz yaşları içərisində hamı bir-birini qucaqlayıb təbrik edirdi. Tibbi heyət bizə "Şuşa alındı!", - deyər xəbər verdi. O an sevinc, kədər və qürur bir-birinə qarışmışdı. Bir gözümüz güldürdü, bir gözümüz isə bu yolda şəhid olan qəhrəmanlarımız üçün ağlayırdı. Otuz ildən sonra biz, nəhayət Zəfəri, minlərlə döyüşçünün qanı və canı bahasına əldə etmişdik".

Qəhrəman gizir deyir: "Şuşa Zəfəri mənə doğum günümə təsadüf etmişdi. Ağrılar, yaralar içərisində olsam da, həyatımın ən yadda qalan ad gününü keçirdim, bir döyüşçü kimi ən böyük hədiyyəmi aldım. Həm sevinir, həm də kədərlənirdim. Çün-

ki mən xəstəxanada ikən silahdaşlarım hələ də güllə altında idilər. Döyüş meydanında olmamaq mənə ağır gəlirdi. Müharibə itkisiz, Zəfər isə bədsəlis olmur. Biz döyüşə gedəndə xalqımız, torpaqlarımız, namusumuz üçün hər şey hazır idik. Biz alnımızdakı ləkəni öz canımız, qanımız bahasına da olsa təmizləməli idik və bunu etdik.

Savaş meydanında keçən hər saniyə, hər dəqiqə bir xatirədir. Zəfər yürüşünün iştirakçısı olmaq mənə üçün böyük qürurdur. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Yaşasın Müzəffər Ali Baş Komandan! Yaşasın Azərbaycan Ordusu!"

Hazırda Samir Düniamaliyev Şabran rayonunun Çölçüçü kənd tam orta məktəbində "Gənclərin çağırışa-dərkli hazırlığı" fənnini tədris edir. O, 11 illik xidmət dövründə qazandığı bilik və döyüş təcrübəsini şagirdlərinə ötürür, həmçinin onların vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması üçün qəhrəmanların şərəfli həyat və döyüş yolunu təbliğ edir.

Vətən müharibəsi qazisi Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə "Füzulinin azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Cəsur döyüşçü" və "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları ilə təltif olunub.

31 oktyabr 2020-ci il ZƏFƏR gündəliyi

Cəbhənin bütün istiqamətlərində düşmən məhv edilib

Oktyabrın 31-i gecə Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Azərbaycan Ordusu bölmələrinin yerləşdiyi mövqeləri və yaşayış məntəqələrini müxtəlif silahlardan, o cümlədən artilleriya və raketlərdən atəşə tutub.

Döyüş əməliyyatları əsasən cəbhənin Ağdərə, Xocavənd və Qubadlı istiqamətlərində davam edib.

Cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Ermənistan silahlı qüvvələri nə qarşı görülən cavab tədbirləri nəticəsində düşmənin şəxsi heyəti arasında ölənlər və yaralananlar olub.

Gün ərzində və gecə saatlarında cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, artilleriyası, hərbi zirehli texnikası məhv edilərək sıradan çıxarılıb.

Düşmən Xocavəndə fosfor tərkibli yük gətirməklə təxribata hazırlaşır

Düşmən Xocavənd istiqamətində əraziyə fosfor tərkibli yük gətirməklə gələcək təxribatlarına zəmin yaratmağa çalışıb.

Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilib ki, işğal altında olan Xocavənd istiqamətində yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin 1-ci ümumqoşun ordusunun 37-ci atıcı diviziyasının 3-cü motoatıcı alayının müdafiə sahəsindəki bölmələrinin xeyli sayda fosfor tərkibli yükün gətirildiyi barədə keşfiyyat məlumatı daxil olub.

Ehtimal olunub ki, fosfor tərkibli döyüş sursatının qeyd olunan ərazilərə gətirilməsində düşmənin məqsədi, ilk növbədə, onun Azərbaycan Ordusunun bölmələrinə qarşı tətbiq edilməsidir. Digər tərəfdən isə həmin sursatın, guya, bölmələrimiz tərəfindən əraziyə səpəldiyi barədə dezinformasiya yaymaqdır.

Artıq oktyabrın 30-da Ermənistan tərəfi, guya, Azərbaycan Ordusunun aq fosfor tərkibli silah tətbiq etməsi barədə yalan və saxta məlumat yayıb və beləliklə, gələcək təxribatları üçün zəmin yaradıb.

Nazirlik bir daha bildirib ki, Azərbaycan Ordusunun silahlanmasında qadağan olunmuş heç bir döyüş sursatı yoxdur.

Erməni keşfiyyat-diversiya qrupu məhv edilib

Günün birinci yarısında Azərbaycan Ordusu tərəfindən endirilən zərbələr nəticəsində düşmənin döyüş texnikası və xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edilib.

Günorta saatlarında düşmənin canlı qüvvə ilə dolu hərbi avtomobil texnikasının mövqelərimiz istiqamətində hərəkəti müşahidə edilib. Məlum olub ki, Ermənistanın xüsusi təyinatlı qüvvələrindən ibarət keşfiyyat-diversiya qrupu təxribat törətmək məqsədilə qoşunlarımızın müdafiə xəttinə yaxınlaşmağa cəhd göstərib.

Düşməne vurulan birinci atəş zərbəsi ilə avtomobil texnikası sıradan çıxarılıb və keşfiyyat-diversiya qrupu pərən-pərən düşərək qaçmağa başlayıb. Həmin qrupun üzvlərinin ərazini tərk etmələri üçün "Kamaz" markalı ikinci avtomobilə minmələri də müşahidə edilib. İçəri silahlı hərbiçilərlə dolu olan bu avtomobil də istiqamətlənmiş dəqiq atəş zərbəsi ilə dərhal məhv edilib.

Düşmən Azərbaycanı təxribata çəlik

Ermənistan yenə uydurma məlumat yayaraq Azərbaycan Ordusunun bu ölkənin ərazisini atəşə tutmasını iddia edib. Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda qeyd edilib ki, bu, düşmənin növbəti yalanı və təxribatdır.

Məlumatda qeyd edilib ki, Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Qubadlı sahəsində rayonun 4-5 km dərinliyində, Azərbaycan ərazisində artilleriya qurğularının atəş nöqtələrini yerləşdirən düşmən Qubadlı rayonunun işğaldan azad olunmuş kəndlərini və Azərbaycan Ordusunun bölmələrini gün ərzində intensiv atəşə tutub. Yalnız sərhədlərimiz çərçivəsində tərəfimizdən düşmənin həmin atəş nöqtələrinə qarşı adekvat tədbirlər görülüb.

Müdafiə nazirliyi bir daha bəyan edib ki, Azərbaycanın Ermənistan ərazisində heç bir hərbi məqsədi yoxdur. Azərbaycan Ordusu dünya birliyi tərəfindən tanınan ölkəmizin sərhədləri çərçivəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa edir.

Düşmənin hərbi avtomobil korteji və şəxsi heyəti məhv edilib

Saat 17:00 radələrində ərazinin havadan müşahidəsi zamanı cəbhənin Xocavənd istiqamətində hərbi avtomobil kortejinin hərəkəti qeydə alınıb.

İstiqamətlənmiş və kombinə edilmiş havadan və artilleriyanın dəqiq atəş zərbələri ilə kortejin tərkibində olan bir neçə avtomobil və şəxsi heyət məhv edilib.

"Su-25" təyyarəmiz düşmən mövqelərini bombardman edib

Hərbi Hava Qüvvələrinin "Su-25" həmlə təyyarəsi düşmən mövqelərini bombardman edib.

Endirilən aviazərbələr nəticəsində düşmənin səngərlərdəki və yeraltı sığınacaqlardakı xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edilib.

Rəşad BAXSƏLİYEV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 11 iyun (Çərşənbə günü) tarixli 201-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

VƏTƏNDAŞLAR!

Denikin gəlir.

Bizim cavan və hələ möhkəm kök atmamış Azərbaycanımızı yıxmaq və yenə də ırəlilik kimi bizi istibdad və qulluq zənciri altına cəkmək istəyir.

Əlbəttə, hürryyət və istiqlaliyyətini sevan heç bir nəfər Denikin ordusunun Azərbaycana ayaq basmasına razı olmayacaq. Bu məsələdə Azərbaycanda yaşayan bütün millətlərin demokratiyası [xalqı] hamraydır.

Vətəndaşlar! Vətən övladının Denikin əleyhinə müharibəyə hazır olduğunu göstərmək üçün bu iyun ayının 13-də cümə günü mədən dairələrində və Bakıda saat 11-də ümumi tətil və nümayiş olacaq. Nümayişlərin vaxt və yerləri barəsində türk və rusca qəzetələrdə məlumat veriləcəkdir. Qəzetələri oxumalı.

Türk Ədəmi-Markəziyyət fırqəsi
“Müsavət”ın Markəzi Komitəsi

BAKİ İCTİMAİ YIGINCAQ
“OBŞESTVENNI SOBRANIYA”SI

Bu gün həziran [iyun] ayının 11-də 19-19-[cu ildə] Bakı Obşestvenni Sobraniyası namizədlər siyahısı səsə qoyulacaqdır. Sobraniyanın nizamnaməsinin 14-cü maddəsinə görə, namizədlərin bu gün Sobraniyaya gəlməyə ixtiyarları yoxdur.

T-148

DAĞISTANA DAİR

Dağıstanın Könüllü ordu işğalından qabaq nə halda olduğunu təsvir edən bu aşağıdakı məqaləni böyük bir əhəmiyyətinə görə tamamilə alıb hökumətin və Parlamentin da nəzər-diqqətini bu məqaləyə cəlb edirik:

Kətmül-həqq min xəyanətli-xalq
Müqəssir kimdir?

Bu günlərdə Şimali Qafqazıya Cümhuriyyətinin siyasi vəziyyətində olan təəyyür və təbəddüldən [dəyişiklik və başqalaşmadan] dolayı Dağıstan vilayətinin müsəlmanları müqəssirmi yaxud deyilmi? Deyilsə, kimdir müqəssir? Bu suala cavab vermədən əvvəl, bir az tarixi vəqayədən [hadisələrdən] bəhs edəlim. İşbu tarixi vəqələri bittafəkkür [düşünərkən] oxuyanlara məzkur [deyilən] sualın cavabı hasil olar, zənnindəyiz.

Keçən sənə may ayında Şimali Qafqazıya müsəlmanları kəndi müraxxəsləri [nüməyəndələri] vasitəsilə elan-istiqlaliyyət etdilər. Bu zamanlarda Şimali Qafqazıyanın Dağıstandan başqa vilayətlərin[in] qismi-əzəmi [çox hissəsi] bütöbün bolşeviklərin təhti-istilasından [istilası altında] idi. Dağıstanda isə qismi-əzəmi İmam Nəcməddinə və qismi-əşğəri [kiçik hissəsi] bolşeviklərə tabe idi. Və digər bir qismi də kəndi-kəndini mühafizə və idarə edirdi. Bu halat [Lazar] Bığəraxovun zamanına qədər davam etdi. Bığərxov Dağıstandakı bolşeviklərə qalib gələrək Dağıstanın bolşeviklərə tabe olan qismini iskat etdi [sudsurdul].

Bığəraxovdan sonra türklər gəldiyi vaxt bolşeviklər qətiyyəvən mayus olaraq başlarını dişariyə çıxarmadılar və böyük xof və əndişəyə düşdülər. Türklər dəxi Dağıstan vilayətindən başqa vilayətləri bolşeviklərdən təmi-zləməyə müvəffəq olmadın, övdətə [qayıtmağa] məcbur oldular. Türklər övdət etdikdən sonra Şimali Qafqə ziya müsəlmənləri üçün yeni hökumət təşkil olundu. Bu hökumətin zamanında dəxi Dağıstan bolşevikləri və bütün müfsidləri [fitnəkarları] xof və əndişəyə düşərək hökumətə itaat göstərməkdən başqa əlində heç bir təəqət qalmamışdı və hökumətin bütün əvəmir və nəvəhisəni itməmə [amirlərini və qadqalarını yerinə yetirməyə] hazır idi. Lakin, məttəaəssüf [taəssüf ki], hökumət əsla fəaliyyətdə bulunmadı. Kəndi aralarında münəqışə və mübahisədən başqa heç bir təşəbbüsdə bulunmadı. Ümmənin müfsidlər və xüsusən bolşeviklər gördülər ki, hökumət onlara heç bir cəhətdən mane olmayacaq. Yavəş-yavəş gizlətməş başlarını dişariyə çıxarmağa başladılar. Hər yerdə qətl, sirqət [oğurluq] və sairə çox oldu. Bir tərəfdən də bolşeviklər hökumət və istiqlalın əleyhinə əməliyyatda bulunmağa başladılar. Hökumətə bu işlərin həpsi açıq idi. Hökumətin təşəbbüsü ancaq “rica ediniz, yapmayınız” deyə məktub yazmaqdan ibarət oldu. Buna deməkəndi üsulu dəyə təsmiyə etdi [jadlandırdı]. Qorxu cənnətdən çıxmış dəyəvən babalar sözünü bilkülliyyə [tamamilə] unuttu. Hökutin ricasına müfsidlər əhəmiyyət vermədilər. Ricadan başqa müaxizə [sorgu-sual, məzəmmət] olmayacağıni qətiyyəvən bildirdi. Fitnə və fəsadlıq bütün Dağıstani istilə etdi. Hatta bir köydən digər köyə getmək və bir yerdən başqa yərə məl gəndərmək mühal [çətin; mümkünsüz] oldu. Bolşeviklər isə açıqcasına işləməyə başladılar. Hökumət deyil, hətta əvəmlər də bunu bilirdi. Hökumət bunlara da rica etdi. Fəqət hökumətin ricasından bolşeviklərin parəsi qalib gəlirdi. Hökumət 500 nəfər əsgəri hazırlaya bilmədiyi halda, onlar 7-8 min nəfər əsgər hazırladı. Hökumət bunu da bilirdi. Təsviqat və təbliğat isə hökumət tərəfindən çox az oldu. Mətbuat vasitəsilə kifayət etmək istədi. Avam, mətbuatdan istifadə etməyəcəyini bilmədi. Hatta Dağıstan alimləri belə hökumət işlərindən bütöbün bixəbər qalmışdılar. Və bir qac dəfə Teymurxan suraya gələrək hökumətdən istizahda bulunurdular [izahat tələb edirdilər]. İşin haqiqətini bildikdən sonra “Aman ədl [adəlat], aman nizam, biz müəvinətə [köməyə] hazırız” deyirdilər. Hökumətin hali kəməkan, bilatəğəyyür [olduğu kimi, dəyişmədən] qalırdı. Dağıstan əhvalatı böylə oldu.

Şimdi şimaldan bir az bəhs edəlim. Çərkəz, kabartay [kabardin], qaraçay, noqay əvvələ bolşeviklər, sonra

Könüllü ordunun təhti-istilasında [istilası altında] qaldılar və ən doğrusu, qalmaq məcburiyyətində bulundular. Bu qüvvətlərə qarşı müqabilə etmək onlar üçün mümkün deyildi. Hökumət onları və onlar hökuməti tanımaq və arasında sıxı irtibat [rabtə] olmaq fəvqəlhədd [həddən artıq] müşkül idi. İnqışlarla hökumətin arasında az olsa da, bir qədər irtibat var idi. İnqışlar o vaxt bolşeviklərə bərabər çalışırdılar və siyasətnə öylə yapmaq vacib olduğunu söyləyirdilər. Çəçenistanda da bir qədər bolşeviklər var idi, fəqət çox zəif və aciz idilər.

Çəçenistanla Dağıstan arasında sıxı və haqiqi irtibat o zaman mümkün idi. Fəqət hökumətin fəaliyyətsizliyindənmi, yaxud çəçenlərin ədəmi-itəatındanmi [itaətsizliyindənmi] bu da olmadı. Yanvar ayında Dağıstan Məclisi-Məbusanı toplandıqı vaxt Çəçenistanla intixabatı [seçkiləri] icra etmək üçün oraya mürəxxəs [nüməyəndə] göndərildi. Çəçenistan qurultayında toplanmış mürəxxəslər rədd cavab verdilər. Biz Dağıstan Hökuməti tanımayırıq, onlarla əlaqəmiş yoxdur və məbusaları göndərməyiz dedilər. Mürəxxəs Teymurxanşuraya övdət etdikdə dağıstanlılara bunu açıqcasına söylədi. Bu iş müfəttirlərin [fitnəkarların] say və itcihadındanmi [çalışmasındanmi], yaxud əhalinin Dağıstan hökuməti tanımaq istəmədiyindənmi oldu, bilməyirik. Fəqət dağıstanlıların qəlbələrində böyük sui-təsir hasil oldu. Bir qac gündən sonra Könüllü ordu inqışlarla müharibə başladı. İnqışlar ədəmi-isti-təatindən [gücsüzlüyündən] və müəvinsiz qalmağın-dan itaətə məcbur oldu.

İnqışlarla olan müharibə bitdikdən sonra Denikinin əsgəri Çəçenistana mütvəccihən [üz tutaraq] hərəkət etdi. O zaman Qroznını mühafizə etmək üçün hökumət Dağıstan Süvari Alayını oraya göndərdi. Çəçenistana vardıqda, Çəçenistan əhalisi bunlara sui-nəzərlə baxdı. Hətta bunları silahdan təcrid etmək xəyalına belə düşdü. Ehtimal ki, bu da müfəttirlərin səyi sayəsində oldu. O halda Könüllü ordu Qroznını zəbt etdi. Dağıstan alayçı Çəçenistan köylərində qalmaq məcburiyyətində bulundu. Alay ilə çəçenlərin arasında bürudət [soyuqluq] ziyadələşdi. Alay Xasavuyrt qəzasına övdət etməyə məcbur oldu. Könüllü ordu Qroznını zəbt etdikdən sonra raisi-hökumət Çəçenistana zəbt etdi. O zaman çəçenlər hökuməti tanımağa başladı və kəndi aralarında bir məclis əqd edərk [məclis quraraq] Məclisi-Məbusana məbusaları göndərdi. Raisi-hökumət və Çəçenistan məbusaları Dağıstana gəldilər. Raisi-hökumət Məclisi-Məbusana Çəçenistan əhvalatından bəyanatda bulunaraq: “Çəçenlər kazaklarla müharibə edəcəklər. Çəçenlərin insan cəhətdən Dağıstana ehtiyacı yox və olmayacaq. Fəqət silaha və zabitanə [zabitlərə] ehtiyacı vardır. Onlar da hökumətin əlində hazır, göndəracayı” dedi.

Bir qac gün böylə keçdikdən sonra Çəçenistanın on qaryəsindən [kəndindən] rəsmi surətdə hökumətə və Məclisi-Məbusana bildirildi ki, guya onlar müharibə yapmayacaqlar və Könüllü ordu ilə sülh yapıldır. O zaman Dağıstanda müəlləm [təlim almış] əsgər çox az idi. Lakin bu əsgərin bir miqdarını və bir qac zabitanı alati-hərbiyyə [hərb alətləri, silahlar] ilə bərabər hökumət Çəçenistana göndərdi. Hər nədən olursa-olsun, bunlar da çəçenlərlə yola getmədi. Axırda iş o dərəcəyə münəcər oldu [çatdı] ki, çəçenlər bunları silahdan təcrid etdilər. Bu vəqədə iki tərəfin hankisi mayub [nöqsanlı] və hankisi qeyri-mayub [nöqsansız], burada mövzuvi-bəhs [mübahisə mövzusu] etmək sədədinə [qəsdində] deyiliz. Fəqət burada nəzəri-etibara alınmalı bir şey varsa, o da zabitan arasında Dağıstan zabitan[in]dən başqa zabitan, hətta türk zabitanı belə olması və əsgəri silahdan təcrid etmək üçün çıxmış camaat arasında ağsaqqallıların bulunmasıdır. İşbu əsəba nəzəvən [bu səbəblərə görə], dağıstanlılar təəcüb etdilər və nə yapacağını bilməyərkə kəndilərini şaşırdılar.

İş fəna yerdə olduğunu bilən Məclisi-Məbusan əzələri [Parlament üzvləri] qəzələ və köylərə gedərək əhaliyə anlatmaq fikrində bulundular. Bunlar Teymurxanşuradan gedər-getməz dərhal hökumət istefə verdi. Bu mövcibi-heyərt [heyərt ediləsi] bir iş idi. Çünki əvvəla, bunların istefasını qəbul yaxud rədd etmək üçün kifayət qədərə əzəblər Teymurxanşurada qalmamışdı. Saniyan [ikincisi], bunlar bilirdilər ki, əzəlar Teymurxanşuradan gedəcəklər. Salisən [üçüncüsü], hökumət iki gün əvvəl istefə verməsinə heç bir mane yoxdu. Bunun nəticəsi nə oldu? Hökumətsiz qalmaq.

Xətrəli [təhlükəli] olmaq bəhanəsi ilə Məclisi-Məbusanın heyəti-rəyasəti qəzələra getmiş məbusaları geriyyə dəvət etdi. Məbusaların vəzifəsi yarımqıç bir halda qaldı. Fəqət yetişiyi yerlərdən gözəl cavablar gətirdilər və əhalinin hüsn-niyyyəti sarəhatən [açıq-aşkar] söylədilər. Bu zamanlarda hökumətin bilkülliyyə təqəttindən düşməsini gören bolşeviklərin agentləri hökumət əleyhinə və Dağıstani Sovetski Rusiyaya ilhaq etmək [birləşdirmək] qəsdində ələnan [aşkar surətdə] çalışdılar. Hər yerdə fitnə-fəsadlıq ziyadələşdi. Hatta iş o yera münəcər oldu [gəlib çatdı] ki, Xumtorkali qaryəsinə [kəndinə] bolşeviklərə nəsihət etmək üçün getmiş hökumət raisini vələ bolşeviklər tövqif etdilər [tutdular]. Bəziləri həbs etmək və bəziləri qətl etmək niyyətində bulundular. Lakin raisi-hökumətin məliyyətində [yanında] olan bir möhtərəm zətin təzərrösü [xahişi, yalvarması] ilə onu xilas etdilər. Hökumət bu zamanda da sükut etdi. Dağıstanda bolşevizmanın intişarından [yayılmasın-dan] ehtiyat edən Müttəfiqlər əsgərinin komandanı bir qac dəfə hökumətə müraciət edərək bolşevizma ilə mübarizə etməsini təvəqqe etdi. Hökumət bu gün, yarın dedi, əlindən heç bir şey çıxmadı.

Bir dəfə Məclisi-Məbusanda hökumət raisi Müttəfiqlər tərəfindən göndərilmiş teleqrafı oxudu. Teleqrafda Dağıstan Şimali Qafqazıyaya hesab olmayacağı və Dağıstana Denikin əsgəri gəlməyəcəyi bəyan edilmişdi.

Məbuslardan birisi hökumətə sual verib:

– Denikin əsgərinin Dağıstana gəlməməsi müvəqqə-timi, yaxud heç bir zamanda da gəlməyəcəkmi? Bu xüsusda Müttəfiqlərin fikri məlummu? – dedi.

Hökumət cavabən:

– Biz Müttəfiqlərə bu sualı verdik. Onlar “Dağıstanda bolşevizma və ya anarşizma olmazsa, Denikin əsgəri Dağıstana gəlməyəcək. Əgər olarsa, yal-nız onlar deyil, biz də gələcəyiz.” deyirdərdi – dedi.

Məbuslar:

– Dağıstanda bolşevizma və anarşizma müntəşir olması [yayılması] hökumətə məlum, öylə olduqda nə üçün hökumət buna müqabilə etməyir? – dedikdə;

Hökumət cavabən:

– Biz bolşevizma ilə müharibə etməyəcəyiz, çünki Amerika bolşevizma ilə müharibə etməyir. İngiltərə dəxi bolşevik komissarlarla müxəbirədə [əlaqədə] bulunur. Bakıda bolşevizmadan maəda [başqa] bolşeviklərin qəzetəsi dəxi var. İngilislər onlara heç bir söz söyləməyir – dedi.

Məbuslar:

– Bolşevizma fikrində bulunan əşxasla [şəxslərlə] müharibə etmək və onları həbs etmək məqsədimizdir. Fəqət hökumət və istiqlalın əleyhinə çalışan hər kim olursa-olsun, bunlardan hökumətin qafil olmamasını tələb edirik – dedi.

Məclisi-Məbusanın da bu tələbi də başqaları kimi kağız üzərində qaldı. Hasilii, anarşizma ziyadələşdi. Dağıstanlılar kəndi aralarında müharibə başladılar. Hər tərəfdən Teymurxanşuraya hücum etməyə hazırlandılar. Axırda hökumət kəndi aczini [əcizliyini] izhar etdi və iste-faya çıxdı. Məclisi-Məbusan hökumət təşkilini general [Mikayil] Xəlilova təfviş etdi [tapşırıd, ona vəkalət verdi]. Yeni hökumətin baş günlərində siyasət dəyişildi. Könüllü ordu Şamilləqaya [Mahaqqalaya] və Dərbəndə gəldi.

Şimdi baxınız Dağıstan əhalisinin bu işlərdə bir təqşiri varmıdır? Xayır. Xayır. Min dəfə xayır. Dağıstan əhalisi kəndi qeyrat və cəsəratini qəib etməmişlər və etməyəcəklər. Fəqət başsız quyruq iş görəmməz.

Buraya qədər yazdıgımız tarixi və haqiqi vəqəələrdən məqəllənin başındakı suallara cavab hasil olar zənnindəyiz. Cavab bir az da sarıh olmaq üçün bir-iki söz daha əlavə edəcəyiz. Müqəssir, əvvəla, müfsidlər və müfəttirlər [araqarşıdanlar və fitnəkarlar], saniyəv [ikincisi], bolşevik parəsi ilə Dağıstan əfkəri-amməsini təşvişə iqa etmiş [Dağıstan ictimaiyyəti təşvişə salmış] olan bolşevik acəntələri, salisən [üçüncüsü], rəyasətdə bulunub da əlində qüdrət var ikan bu fəsadlıq məhv etmək üçün çalışımış mönəvvər zəvətdir [ziyalı şəxs-lərdir]. Təqşirin böyüyü bunların hankisindədir? Bunun cavabı qarein əfəndilərə [oxuculara] məfruzdur [vacib-dir].

Ehtimal ki, qare[in] əfəndilər yenə sualən:

– Hökumət Məclisi-Məbusanın təhti-ixtiyarındadır [təbəçiliyindədir]. Məclisi-Məbusan nə üçün qafil oldu? – deyəcəklər.

Biz cavabən:

– Əvət, hökumət Məclisi-Məbusanın təhti-ixtiyarın-da, fəqət bütün rəyasətdə müstəhəq olan [layiq; haqqı çətan] zəvat [şəxslər] kəndi aralarında münəqışə və münəziə [mübahisə] ilə məşğul olmaq və onların əfkərində olan ədəmi-itithad [fikirlərinə birlik olma-ması] Məclisi-Məbusanı təciz etdi [əciz hala qoydu] – deyəcəyiz.

Qəzetəmizin üçüncü ədədində: “Hökumət ricalı [adəmləri] qəhətiyyəvə mübtəalayız” demişdik. Əgər bizdə bu qəhətilik olmasmış olsaydı, o zaman Məclisi-Məbusanı təyib etmək [qüsurlu görmək] haqlı olardı.

Məclisi-Məbusanın çağırması və bağırması hökumətə təsir etmədi. Məclisi-Məbusan hökumətdən mayus olaraq dağıstanlıların məqsədi-əslişi [əsil məqsə-di] olan Azərbaycanla müttəhidən [birgə] bir Məclisi-Məbusan və bir hökumət təşkil etmək qəsdinə düşdü. Buna da şimaldan gələn məbusaların və rəyasətdə bulu-nanların bəziləri əhəmiyyət verməməkdən maəda [əlavə], müməniətdə bulunurdular [mane olurdular].

Şimali Qafqazıya Cümhuriyyətinin hali fənaləşməsinə başqa fırqa və tayfada əsla təqşir yoxdur deməyirik. Fəqət onların feilən müqəssir olması mühaqqəq [şübha-siz, doğru] deyildir deyiriz.

Hər halda, Dağıstan əhalisi təqşirdən altun kimi təmiz və xalisdir deməklə xətm-i-kəlam edirik.

SÜLH ƏTRAFINDA

Lenin Kolçakla sülh edirmiş

Novoçerkasskdan xəbər verirlər ki, əsgəri nəhiyə iclasında iyunun 1-də Müdafiə Komissiyası sədri Borodin bəyan etmişdir ki, ingilis simsiz teleqrafı bu məzmun-da qəyət maraqlı bir xəbər verir. Lenin admiral Kolçakla sülh təklif etmişdir. Hələlik cavab alınmamışdır.

Almaniya ticarət gəmiləri

Lion - Almaniyanın ticarət gəmiləri məsələsi ən mühüm məsələlərdən birisidir. Hərgah Almaniyanın ticarət flotu olmazsa, o zaman özünün mallarını satamaz və təzminatı-hərbiyyə vermək üçün para qazanmaz. Müttəfiqlər hiss edirlər ki, özlərinin mənafeyi nam-inə müəyyən miqdarda ticarət gəmilərini Almaniyyəyə verməlidirlər. Bundan əlavə, Almaniyyəyə bütün cahan ilə ticarət əlaqəsini başlamağa müsaidə edilməlidir.

Çex-slavlar
Hal-hazırda Parisdə olan Boris Savinkov Sülh Konfransına özü tərəfindən hazırlanan məramnaməni təqdim etmişdir. Bu məramnamədən ümdə məqsəd Müttəfiqlərin hər b cəhətcinə Rusiya işlərinə müdaxilə edilməsidir. Çex-Slav Cümhuriyyəti bu rəyə gəlmişdir ki, Rusiya olmadan onların cavan milləti də tərəqqi etmə-məz. Çex-slavlar bir qolordu [korpus] əsgər düzəltmişlər. Bunlar Rusiyanın könüllü hissələrinə qoşulurlar. Savinkovun bəyanatına görə, çex-slav və cənubi slav hissələrinin miqdarı Almaniyadan qayıdan Rusiya qoşunları ilə bərabər 200 min əsgər və 10 min zabıtdan ibarətdir. Savinkov əlavə edir ki, bu ordu Müttəfiqlərdən lazıml olan silah, top, aeroplan, tank və naqdi müəvinat [pul yardımı] istəyir və bunların üzərində fransız gener-allarından bir komandan təyiniini xahiş edirlər.

Müharibə müqəssiri
Nauen - Almaniya sülh mürəxxəsələrinin [nüməyəndələrinin] notasında müharibə müqəssiri barəsində sözləşib denilir ki, müharibə müqəssirlərinin kim olduğu məsələsini ancaq bitərəf bir məhkəmə təyin edə bilər ki, bunu da hər iki tərəfin nümayəndəsindən ibarət olan məhkəmə edə bilər.

QƏZETƏLƏRDƏN

İzmirdə üsyan
Bu günlərdə İstanbuldan gəlmiş əcnəbi heyətin nümayəndəsi xəbər verir ki, bu günlərdə İzmirdə türklər yunanlara qarşı üsyan qalxmışlardır. Bu üsyan nəticəsi olaraq orada olan yunanırlar qətləim edilmişlərdir. Məlum olduğu üzrə yunanılar Sülh Konfransından izmiri istilə etmək üçün mandat alaraq, İzmir desant qoşun çıxarmaq istəmişlər. Birinci yunan dəstəsi yunan zabıtlarının müşayiəti ilə İzmir iskaləsinə [limanına] çıxmaq istərək oraya cəm edilmiş olan türklərin arasından bir türk zabiti çıxaraq yunan qoşunları üzərinə bir bomba buraxmışdır. Bombanın partlayışından türk zabiti özü də parça-parça olub və bütün yunan dəstəsi məhv edilmişdir. Bomba atmaq nəticəsi olaraq bütün türklər üsyan qalxmışlardır. Bütün yunan məhəllələri həman gün dağıdılıb yunan əhalisi qətləim edilmişlərdir. Eyni zamanda müsəlmanlar türk zabıtlarının təhti-idarəsində [idarəsi altında] İzmir iskaləsinə çıxmaq istəyən yunan-lara hücum etmişlərdir. Bu əhval öylə ciddiyyət kəsb etmişdir [qazanmışdır] ki, yunan istila qoşunlarının raisi müvəqqətn istiladan vəz kəcməyə əmr vermişdir. Nəhayət, qoşun çıxarmağı tərk etmişdir.

Dağıstanda üsyan başlanmış
Şamillərlə tarixdə böyük bir mövqə ehraz etmiş [qazanmış] Dağıstanın azadə qərtalları [Mikayil] Xəlilov kimi xainlərən vətənfürusluğu [vətən xainliyi, satqınlığı] ilə sakit qalmayıb, azadə Dağıstanın azadə oğulları olduğunu isbatə qalxmışcaqlarına ümidimiz bərkəməl idi. İştə, dün Teymurxanşuradan qaçıb Bakıya varid olan-lar [gəlanlari] rəvayətində görə, Dağıstanın hər tərəfində böyük üsyan çətləri [dəstələri] hazırlanıv və bu günlər Teymurxanşura üzərinə yürüş başlanacaqdır. Həyəcana düşmüş əhali dağılara və Azərbaycan tərəfə ailələrini götürüb qaçmamadılar. General Xəlilovun xənsəsi üsyançılar tərəfindən əhatə edilib güllə-boran edilmişdir. Xəlilov gizlənməklə yaxasını ölümdən qurtara bilməmişdir. Çəçenistanda dəxi üsyan bayrağı qaldırıldığı mövsuq [etibarlı] mənbələrdən rəvayət edilməmədir.

DENİKİNƏ QARŞI

Denikin hayduclarının [quldurlarının] Dağıstani işğal və Dərbəndə yetişmələri xəbarı Qubada alınar-alınmaz bir çox işlərdə fəvqəladə məharət və bacarıq göstərmiş olan qaımmaqçam [qaza raisi] [Əmir] xan Xoyski bu dəfə də kəndisinin layiqli bir məmur, sədiq bir vətən və millət əşiqi olduğunu isbat etdi. Böylə ki, bir təqım alçaqların dəsisəsi [hiyləsi] ilə həyəcana düşmüş zəifül-qəbləri [ürəyi zəifləri] dəmir nüfuzu ilə təskin etdiyi kimi, gəcə-leyin qəzanın hər tərəfinə əmrnamələr göndərərək düşməni dəf edə biləcək qədər müəssall [silahlı] vətən igidlərindən sərhəd boyuna toplanmasını da müvəffəq olmuşdur. Miralaylıq [polkovniklik] rütbasına nail olmuş, fənni-hərbə kamalına əşinə bu cavan zabitimiz ordu-muz vürüdüna [gəlişinə] kimi hər ehtimala qarşı hazırlıqlar yapıb düşmən hücumunu püşkürdəcək hərbi təd-birlər də ittixaz etmiş [tədbirlər görmüş] imiş.

Rəvayətlərə görə, Dəvəçi ətrafından tutmuş ta sərhədimizə qədər toplanan könüllülərin miqdarı (jcan imiş. Xoyski əfəndi bu qədərə də ıktifa [kifayət] etməyib, hərbi işləri şahiblərinə, yəni ordumuz ərkanına [qərarəqə bətilərinə] tapşırırdıqdan sonra da uyqu və istirahəti kəndisinə haram edib, bütün vaxtı gecəli-gündüzlü əsgəri işlərə həsr etməkdə davam edir.

Mən bu adama inanə deyil, bir parça hümmət, həmiyyət və enerjiyə kasılmış millət mühibbi [millətin sevan] və vətən əşiqi desəm, mübəliğə etməmiş olaram. Və bu sözlərimin doğru olmasını Qubanı təşfir buyurduqları zaman Maarif naziri Camo bəy Hacınski və vali vakili Müseyib Axıncılı həzrətlərinin qaimmaqamın görmüş olduğu tədbirlərdən fəvqəladə məmnun və razı qaldıqlarını camaat içində bəyan etmələri və sevgili Hərbiyyə nazirimiz Səməd bəy Mehmandarov həzrətlərinin onlara dəfə məzkurun [adi çəki-lən şəxsin] əlini sıxaraq “Yaşa, Əmir xan. Var ol, Əmir xan!” deməsi və hissiniin tüğyənindən Əmir xan əfəndini öpərək göz yaşlarını ağ saqqalı üzərinə yuvarlatması isbat etsə gərəkdir.

Mən də böyük atamiz və qeyratlı generalımız Səməd bəy həzrətlərdən acizənə rica edərdim ki, bəndələrinə də izin versinlər ki, onlarla birlikdə səda-sadəyə verib “Çox yaşa, Əmir xan. Yaşa, sən də minlərcə yaşa, böyük

generalımız, namuslu qəhrəmanımız, sevimli Səməd bəyimiz. Yaşa, sən də yaşa və bütün qeyratlı vətən müdəfəllərimiz [müdafiəçilərimiz] də yaşasın!” deyəlim.

Əvət, əfəndilər, siz yaşayınız və biz də inanalım ki, nə qədər sizin kimi ətrafa hümmət və qeyrat əlovları saçan vulkan-misal [vulkan kimi] qəhrəmanlar yetir-məyə vətənimiz müstəiddir [qəbildir], içimizdə yanan vətən və millət ataşını şimalın heç bir buzlu ruzigarı söndürəmməz və üzərimizə cəli [saxta] vasitələrlə soyuq qarlar yağdırb vətən və millətə olan ataşın məhəbbətimizi dondurmaq arzuyu-müfsidənəsində bulunan şimal ayları istimizə qarşı dayanammayıb əriyib də məhv olarlar.

H. R.

TÜRKÜSTANIN ƏHVALI

Sraqəgün Türküstandan gəlmiş bir nəfər itminanlı [inamli, etimadlı] tət Türküstan əhvalını böylə təsvir edir. Türküstanda fəaliyyətdə bulunan Şura qoşunları qırğız, başqırd, tatar və otrış-macarlardan [avstriyalı və macarlardan] ibarətdir. Türkmanlar o qədər də müəv-inətdə bulunmayırlar. Zira miyanlarımda [aralarında] qəyət müfəttin əşxas [fitnəkar şəxslər] onları ığfal etməkdədir [yoldan çıxarmaqdadır]. Şura qoşunları başında Kazım bəy nam [adlı] bir türk durmaqdadır. Kazım çalışan bir zətdir. Onun sayəsində müntəzəm dövləti idarə və müntəzəm əsgəri hissələr mövcuddur. Müşərünileyhdən [haqqında danışılan şəxsədn] başqa Hindistan müsəlmənləri arasında ən böyük nüfuzə malik Bərkəttulla nam bir zət də Türküstanda çalışmaqdadır. Onun fəaliyyəti və nüfuzu sayəsində Hindistan, Əfqanıstanda üsyan hərəkəti başlanmışdır.

MƏMLƏKƏTİMİZDƏ
ƏSGƏRLİK HƏYATI

Əsgərlik bilməməyin, vaxtilə əsgərlik məşəqqətinə və əsgərlik zəhmətinə vücudumuzu alışdırmamanın səbəbi ilə bu üzdn nə dərəcə müşkülət qarşısında və nəsil bir böhran və fəlakətlər içərisində bulundugumuzu bundan az zaman əvvəl keçirməkəldə olduğumuz müsi-bətlər, ani və nəgahani maruz qaldığımız hücumlar, keçirmiş olduğumuz vərtələr [təhlükələr] və atlanmış olduğumuz uçurumlu təhlükələr, işlə, əvvəlcə əsgərlik öyrənməmənin nəticəyi-vəxəmat[in]dən mütəhəssil sui-təsirin təvəllüd etdirdiyi məzaratını [qorxulu nəticəsindən əmələ gələn mənfəi təsirin meydana çıxardığı zərərləri] bir çox dəfələr acı təcrübələr, zər-bələrə gördük. Fəqət bu görmüş olduğumuz acı təcrübələr bizim üçün eyi bir dərs-i-ibrət və ciddi bir dəvəti-intibah oldu.

Təvəkkəli deyilmidir [boşuna deyil, səbəbsiz deyil] ki, millətimiz müqəddəratını əlinə alar-almaz ən böyük bir nöqsanlıq olan əsgərlik fənnindən məhrumiyyət illati [xəstəliyi] olduğu zətan əvvəldən da nəzəri-etibara alınmış və sonra da hər şeydən əvvəl millətimiz olanca məsəlisini [sayını] əsgərlik fənnini öyrənməyə həsr ilə və əlan [hal-hazırda] da sayına davam etməkdədir.

Su qədər dəyə bilərik ki, bizim bu nöqsanlığımızdan mütvəəllid [əmələ gələn] sui-xəta yalnız ağıl və fikrim-izə, beyin və diməğimizə [şüürumuzə] deyil, tam mənası ilə bütöbün əsəbimizə [əsəblərimizə] işlayıbrək və bundan da təlu edən [doğan] qəlayəndir [hayəcandır] ki, dünkü məqələmizdə ərz etmiş olduğumuz vəch ilə [ifadə etdirmiş kimi], 6-7 yaşındakı çoculağımızın və əsgər-liyə əlaqəsi olmayan bir çox əhəlimizin kazəmalara gedib təlim öyrənmələri və çoculağımızın gecə və gündüz soqaqlar[d]ja [küçələrdə] əsgəri nümayişləri yap-maları millətimizdə əsgərlik həvəsinin nə dərəcədə təkəmmül əylədiyini göstərir, demişdik.

Buna əlavə da, bundan 2-3 ay əvvəl Gəncədən Bakıya vürud edən [gələn] 5-6 yüz kişilik bir qiteyi-əsgəriyyənin [hərbi hissənin] müvəsiləti [gəlib çatması] günü şəhərimizdə hökumətimiz tərəfindən əsgəriyyə məhza bir məziyyət [xüsusi bir üstünlük] verilmək üzrə millətimiz nəzərinə əsgərliyin ülvüyyət və qüdsiyyəti təbəl və təqdiz [icəlməyə və müqə-dəsləşdirmək] xüsusundə vəpəlan o dəbəddə və şəşəli [tən-tənəli] mərasimi-istiqlaliyyətdə [qarşılaşma mərasimində] əhəlimizə və heç bir icbar, heç bir əmr və təklif yuq bul-madığı halda, əsgər mühibbi [əsgər sevan], əsgər əşiqi, əsgər məftunu və eyni zamanda da millət və milliyyətinə sədiq və müfşiq bir möhtəram qəlbli əhəlimizin, ələlxüsus xanımlarımıznı o müntəzan [təntənəli] mərasimə iştirak etmələri xana və dükənlərin qapılarını qiymətdar xallar və böyük şəərəli bayraqlarla təyinz etmələri [bəzəmələri]; ümumi cad-dələrdə minlərcə erkək və minlərcə xanımlarımızın səf-bəsteyi-əhtiram və ehtiramaları [hörmətlə cərgəyə düzülmələri] arasında, o matufeyi-pişi-ənzar və ənəzərləri qarşısında [onlara cəvrimiş nəzərləri qarşısında] növcəh [işə yeni başlamış] hökumətimizin yeni, gənc və qayur [qeyratlı] əsgərləri və sevimli şimalın rəsmi-keçid [parad] yapakən erkəklərimizin sürəkli alqışları, xüsusilə xanımlarımızın, hər halda, Mart hadisəyi-alımasını dəxərtir edərək [kədarli Mart hadisəsini yada salaraq], ə

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 11 iyun (Çərşənbə günü) tarixli 201-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Bu cəhəti əsgər qardaşlarımız daha ziyadə təqdir və təsdiq edəcəkdir. Hələ o günün axşamı ordumuzun ərkan, ümərə və zabitanı [qəragahı, komandirləri və zabitləri] ilə əsgərlərimizin şərafinə məmləkətimiz əşraf və mümayyizan və əkabiri [nüfuzlu, seçilmiş və böyük adamları] tərəfindən Klubda kəşidə edilən [verilən] ziyafətdə əsgərliyə yapılan hörməti unutmayaaraq söyləməklimiz də mübaliğəyə həml edilməyəcəkdir [mübaliğə sayılmayacaqdır], zənnindəyiz.

Həlbuki bizim əhalimiz və bizim xanımlarımız o vaxta qədər əsgər görməyən bir məxlۇq deyildi! Məməfih [bununla belə], əvvəlcə rusun o möhtəşəm orduların-dan maədə [başqa], inqilabdan sonra Bakıya müəzzəm [böyük] dövlətlərin orduları gəldi-getdi. Heç bir kim-sənin xəbəri, bəlkə, olmadı. Hənuz təşkil olunmuş və bir çox şeyləri də nöqsan dörd-beş yüz kişilik bir qüvvəyi-əsgəriyyəyə bu qədər səmimi bir təvəccöhi-nəzər və rəbt-i-qəlb ilə [mehriban baxış və ürəkdan bağlılıqla] ciddi bir təzimim ifasını icbar etdirən nədir? Qəlbdən, vicdandan tülu edən [doğan] həmiyyətdir. Və bu vəsilə ilə də vaxtında əsgərsizliyin acı təcrübələrinin varidi-xatir olmasdır [yaddan çıxmasıdır].

Səbiq hökumət zamanında rus istibdadı altında dörd-beş sənəlik hərbi-ümuminin şiddətli bədirləri [fələkatləri] arasında və Karpat dağlarında əhalimizin ta ki şü əsgərliyi öyrənmələrinin salaməti üçün rus ordusunda belə əsgərlik yapaıdıqlarına haqqı bir nədəmət [peşmançılıq] və böyük bir peşmanlıq gətir-mişlərdir. İdəreyi-səbiqədə [əvvəlki idarədə, əvvəlki rejimdə] əhalimizin əsgərə alınması üçün təklif vüqusunda [təklif meydana atıldıqda], millətimizə irəlida zühuru məlhuz olan [meydana çıxması nəzərdə tutulan] lüzum və əhəmiyyətinə binaən [əsasən] və netəkim də dəfaətlə [dəfələrlə] vüqı bulduğu kimi, mühitimizin böyük vətənpərvər və böyük millət və mi-lliyyətəpərəstlərindən Hacı Zeynalabdin əfəndi cənabları əhalini əsgər yəpdırmaq xüsusunda çalışaraq, içimizdən bəziləri bu fikri nəzəri-həqarətlə tələqqi edərək [hər-mətsizliklə qiymətləndirərkən], şimdî əhalimiz də Hacı Zeynalabdin əfəndinin bu işə dəlalət və təvəssütünü [rəhbərlik və vəsitiçiliyini] rədd etməklə böyük bir fürsəti zayə [puç] etmələri sırasında əllərini dizlərinə vuraraq etiraf-i-nədəmət [peşmançılıqlarını etiraf] edirlər.

Bunları söyləməkdən məqsəd əsgərliyin nöqsanlıq maziyə, yəni keçmişdə olan bir şeydir ki, bu da bir xəta deməkdir.

Xətə təshih, nöqsan ikmal və zəyiat isə tələfi edilər [Səhvlər düzəldilməli, əskik olan şeylər tamamlanmalı, itkilirən işə yeri doldurulmalıdır].

İş orasındadır ki, bir millət xətasını, nöqsanını bilməli, bunları bilərsə, mazesini, halını, istiqbalını da [keçmişni, indisini və gələcəyini da] bilər.

Məsələn, mazidə [keçmişdə] uğramış olduğu bir fələkatə, halda və istiqbalda bir daha uğramamaq və yapmış olduğunu təkrar etdirməmək və o vaxtdan qalma nöqsanını ikmal və istiqbalda da lazımlı olacaq olan şeyi də halda ihsar eyləmək [indî həzırlamaq], əlhasil, bir millət üçün mazesini, halını, istiqbalını bilmək böyük bir nemət və böyük bir qürəmətdir. Böylə bir xis-lətə və bu dərəcə müləhizə və dənəndişyə [uzazağgö-rəniyə] malik olan bir millət heç bir vaxtda aldanmaz və zərər də çəkməz.

Əvvəlcə əsgərlik yapmamışıq, əvət! Şimdî əsgərlik yapmaq üçün hər bir vəsaitimiz mövcuddur. Əsgərə də ehtiyacımız vardır. Daxili-əsənə [yaşı düşən, müayyən yaş həddi daxilində olan], yəni əsgərliyi olan bir adama dəvət vüqusunda [çağırış gəldiyi zaman], kamali-xahişlə [böyük bir həvəslə] əsgər olması, müharibə etmək üçün əsgərlik öyrənməsi maziədeki nöqsanı halda ikmal və istiqbalda də hazırlanmaq deməkdir.

Məmləkətimizə əsgər yalnız təhlükəli zamanlarda deyil, hər daim lazımdır. Çünki müharibənin nə vaxt ola-cağı əvvəlcə məlum olmaz. Müharibənin zühuru anında əsgər cəm eyləmək, əsgər yetişdirmək də müşküldür. Məmləkətimizin irəlida ani və nəgəhani olaraq bir təh-lükəyə düşəndə ordumuzun əsgərliklə olan nəvaqisini ikmal [nöqsanlarını aradan qaldırmaq] xüsusunda vüqusu məlhuz olan müşküləta məhəl qalmaqmaq [mey-dana gələ biləcək çətinliklərə yer qalmaqmaq] üzrə ümu-mumuz silah başına qoşaraq bir milləti-müselləhə [silahlanmış bir millət] olmalıyız.

Şimdiki hala nəzərən məmləkətimizin idareyi-həy-ətinin davamı-bəqası [əbədi olması] və atimizin [gələcəyimizin] də təmini üçün, hər halda, bizim də bir milləti-müselləhə olmağımız lazımdır. Bunun da əsəbabi [səbəbləri] isə; xidməti-əsgəriyyə [hərbi xidmət] dörd sinifə təqsim edilmişdir [böölünmüşdür]: nizamiyyə, ehtiyat, rədif, bir də müstəhfiz sinifləridir ki, bunlardan nizamiyyə gərək həzəri [asayış], yəni müharibənin qeyri zamanlarında və gərəksə səfəri, yəni müharibə və ya səfərbərlik əsnasında müddəti-həzaridə [asayış dövründə] iki ilə üç sənə, səfəridə müharibə və ya səfər-bərlik bitincəyə qədər silah altında bulunanlardır. Həzaridə və səfəridə müddəti-nizamiyyəsinə ikmal edən [nizamiyyə müddətini tamamlayan, orduada xidmətini başa vuran] bir əsgər tərxis olunaraq ehtiyat sinfinə keçər və ehtiyatdan sonra da rədif və sonra da müstəhfizdir. Hökumətin hər nə vaxt fəzlə əsgərə ehtiyacı olarsa, zaman və zəminə görə əvvəla ehtiyat sinfindən, icab edərsə rədif və son dərəcəyə gələcək olarsa müstəhfiz sinifindən də təhti-silaha [silah altına] alaraq nizamiyyəyə iltihaq ilə [birləşdirməklə], nöqsanını ikmal edər [təkmilləşdirməklə] ki, iştə bu üç sinif əsgərə də şimdî ikmal əfradı [ikmal əsgərləri] namı verilir.

Hal-hazırda bizim nizamiyyəmiz vardır. Diger üç sinif əsgərini əlyövnm saatda [indiki zamanda] əsgər olmayınlardır.

Ordumuzun qüvvətni təzyid [artırmaq] üçün təbi-idir ki, bunlar da silah altına alınacaqdır. Mühüm [və] müstəcal [təcili] bir zamanda bunları silah altına alıb müharibəyə hazırlamaq baladə ərz olunduğu vəch ilə [yuxarıda deyildiyi kimi] zordur.

Madam ki möhtərəm və nəciə əhalimizin əsgərlik öyrənməyə həvəsi fəzlədir, bunları həm atiya hazırla-maq, həm də bu xüsusdəki nöqsanımızı ikmal eyləmək

üçün əhalimizi gərək əsgərlik və gərəksə qışla və kazarma həyatına bir dərəcə alışdırmaq məsələsində, heç olmasza, bir aylıq müddətlə bizim də digər dövlətlər kimi bir milləti-müselləha olmağımız üçün bu günlər ümumi bir səfərbərlik elanı ilə şimdiki halda böylə böyük bir nöqsanımız və qəti məcburi bir zəruri bu ehtiyacımızın ikmalı cəhətinə gedilməkdə nə hökumə-timiz, nə ordumuz və nə də millətimiz zərər çək-məyəcəkdir zənnindəyiz.

Çubuqçuzada Yusif Camal

YENİ TƏŞKİL OLUNMUŞ YARDIM ALAYI

Türkçə “Azərbaycan” qəzetəsinin 6 iyun tarixli çıxan nömrəsində şəhərimizdə alış-verişçilər tərəfindən təşkil olunmuş Yardım Alayına qeyd olunmaq istəyənlərin kamali-məmnuniyyətlə qəbul olmaqlarını oxuyub artıq dərəcədə xoşhal oldum. Şöylə ki, qəzetənin axşam çıxdığına binaən [gərə], o gecəni yola salmaqla bərabər, sabahı səbirsizliklə gözləyib kəndi-kəndimə deyirdim ki, ya Rəbbi, görəsən, sabah haçaq olacaq ki, gedib kəndi-mi yardım alayına könüllü qeyd etdirim. Bu fikirlərə düşünürdüm. Nəhayət, gecə olub yatağımda yatdım. Bir vaxt ayılıb gördüm səhərdir. Günəşin işığı hər bir tərəfi bürüyübüdür. Saat 8 radələrində məzkur [deyilən] alayın dəftərxanası tərəfə yönəldim və dəftərxanaya daxil olub kəndimin Yardım Alayına könüllü qeyd olunmağımi məzkur dəftərxanada olan cənabə izhar etdim. Məzkur cənab də kəndimi kamali-məmnuniyyətlə qeyd edib, sabah cüma günü saat 8 radələrində Təzəpir məscidi həyatinə gəlməmi söylədi.

Mən dəftərxanadan xoşhallıqla dışarı çıxıb kəşkar-lığımı [işimin-gücümün] üstünə gəldim. Sabah cüma gününü səbirsizliklə gözləməkdə idim. Azani-Allah-u-əkbər olub iftar eylədim. Nəhayət, gecə oldu və yatağı-ma sərilib yatdım. Bir vaxt ayılıb gördüm ki, günəşin işığı pəncərədən odama düşmüşdür. Sanki başını uzadıb mənə deyir ki, dur, gözlədiyin sabah budur, açıılıb. Get könüllü vəzifəni layiqi ilə ifa etgilən. Nəhayət, yerimdən durub saat 8 radələrində Təzəpir məscidinə tərəf yönəldim. Məscidin darvazalarına çatmamış gördüm ki, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə xumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə içəriyə daxil eylədim. Könüllülərin nizamla biri-birlərinin əqəbinə [arxasınca] yeriməklərini gördükdə sevindiymdən kəndimi ağlamaqdan saxlayammadım. Sanki həyata yeni bir qədəm qoydum. Bir yandan könüllülərin sevincinə oxumaqlarını, digər tərəfdən mini-mini çocuqlarımızın əllərində tاختadan qayırma silah və başlarındakı kağızdan qayırma Osmanlı kağığını və hər tərəfdən də qadın, qoca, cavanlarımızın tamaşalarını insan gördükdə məmləkətimizin müstəqili, gurultulu alqış və əhsən sadaları ətrafı bürümüşdür. İzdihamın kəsərinə [çoxluğuna] baxmayaraq, kəndimi bir tövr ilə

Vətən deyəndə...

● Qarabağ Azərbaycandır!

Bənzərsiz və sonsuz sevginin ünvanı

Sözlerin min bir çalarında ifadə olunub Vətənə məhəbbət, Şairlər şeirlər, poemalar həsr ediblər. Rəssamlar rənglərin, bəstəkarlar musiqinin dili ilə anlatmağa çalışıblar. Ancaq bu sevginin nə dürüst tərifini verə biliblər, nə də müqayisəsini tapıblar. Çünki yoxdur. Vətənə sevgi bənzərsiz, sonsuz və müqayisəyəgəlməzdir.

İşğalçıların məkrli, qəddar planları...

Azərbaycan xalqı XX əsrin sonlarında yenə ağır sınaqla üzləşdi. Tarixin ayrı-ayrı dövrlərində vətənimiz yadellilərin hücumlarına məruz qalmışdı. 1828-ci ildə Rusiya və İran aralarında müqavilə bağlayaraq ikiye bölmüşdülər bu məmləkəti. Çar hökuməti elə həmin vaxtlarda ərazilərimizə erməniləri məkrli planlarını həyata keçirmək, istədiyi vaxtda Azərbaycanda münəfişə yarada bilmək, bir sözlə xalqımıza bəla olmaq üçün köçürmüşdü. Nə zaman siyasi vəziyyət gərginləşir, iğtişaşlar başlayır, inqilabi hərəkat gücləniridə, onda milli münəfişə adı ilə erməni fitnəsinə əl atırdılar.

Çar hökuməti devrildəndən sonra da bu mənfur plan unudulmadı. Sovet hökuməti də daim bu yolla getdi.

Ermənilər də Azərbaycan ərazilərini köçürüldü özlərinə yer etdikdən sonra məkrli niyyətlərini həyata keçirmək üçün fəaliyyətə başlamışdılar. Məqsədlərinə çatmaq üçün hər cür hiyləyə, riyakarlığa, rəziliyyə əl atmışdılar. İmkan tapan kimi qəddarlaşan, dəhşətli cinayətlər törədən gəlmə ermənilər Azərbaycan ərazilərinin bir hissəsində özlərinə dövlət qura bilsələr də, nə xislətlərini, nə də planlarını dəyişdilər.

1980-ci illərin sonlarında SSRİ (Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqı) adlı nəhəng imperiya çökməyə başlayanda Azərbaycanda da xalq dövlət müstəqilliyinə nail olmaq uğrunda mübarizəyə qalxdı. Və bu dəfə də SSRİ rəhbərlərinin buyruq quluna çevrilmiş, eyni zamanda işğalçılıq siyasətində cəhənnimirdi. O dövr Azərbaycan üçün xüsusilə gərginləşdirdilər və Qarabağı münəfişə ocağına çevirdilər...

Süqutu ilə barışmaq, tarixə gömülmək istəməyən sovet hökuməti onillər boyu müstəmləkəsində saxladığı respublikaların öz müstəqilliklərinə nail olmalarının qarşısını almaq məqsədilə qanlı cinayətlər törətməkdən çəkinmirdi. O dövr Azərbaycan üçün xüsusilə gərgin oldu. Respublikamızdan eşidilən azadlıq sədalarından təşvişə düşən, Azərbaycan xalqının gözünü odunu almağa çalışan SSRİ rəhbərləri dəhşətli qərar verdi. 1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycana qoşun yeridildilər. Silahsız, günahsız soydaşlarımız sovet ordusu-

nun hissələri tərəfindən amansızlıqla atəşə tutuldu. O zaman da şəhidlər verdik. Amma məqsədimizdən dönmədik. Başına gətirilən faciələr Azərbaycan xalqının azadlıq ruhunu daha da yüksəltirdi. SSRİ rəhbərlərinin planı puça çıxdı. Respublikamız müstəqilliyə çatmaq yolunda daha da qətiyyətli addımladı.

Sovet hökumətinin o zamankı başqa bir qəddar və məkrli planı Qarabağda aranı qızıxdıran, nifaq salan erməniləri dəstəkləməsi idi. Münəfişəyə son qoymaq adı ilə azərbaycanlıların əllərindən köhnə o tüfənglərini belə aldılar. Qəsbkar ermənilər isə o dövrün müasir silahları, hərbi texnikası ilə təmin edildilər və onlara digər yardımlar da göstərildi.

1990-cı illərdə ermənilər alovlandırdıqları münəfişəni müharibəyə çevirdilər. Birinci Qarabağ müharibəsinin dövlətləşməsi, hələ milli ordusunu qurmağa imkan tapmayan Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərini bu yolla qopartdılar. Ağzılaşmış ermənilər minlərlə azərbaycanlıni şəhid etdilər. Bu xalqın körpəsinə, qocasına, əlilinə belə acımədilər. Xocalı, Meşəli, Ağdaban, Başlıbel və başqa yerlərdə qətlamlar, soyqırımları törətdilər.

1990-cı illərdə Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin iyirmi faizini işğal etdi. Bir milyon Azərbaycan vətəndaşı ermənilərin zülmələrindən baş götürüb evlərindən qaçdılar. Qəsbkarlar ələ keçirdikləri kəndlərimizi, rayonlarımızı, şəhərlərimizi talan etdilər. Qəret eddikləri evlərimizi od vurub yandırdılar.

Azərbaycanın sülh arzusu

İşğal uzun çəkdi. Otuz ilə yaxın Ermənistanın əsarət altında saxladığı Qarabağ və Şərqi Zəngəzur torpaqlarının nisgili ilə yaşadıq. Həmin ərazilərimizi erməni vandalları qarabalığa çevirdilər.

Həmin illərdə işğalçı ölkənin silah-ı qüvvələri Qarabağda və Şərqi Zəngəzura səngərlər qazmaqla, istehkamlar qurmaqla Azərbaycan Ordusunun qarşısını alacağını güman etdilər. Rəsmi İrəvanın bir planı da havadarlarının dəstəyi ilə işğal müddətini uzatmaqla qəsbkarlığını davam etdirmək idi. Azərbaycanın mövqeyi isə aydın və qətiyyətli idi. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur Ermənistanın əsarətində əbədi qalmayacaqdı. Lakin Azərbaycan sülhpərvorliyini nümayiş etdirərək torpaqlarının müharibə ilə deyil, danışıqlar yolu ilə azad olunmasını istəyirdi.

Həmin illər ərzində sülhə nail olmağa səy göstərən rəsmi Bakı bütün sahələrdə olduğu kimi hər sahəsində də böyük işlər həyata keçirir, ordusunu gündən-günə gücləndirirdi. Azərbaycan xalqı birinji-qədimdən yurduna bağlı olub. Əsrlər keçsə də, nəsilər bir-birini əvəz etsə də, bu duyğu dəyişməyib. Odur ki, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun işğaldan qurtulması üçün də hər bir vətənpərvər, yurdsevər Azərbaycan övladı ən ağır döyüşlərə atılmağa, sinəsini düşmənlə güllələrinə siper etməyə hazır idi.

2020-ci il sentyabrın 27-də müharibə Ermənistan silahlı qüvvələrinin nəvbəti təxribatı səbəbindən başladı. Sentyabrın 28-də Prezident İlham Əliyev qismən səfərbərliyin elan edilməsi barədə sərəncam imzaladı.

Qələbəyə doğru

Azərbaycan dövləti və xalqı bir yumruq kimi birləşdi. Minlərlə gənc işğalçı ölkənin silahlı qüvvələrinə qarşı döyüşərək Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərimizi azad etmək üçün cəbhəyə yollandı.

Qırx dörd günlük İkinci Qarabağ müharibəsinin hər günü tariximizə bir qəhrəmanlıq səhifəsi kimi yazıldı. Qələbələr qazanaraq irəliləyən müzəffər Azərbaycan Ordusu peşəkərliyi, şücaətini salnamə yazdı.

Müharibənin davam etdiyi vaxtda Prezident İlham Əliyev qardaş Türkiyənin A Haber televiziya kanalına müsahibəsində bildirdi: "İşğal edilmiş torpaqların hər bir qarışı, hər bir şəhər bizim üçün doğmadır, əzizdir. Mənim üçün hər bir kəndin dəyəri, qiyməti o biri kəndlə müqayisədə, o biri şəhərlə müqayisədə eynidir, bərabərdir. Ancaq siz də yaxşı bilirsiniz ki, Şuşanın Azərbaycan xalqının qəlbində xüsusi yeri var. Bu bizim tarixi şəhərimizdir, qədim mədəniyyət ocağıdır. Şuşa Azərbaycan xalqına bir çox istedadlı, dahi şəxslər bəxş edibdir. Əlbəttə ki, Şuşasız bizim işimiz yarımcıq olar".

2020-ci il noyabrın 8-də Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzi, Qarabağın baş tacı Şuşa azad edildi. Noyabrın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının Baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidenti üçtərəfli Bəyənət imzaladılar. Həmin gün dövlətimizin başçısı İlham Əliyev xalqa müraciət edərək diqqətə çatdırdı ki, işğalçılara ağır zərbələr endirmişik: "Onların demək olar ki, bütün texnikasını məhv etmişik, darmadağın etmişik. Bu 30 il ərzində qurulmuş istehkamları keçmişik, əsgərlərimiz aslan kimi keçiblər, əziblər düşməni keçiblər, əcəb də ediblər, öz torpağında. Biz beynəlxalq hüquqa əməl edirik, biz beynəlxalq hüquqa hörmət göstəririk. Biz mülki vətəndaşlardan intiqam almamışıq, heç vaxt almayacağıq və məhz buna görə mülki vətəndaşlar arasında düşmənlər tərəfdə itkilər çox azdır.

Onlar nə etdilər? Onlar döyüş meydanında duruş gətirə bilmədilər, qaçdılar, ondan sonra ballistik raketlərlə mülki vətəndaşlara atəş açdılar. Bu, hərbi cinayətdir. Onlar bu hərbi cinayətə görə cavab verəcəklər. Gəncə şəhərini Ermənistan ballistik raketlərlə vurmaq alçaqlıqdır, alçaq hərəkdir, cinayətdir. Bərdəni kasetli bombalarla atəşə tutmaq hərbi cinayətdir. Mən demişəm Tərtər şəhəri, İkinci Dünya müharibəsi dövründə dağılmış Stalinqrad şəhərinə bənzəyir. Gündə, - özü də böyük şəhər deyil, - yüzlərlə mərmə düşürdü, amma bir nəfər də tərpənmədi. Amma ermənilər qaçıb getdilər. Onların "yenilməz" ordusu məhv oldu, fərarilik başladı, xunta başçısı Dağlıq Qarabağda əmr verdi ki, kim oradan qaçaqca, o, məsuliyyətə cəlb olunacaq. Bizdə bir nəfər fərarilə oldu mu? Olmadı! Bir nəfər də olmadı! Budur Azərbaycan xalqı! Mülki vətəndaşlar, evi dağılıb, malı batıb, yaxın insanını itirib, yenə də deyir ki, "Vətən sağ olsun". Ancaq irəli, irəli! Mənə yazılan məktublarda deyilir, Ali Baş Komandan, irəli! Dəstəkləyirik səni, get irəli, dayanma və getmişəm, dayanmamışam".

Prezident İlham Əliyev qürurla, fəxrli qeyd etdi: "Bu müharibə bütün dünyaya Azərbaycan xalqının nə qədər böyük xalq olduğunu göstərdi - yenilməz xalq, dəmir iradəli xalq, müzəffər xalq, müzəffər ordumuz! Fəxr edirik xalqımızla, ordumuzla! Əminəm, hər bir Azərbaycan vətəndaşı hesab edir ki, onun həyatında bu günlər, bu dəqiqələr ən xoşbəxt günlər, dəqiqələrdir. Mən də xoşbəxtəm ki, bu xoş xəbərləri, bu müjdəni Azərbaycan xalqına verirəm. Xoşbəxtəm ki, bu tarixi sənədə imza atmışam. Xoşbəxtəm ki, biz öz Vətənimizə, doğma Qarabağımıza qayıdırdıq və bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq! Bundan sonra heç kim bizi o torpaqlardan tərpədə bilməz!"

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci il noyabrın 16-da işğaldan azad edilmiş Füzuli və Cəbrayıl rayonlarında, o cümlədən Füzuli və Cəbrayıl şəhərlərində oldu. Dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandan bildirdi: "Otuz il ərzində həmin Ermənistan rəhbərləri, həm onların havadarları, ermənipəst, azərbaycanofob qüvvələr tərəfindən ortalığa müxtəlif uydurmalar atılırdı ki, bəli, Ermənistanın güclü ordusu var, erməni xalqı döyüşkən xalqdır, Azərbaycan xalqı döyüşkən bilmir. Məhv etmişik bu uydurmanı, göstərməmişik ki, kim döyüşkən xalqdır, göstərməmişik ki, kim müzəffər xalqdır".

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Cəlilabadda şəhid ailələri ziyarət edilib

Bütün bölgələrdə olduğu kimi, Cəlilabadda da şəhid ailələrinə və qazilərə yüksək diqqət və qayğı göstərilir, onların problemlərinin həlli istiqamətində addımlar atılır.

Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Rafiq Cəlilov bu günlər Göytəpə şəhərində şəhidlər Murad Səlifov, Vüqar İbadov və Vüsal Cəfərovun ailə üzvləri ilə görüşmüş, onların qayğı və problemləri ilə maraqlanmışdır. Süfrə ətrafında keçirilən görüşdə R.Cəlilov 30 ilə yaxın müddət ərzində Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş torpaqlarımızın 44 gün ərzində azad olunmasından, Prezident İlham Əliyevin şəhid ailələrinə və qazilərə diqqətindən söz açmışdır. Ziyarət zamanı şəhid ailələri şəhidlərlə bağlı xatirələrini bölüşmüş, ölkəmizdə şəhid ailələrinə göstərilən dəstəkdən razı olduqlarını bildirmişlər.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Şirvanda Vətən müharibəsi şəhidi Kamran Fərəcovun xatirəsi anılıb

Şirvandakı Şəhidlər xiyabanında şəhid Kamran İlqar oğlu Fərəcovun anım gününə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

ŞİH-nin başçısı İlqar Abbasov şəhidin doğmalarına başsağlığı verərək sobir diləyib, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuzun düşmənlər üzərində qazandığı parlaq Qələbədən, Vətən müharibəsində Azərbaycan oğullarının göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıq nümunələrindən söhbət açıb. Həmçinin şəhid və qazi ailələrinə dövlət səviyyəsində göstərilən diqqət və qayğıdan bəhs edərək Şirvan şəhərində də hər bir şəhid ailəsinin və müharibə iştirakçısının probleminə həssaslıqla yanaşıldığını diqqətə çatdırıb.

Şəhid Kamran Fərəcov 1996-cı il fevralın 14-də Şirvan şəhərində anadan olub. Şəhər 11 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı Dəstəsində xidmət edib. Vətən müharibəsi zamanı Murovdag, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan, Hadrut və Xocavənd istiqamətlərində gedən döyüşlərdə iştirak edib, 24 oktyabr 2020-ci ildə şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda gedən döyüş əməliyyatlarında qarşıya qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyinə görə Kamran Fərəcov "Vətən uğrunda" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

"Azərbaycan"

● Tarix yazan oğullar

Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə 8 Noyabr - Zəfər Günü'nün beşinci ildönümünə həsr edilmiş kitab və rəsm sərgisi, eləcə də Vətən müharibəsi şəhidi, 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni, "Vətən uğrunda", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Hərbi xidmətlərə görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunmuş tibb xidməti leytenantı Əfəndiyev Adil Qədir oğlunun xatirəsinə həsr edilmiş "O, bizim Adildi" kitabının təqdimatı keçirilmişdir.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə şəhid baş leytenant Xaliddin Nəsibov, tibb xidməti leytenantı Adil Əfəndiyev, gizir Sərxan Abdullayev, gizir Tahir İsmayilov və gizir Elvin Əhmədovun xatirəsinə tikilən bulacağın önünə tər qorənfəllər düzərək igid Vətən oğullarının əziz xatirəsinə ehtiramla yad etmişlər. Sonra 8 Noyabr - Zəfər Günü'nün beşinci ildönümünə həsr edilmiş rəsm və kitab sərgisinə baxış keçirilmişdir.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilmiş, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, respublikamızın azadlığı, suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını qurban keçmiş şəhidlərimizin xatirəsi bir-dəqiqəlik sükutla yad edilmişdir. Sonra şəhid Adil Əfəndiyevə həsr edilmiş videoqarx nümayiş olunmuşdur.

Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev çıxış edərək 8 Noyabr - Zəfər Günü'nü xalqımıza bəxş edən qəhrəman şəhidlərimizin ata və analarını, əzizlərini, yaxınlarını təbrik edərək demişdir ki, hər bir şəhid bizim üçün əziz və unudulmazdır. "Qalib ölkənin qalib vətəndaşları olaraq 30 il işğal altında qalan torpaqlarımızı 44 gündə azad edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevlə, bu yolda canlarını fəda edən şəhidlərimizlə, sağlamlıqlarını itirən qazılərimizlə qürur duyuruq. 44 günlük Vətən müharibəsində Adil Əfəndiyev və onun kimi qəhrəman şəhidlərimiz canlarını fəda etməklə bu torpağı göz bəbəyi kimi qorumagın hər birimiz üçün ən ümdə vəzifə olduğunu nümayiş etdirərək gələcək nəsillərə nümunə olmuşlar".

Tədbirdə Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Qazax bölməsinin sədri, Əməkdar incəsənət xadimi, şair Barat Vüsal çıxış edərək şəhidlərimizin ünvanına səmimi ürək sözlərini söyləmişdir: "Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin dediyi kimi, bizim qürurlanmağa haqqımız var. Çünki biz qalib xalqıq. Bu qalibiyyəti bizə şəhidlərimiz, igidlərimiz, Ali Baş Komandanımız qazandırdı. Bu gün bu qəhrəman oğullarımızın əziz xatirəsinə yazmaq hər birimizin borcudur. Adil Əfəndiyev haqqında yazılmış bu kitab isə həmin silsilə tədbirlərdən biridir". Sonra Barat Vüsal igid Vətən oğluna həsr etdiyi "Adil bulığı" adlı şeirini söyləmişdir.

Qazax RİH-nin Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri üçün təşkil edilmiş şöbəsinin müdiri, ehtiyatda olan kapitan Samir Cəbanov çıxış edərək demişdir ki, birinci Qarabağ müharibəsi zamanı Qazax rayonu üzrə 7 şəhid Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı fəxri adına layiq görülmüşdür. Rayon üzrə 44 günlük Vətən müharibəsində, 2022-ci ilin sentyabr döyüşləri zamanı və Qarabağ iqtisadi rayonunda keçirilən lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı şəhid olmuş hərbi qulluqçulardan 2

nəfəri "Qarabağ", 8 nəfəri "Azərbaycan Bayrağı", 5 nəfəri 3-cü dərəcəli "Rəşadət", 14 nəfəri 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordenləri, habelə 58 şəhid müxtəlif adda 226 medalla təltif edilmişlər.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, şəhid polkovnik-leytenant Anar Əliyevin atası Vəqif Əliyev çıxış edərək iştirakçıları Zəfər Günü münasibətilə təbrik etmiş, bu günü xalqımıza bəxş edən müzəffər ordumuza, Ali Baş Komandan İlham Əliyevə minnətdar olduğunu bildirmişdir.

"O, bizim Adildi"

Tədbirdə şəhid həkim Adil Əfəndiyevin tələbə yoldaşı, "Vətən uğrunda", "Laçının azad olunmasına görə", "Suqovuşanın azad olunmasına görə", "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları ilə təltif edilmiş, tibb xidməti kapitanı Cəmaləddin Mikayılı, "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Suqovuşanın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmiş şəhid Xəyal Əlizadənin anası Xatirə Xəyal, Vətən müharibəsi şəhidi, ölməyindən sonra "Vətən uğrunda", "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunmuş gizir Sərxan Abdullayevin atası Elxan Abdullayev, şəhid Adil Əfəndiyevin bacısı Nərimin Əfəndiyeva, "Qubadlının azad olunmasına görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları ilə təltif edilmiş, Qazax Rayon Mərkəzi Xəstəxanası Publik Hüquqi Şəxsə Acil şöbəsinin müdiri əvəzi Hafiz Kərimov çıxış edərək Adil Əfəndiyevə

şəhidlik xatirələrini danışmışlar. Qazax şəhər Mehdi Hüseyn adına Humanitar və Təbii Fənləri Təməyyüllü Məktəb-lisəyin tarix müəllimi Arzu Abbasova da şəhidin məktəb illərindən söz açmış, 25 illik qısa, lakin şərəfli ömür yaşayan Adilə bağlı fikir bildirməyən, xatirə bölüşməyən qürurlu olduğunu qeyd etmişdir.

Şairə Asimə Hüseyn, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin, Dünya Gənc Türk Yazarlar Birliyinin üzvü, Qazax-Tovuz Regional Mədəniyyət İdarəsi Ağstəfa rayon Mədəniyyət Mərkəzinin Həsənsu kənd folklor klubunun müdiri Rüşət Axundlu qəhrəman Vətən oğluna həsr etdikləri şeirləri səsləndirərək xatirəsinə ehtiramlarını bildirmişlər.

Tədbirin sonunda Adil Əfəndiyevin xatirəsinə həsr edilmiş "O, bizim Adildi" kitabının müəllifi Xuraman Yusifqızına Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin Fəxri fərmanı təqdim olunmuşdur.

Səbir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Birinci Qarabağ müharibəsinin itkin şəhidləri dəfn edilib

Birinci Qarabağ müharibəsinin itkin şəhidi Elçin Balaxan oğlu Quliyev oktyabrın 30-da paytaxtın Suraxanı rayonu ərazisində yerləşən "Dədə Qorqud" qəbiristanlığındakı Şəhidlər xiyabanında dəfn olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dəfn mərasimində şəhidin ailə üzvləri, Müdafiə, Daxili İşlər, Fövqəladə Hallar nazirliklərinin əməkdaşları, Suraxanı Rayon İcra hakimiyyətinin nümayəndələri, müharibə veteranları, şəhid ailələri və sakinlər iştirak ediblər.

İtkin şəhid yaylın atəşi və hərbi orkestrin müşayiəti ilə Dövlət himninin sədaları altında torpağa tapşırılıb. Şəhidin ruhuna dualar oxunub, məzarının üzərinə əkilil qoyulub, gül dəstələri düzülüb.

Tabutun бүкүldüyü Azərbaycanın Dövlət Bayrağı şəhidin yaxınlarına təqdim olunub.

Şəhidin böyük qardaşı Ramiz Quliyev Elçin haqqında təəssüratlarını bölüşüb. O bildirib ki, qardaşı 15 oktyabr 1965-ci ildə Bakı şəhərində, Balaxanı qəsəbəsində anadan olub. O, 1977-ci ildən ailəsi ilə birlikdə Xankəndində yaşayıb. Orta təhsilini Xan-

kəndində yerləşən 4 nömrəli Nizami Gəncəvi adına məktəbdə alıb. Orta məktəbi bitirdikdən sonra Sovet Ordusu sıralarında hərbi xidmətə yollanıb. Xidmətinin bir hissəsini Leninqradda (indiki Sankt-Peterburq), sonra isə Kubada keçib. Hərbi xidməti başa vurduqdan sonra Vətənə qayıdıb. 1990-cı illərin əvvəllərində Ermənistanın Azərbaycana qarşı başladığı təcavüz zamanı Elçin də ön cəbhəyə yollanaraq. Vətənin müdafiəsinə qalxan könüllülərin sırasında olub. O, Xocalı istiqamətində gedən döyüşlərdə Əlif Hacıyev və Aqil Quliyev kimi igidlərin rəhbərlik etdiyi dəstədə vuruşub. "Qardaşım 1992-ci ilin fevral ayında, Xocalı faciəsindən bir neçə gün əvvəl, təxminən fevralın 23-24-də gedən ağır döyüşlərdə yaralanıb. Yaralı vəziyyətdə olmasına baxmayaraq, onu döyüş mövqeyindən çıxarmaq istəyəndə Elçin belə deyib: "Məni deyil, qadınları və mülki insanları çıxarın. Mən burada qalacağam". Bu sözlər onun Vətənə, xalqına olan sədaqətinin, əsl qəhrəmanlıq nümunəsinin göstəricisidir. O həmin döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Onun qəhrəmanlığı silahdaşlarının, ailə üzvlərinin qəlbində silinməz iz qoyub. Elçin öz həyatını xalqı üçün fəda edib. Biz

onunla fəxr edirik", - deyər Ramiz Quliyev diqqətə çatdırıb.

Birinci Qarabağ müharibəsinin itkin şəhidi Aydın Nəriman oğlu Nuruyev oktyabrın 30-da Göyçay rayonunda dəfn olunub. Əvvəlcə rayonun Mırtı kəndində itkin şəhidlə vidə mərasimi keçirilib.

Mərasimdə şəhidin ailə üzvləri, rayon icra hakimiyyətinin və hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, qazilər, kənd sakinləri və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. Mərasimdə cənəzə namazı qılınıb. Vidə mərasimindən sonra itkin şəhid Göyçay şəhərindəki Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırılıb, dualar oxunub.

Dəfn zamanı hərbi orkestrin müşayiəti ilə Dövlət himni ifa olunub, yaylın atəşi açılıb.

Qeyd edək ki, Aydın Nuruyev 1973-cü ildə Göyçayın Mırtı kəndində anadan olub. O, 1992-ci ildə Xocalı ərazisində gedən döyüşlərdə itkin düşüb.

Aydın Nuruyev Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş hesab edilən və şəxsiyyətləri müəyyənləşdirilərkən dünən dəfn olunan dörd şəhiddən biridir.

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

**“AZƏRBAYCAN” qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!**

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

“Azərpoçt” MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
“Azərmətbuat yayımı” ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
“Qaya” firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
“Region Press” MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
“Səma-M” MMC	(012) 594-09-59
“Ziya” LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
“Pressinform” MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
“City press” MMC	(055) 819-09-26

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**
1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycan ərazisində gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Müləyim cənub-qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 10-14, gündüz 18-22 dərəcə isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 770 millimetr civə sütunundan 766

millimetr civə sütununa enəcək. Nisbi rütubət gecə 70-80, gündüz 50-55 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi proqnozlaşdırılır. Bəzi yerlərdə aralıq duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 7-12, gündüz 18-22 dərəcə isti, dağlarda gecə 3 dərəcə şaxtadan 2 dərəcəyədək isti, gündüz 5-10 dərəcə isti olacaq.

Ermənistan vətəndaşlarının məhkəməsində 8 nəfər azərbaycanlı əsir-girovun eyni vaxtda qətlə yetirilməsi ilə bağlı sənəd tədqiq edilib

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası oktyabrın 30-da davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Somədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillər təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Sədrlik edən Zeynal Ağayev bildirdi ki, bir sıra zərərçəkmiş şəxs məhkəməyə ərizə ilə müraciət edərək məhkəmə prosesində iştirak edə bilməyəcəklərini, ibtidai istintaq zamanı verdikləri ifadələrini təsdiqlədiklərini və elan olunmasını xahiş ediblər.

Tərəflər həmin ifadələrin məhkəmədə elan olunmasına etiraz etməyiblər.

Bundan sonra məhkəmə müdafiə tərəfinin məhkəməyə təqdim etdiyi əlavə sübutların tədqiqi ilə davam etdirilib.

Məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxs Davit İşxanyanın vəsatəti əsasında 2020-ci ildə Tovuz hadisələrində (Tovuz döyüşləri - red.) sonra ləntə alınmış videomaterial tədqiq olunub.

Xatırladaq ki, D.İşxanyanın vəkili oktyabrın 24-də keçirilən məhkəmə iclasında həmin videonun tədqiqi üçün vəsatətlə çıxış etmişdi.

Yutub sosial şəbəkəsində 2020-ci il avqustun 28-də yerləşdirilmiş video nümayiş olunub. Videomaterialda Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan tərəfindən Sordarabadda Ermənistan hərbiçiləri təltif edilir. Arayik Harutyunyanın da iştirak etdiyi tədbirdə çıxış edən Nikol Paşinyan bildirib ki, təltif olunanların hamısı iyul döyüşlərinin fəal iştirakçılarıdır.

Dövlət ittihamçısı Vüsal Abdullayev təqsirləndirilən şəxs Arayik Harutyunyanı suallar ünvanlayıb. Əvvəlcə

qeyd edilib ki, videoda iyul döyüşlərində iştirak edən Ermənistan hərbiçiləri təltif olunur. "Həmin tədbirə hansı məqsədlə və hansı statusla dövlət olunmuşunuz?"

2020-ci il iyunun 19-da Ermənistan Respublikası və qondarma qurumun birgə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirilib. Orada iştirakınızın məqsədi nə idi? Siz məhkəmə istintaqı zamanı bildirmisiniz ki, iyul döyüşlərinin qondarması və onun işğal etdiyi ərazilərdə yerləşən saxlanma yerlərində 1992-1996-cı illərdə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi tərəfindən baş çəkilib.

Təqsirləndirilən şəxs cavabında bildirib ki, qondarma qurumun "nümayəndələri" Ermənistan Respublikasında keçirilən bu cür tədbirlərə daim dəvət olunurdu. İclasda isə Ermənistan Respublikasının təhlükəsizlik məsələləri, ordunun hazırlıq vəziyyəti və ehtimal olunan müharibə ssenariləri müzakirə edilib.

Növbəti tədqiq edilən sənəd təqsirləndirilən şəxs L.Mnatsakanyanın Şuşada Cıdır düzündə erməni jurnalistə verdiyi müsahibə olub. O, məhkəmədə bildirib ki, müsahibədə "Yaşma briqadası"nın (Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri nəzdində tutulur - red.) 400 hərbiçisinin həlak olması ilə bağlı rəqəm səsləndirməyib. Videoya təkrar baxış zamanı müəyyən edilib ki, L.Mnatsakanyan jurnalistin sualına cavabında deyir: "Yaşma briqadası"nın 400-ə yaxın itkisi var".

Məhkəmə iclasında müsahibənin həmin hissəsini təkrarən izlədikdən sonra L.Mnatsakanyan belə fikir demədiyini iddia edib.

Sonra təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyanın müdafiəçisi Nigar Mirbəyevanın məhkəməyə təqdim etdiyi material nümayiş etdirilib.

Bu, 2020-ci il dekabrın 1-də Arkadi Qukasyan və Bako Sahakyanın Vətən müharibəsi zamanı fəaliyyətləri ilə bağlı internetdə dərc olunan məqalə olub. Material tərəflərin iştirakı ilə tədqiq edilib.

Bundan sonra iclasa sədrlik edən Azərbaycan Respublikasının Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsinə göndərdiyi məktubu elan edib.

Məktubda göstərilir ki, komissiyada toplanmış məlumatlara əsasən, Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı əsir və girov götürülmüş 54 Azərbaycan vətəndaşları Ermənistan və onun işğal etdiyi ərazilərdə yerləşən saxlanma yerlərində 1992-1996-cı illərdə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi tərəfindən baş çəkilib.

Sonradan həmin 54 nəfərdən 17-sinin meyiti qaytarılıb da, 37 nəfər Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən zorakı şəkildə yoxa çıxarılıb. 37 nəfərdən 4-nün sonrakı taleyi barədə ümumiyyətlə məlumat verilməyib. 33 nəfərin isə saxlanma yerində öldüyü bildirilsə də, meyitləri qaytarılmayıb.

Qeydlərlə bağlı tərtib edilmiş məlumat da məhkəmədə elan olunub. Həmin məlumatda 1994-cü il yanvarın 29-da 8 nəfər azərbaycanlı əsir və girovun öldürüldüyü qeyd olunub.

Bundan sonra baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimli beynəlxalq təşkilatın hesabatının bir hissəsinin tədqiq olunmasını xahiş edib. Tədqiq edilən sənəddə göstərilib ki, 1994-cü ildə Ermənistan - İrəvanda ölən 8 əsir-girovla bağlı hadisə xüsusilə dəhşətli olub. Məqalənin yazıldığı zaman onların ölüm səbəbi müəmmalı qalıb.

Tuqay Rəhimli çıxış edərək bildirib ki, təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyan istintaq materiallarında vaxtilə əsir-girovlarla əlaqədar məsələlərlə məşğul

olduğunu vurğulayıb. T.Rəhimli "1994-cü il yanvarın 29-da 8 nəfər əsir-girov öldürüldü. Sizin bununla bağlı hansısa məlumatınız varmı?", - deyər təqsirləndirilən şəxsə sual ünvanlayıb. Həmçinin əlavə edib ki, əsir-girovlar eyni gündə, eyni yerdə öldürüldü. Bu, təsədüfi ola bilməz.

B.Sahakyan bildirib ki, hesabata göstərilən hadisə ilə bağlı məlumatı yoxdur.

Sonra məhkəmə iclasında zərərçəkmiş şəxslərin və zərərçəkmiş şəxslərin hüquqi varislərinin ifadələri elan olunub.

Zərərçəkmiş Şükürov Mahmud Səbir oğlunun ifadəsində bildirilib ki, 2022-ci il sentyabrın 13-də Zəngilan rayonunun ərazisində düşmənin tərəfindən atılan əl qumbarasının partlaması nəticəsində Fərid Rüstəmov həlak olub, eləcə də o, Fərid Məmmədov, Saleh Həsənov, Təbriz Ramazanov bədən xəsarətləri alıblar.

Zərərçəkmiş Ələkbərli Kənan Müşfiq oğlunun hüquqi varisi Ələkbərova Fəxryyə Xəlil qızı ifadəsində qeyd edib ki, 2020-ci il oktyabrın 10-da övladının Tərtər rayonunun Suqovuşan kəndi istiqamətində şəhid olduğu xəbərini eşidib.

Bəbirli Asif Oktay oğlunun ifadəsinə əsasən, Ermənistan silahlı qüvvələrinin 2020-ci il sentyabrın 28-də Göygöl rayonu ərazisinə açıqları atəş nəticəsində o, Elvin Səlimov, Kamran Hüseynov, Rəşad Novruzov, Mustafə Məmmədov, Rəşad Abdullayev yaralanıb, Orxan Daşdemirov isə həlak olub.

Zərərçəkmiş Məmmədov Mail Məhəmmədli oğlu ifadəsində göstərib ki, 1992-ci il oktyabrın 21-də Ağdərə rayonu-

nunun Sırxavənd kəndində Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbiçiləri tərəfindən əsir götürüldü. Əvvəlcə Hadrut qəsəbəsinə, sonra "URAL" markalı hərbi avtomobilə işgəncə verilər-verilər Xankəndi şəhərinə aparılıb. Orada saxlanıldığı xüsusi rejimli təcridxanada müxtəlif işgəncələrə məruz qalıb. Daha sonra başqa binanın zirzəmisində saxlanılıb. Xankəndi şəhərində əsirlikdə olduğu 3 ay müddətində polkovnik Bənsur Azoyan, polkovnik-leytenant Artur Simonov və Sergey Abramyan adlı erməni zabıtları onu dindirib, saxlanıldığı kameralarda dəfələrlə işgəncələrə məruz qalıb.

Zərərçəkmiş, 1957-ci il təvəllüdü Xocalı şəhər sakini Əliyeva Mələhat Əhməd qızının elan olunan ifadəsinə əsasən, 1992-ci il fevralın 25-də Ermənistan hərbiçiləri Xocalı şəhərini mühasirəyə alıb əhalini güllələyib, şəhərə od vurublar. O və əri Tapdıq Cəfənov, 1979-cu il təvəllüdü oğlu Teymur, 1980-ci il təvəllüdü oğlu Seymur və 1984-cü il təvəllüdü qızı Nəzakəti də götürüb camaatla birlikdə şəhəri tərk ediblər. "Qarlı yolda qadın və uşaqların qışqırır-ağlaşma səsinə qulaqlar tutulurdu", - deyər o, ifadəsində qeyd edib.

Ermənistan hərbiçiləri Ağdama gədən yolda insanları atəşə tutub, xeyli mülki şəxs öldürüldü. Açılan atəşdən Tapdıq qamını tutub yerə yıxılıb, Nəzakət də onun qucağında güllə yarası alaraq ölüb. Özü isə ayağından yaralansa da, oğullarının ölindən tutub hərəkətə davam edib. Ətraf çoxlu qadın, uşaq, qoca insanların meyitləri ilə dolu olub. Onun digər doğmaları da qətlə yetirilib.

Zərərçəkmiş Qarayev Cəbrayıl Xasay oğlu ifadəsində qeyd edib ki, 1993-cü il iyulun 20-də yaşadığı Ağdam rayonu-

nun Qiyaslı kəndinə hücum zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbiçiləri tərəfindən girov götürüldü. O, Ağdamın Yetim Cınlı kəndində, sonra Xankəndi şəhərində yerləşən hərbi hissədə, daha sonra Şuşa həbsxanasında saxlanılıb. Girov saxlanıldığı müddətdə mütəmadi döyüldü, uzun müddət soyuq beton döşəmənin üstündə ac-susuz qalıb, işgəncələrə, pis rəftara məruz qalıb.

Zərərçəkmiş Məmmədov Vahid Abasqulu oğlu ifadəsində göstərib ki, o, Ermənistanın Mehri rayonunda dəmir yolunda fəhlə işləyib. 1991-ci il dekabrın 6-da briqadir Qardaşov Etibar Fərman oğlu, operator Cavadov Fəzail Ağayev, operator köməkçisi Nəbiyev Cavad Qurban oğlu, fəhlələr Rəhimov Valeh Mirsadiq oğlu, Heydərov Tofiq Sadiq oğlu, Yusifzadə Bədal Həşim oğlu, Qubadov Etibar Ənvər oğlu və Məmmədov Məmməd Hüseyin Cəfəroğlu oğlu ilə birlikdə Mehri çayı adlanan ərəzədə nahar etmək istəyərkən ələ-rində avtomat silahlar olan Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən girov götürüldü. Onlar Qacaran şəhərində dəmir barmaqlıqlı bir otağa salınıb, orada qat ediliblər. Bədal Yusifzadə və Etibar Qardaşovla birlikdə adını bilmədiyi dağ kəndində, sonra Qafan rayonunda saxlanılıblar. Girovluqda qaldığı müddətdə işgəncələrə, qeyri-insani və pis rəftara məruz qalıb.

Məhkəmə iclası digər ifadələrin oxunması ilə davam etdirilib.

Məhkəmə prosesi oktyabrın 31-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, sifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırır, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində da-xili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Köçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Müşeqi, Qaramyan

Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolaylı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilib.

Həmin şəxslər, yəni Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan Davit Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasil İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyev Davit Nelsoni, Stepanyan Qurban Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Araqeloviç, Martirosyan Qarık Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd əzədləndirmə), 113 (işgəncə), 114 (müddətli), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münasibət zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdirmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyaya quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericilik nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.

Əlaqə telefonları:			
BAŞ REDAKTOR			
Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və	
Baş redaktor müavini	- 538-86-86, 539-72-39	informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-48
Məsəl katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsəl katib müavini	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisatlıq	- 539-59-33
AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə			
azreklam@mail.ru			
www.azerbaijan-news.az			
Qeydiyyat № 1			
"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmis, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilibdir			
Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır			
Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti			
Tiraj 4085 Sifariş 2204			
Qiyməti 60 qəpik			